

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
DE
LINGUA GALEGA E LITERATURA

Curso 2014-2015

CPI Cernadas de Castro. Lousame

ÍNDICE

I. INTRODUCCIÓN.....	4
1. ANÁLISE SOCIOCULTURAL E LINGÜÍSTICA. REFERENCIA AO PEC.....	4
2. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO.....	7
3. MARCO NORMATIVO.....	7
II. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.....	9
1. OBXECTIVOS.....	10
1.1. OBXECTIVOS XERAIS.....	10
1.2. OBXECTIVOS POR CURSOS.....	11
2. CONTIDOS.....	14
3. TEMPORALIZACIÓN.....	29
4. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	30
5. MÍNIMOS ESIXIBLES.....	34
6. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	37
7. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.....	38
8. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	39
9. TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA.....	40
10. TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TIC.....	41
11. PROCEDEMENTO PARA A CUALIFICACIÓN DAS MATERIAS PENDENTES OU DA NOTA FINAL DO ALUMNADO CON PROGRAMAS DE REFORZO CON ATRIBUCIÓN HORARIA.....	43
III. PLAN DE TRABAJO PARA A SUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DO ALUMNADO SEN REFORZO.....	44
1. CONTIDOS ESIXIBLES.....	44
2. PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.....	44
3. ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN.....	44
4. CRITERIOS PARA SUPERAR AS MATERIAS PENDENTES POLA AVALIACIÓN CONTINUA.....	45
IV. ASPECTOS XERAIS.....	46
V. METODOLOXÍA DIDÁCTICA.....	47
VI. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	48
VII. PROGRAMACIÓN DOS TEMAS TRANSVERSAIS.....	51
VIII. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	53

IX. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	54
X. PROGRAMACIÓN DAS MATERIAS PARA CADA CURSO DE ESO.....	55
1. 1º ESO.....	55
2. 2º ESO.....	82
3. 3º ESO.....	115
4. 4º ESO.....	143
XI. PROCEDIMENTOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN.....	184

I. INTRODUCCIÓN

1. ANÁLISE SOCIOCULTURAL E LINGÜÍSTICA. REFERENCIA AO PEC.

A elaboración da programación didáctica para a ESO no noso centro nace condicionada pola análise sociolingüística que se realizou para a elaboración do noso PEC. Ademais, tomaremos como punto de partida fundamental o traballo ata o de agora desenvolvido na educación primaria, co fin de garantir a maior continuidade e coherencia posibles no paso dunha etapa á outra. Así mesmo, á hora de programar o segundo ciclo, terase en conta o traballo desenvolvido no primeiro ciclo o curso anterior. Para iso faremos avaliacións iniciais en todos os cursos, de xeito que se fagan as adaptacións do currículo o máis axeitadas posible á realidade física, humana e académica dos mozos/as do centro.

Polo demais, teremos en conta outros aspectos importantes que esixen a atención á diversidade, como: a) a presenza de alumnos con necesidades educativas especiais; b) claros desniveis formativos en cuestións básicas como a lectura, a escrita ou a comprensión; c) a presenza de alumnos repetidores...

O contorno do centro e o medio sociocultural.

No proxecto curricular debemos ter en conta as peculiaridades diversas que ofrece o centro educativo onde impartimos os dous ciclos da ESO, na procura dunha maior adecuación entre as propostas curriculares e o contexto socioeconómico e cultural no que se desenvolve o traballo diario docente: o ambiente familiar, as características do noso alumnado, do centro e do contorno que o rodea.

A maioría do alumnos que cursan ESO no CPI Cernadas de Castro, situado no lugar da Silva, Lousame, proceden do medio rural –distintos lugares das parroquias de Tállara, Aldeagrande, Fruíme, Vilacoba, Lesende e San Xusto. Esta situación xeográfico-social ten a súa repercusión en aspectos socioculturais (poucas oportunidades e posibilidades de desenvolver ocupacións culturais e formativas, etc.) e lingüísticas (maior emprego do galego que nos alumnos/as de procedencia urbana ou mediourbana...), o que se pon de manifesto, ademais, en variadas respostas actitudinais dos propios alumnos e alumnas. Menos da metade dos alumnos realizan actividades de ocupación do tempo libre, sobre todo deportivas e algunhas musicais (bandas de música, coros, grupos de gaitas...) Practican pouco a lectura; por exemplo, os xornais entran todos os días nunha porcentaxe escasa dos fogares, e neses casos moi poucos rapaces len a prensa todos os días ou a fin de semana.

O nivel cultural dos pais, segundo as observacións realizadas para o PEC, é maioritariamente “primario”, só unha pequena parte ten un contexto familiar con estudos superiores e con estudos medios. Este dato influirá no ambiente familiar en relación co estudo e a educación dos fillos, dado que non todos os rapaces van poder recibir no seu fogar a mesma atención educadora nin van poder contar cos mesmos recursos de apoio para o seu traballo formativo diario. Aínda que as expectativas dos pais respecto do futuro profesional dos fillos pasa por apoialos para a realización de estudos medios, cabe pensar que en xeral os/as alumnos/as non reciben na súa casa a atención educadora integral e continua que necesitarían como soporte básico para a súa actividade escolar.

A realidade lingüística no noso contorno escolar.

A maioría do noso alumnado naceu en Galicia, case todos no medio rural, en aldeas ou lugares das distintas parroquias do Concello de Lousame, e ese é agora o seu lugar de residencia habitual na maioría dos casos. Só unha mínima porcentaxe, correspondente a fillos de emigrantes, naceu fóra de Galicia, e agora tamén vive no medio rural. A eles hai que engadir un grupo de alumnos, cada vez maior, que viven na vila de Noia, polo tanto alumnos semiurbanos.

Unha maioría aínda ten como lingua materna o galego e considera que esa é a lingua na que mellor se desenvolve.

Os primeiros contactos co castelán tiveron lugar grazas á escola, o medio social e aos amigos. Os que non aprenderon a falar en galego afirman maioritariamente entendela e algúns son quen de falalo.

En canto á percepción da súa competencia na nosa lingua, case todos afirman ser quen de entendela, falalo, lelo e escribilo. Algúns mesmo afirman coñecer a súa gramática e a súa historia. Con todo, unha porcentaxe significativa, e en progresivo aumento, di ter só competencia pasiva: entende o galego falado ou escrito. O preocupante é que, efectivamente, vai aumentando cada ano o número de alumnos incapaz de manter unha conversa en galego; esta porcentaxe aumenta cando a variedade que se usa é a lingua estándar.

No ámbito educativo, a maioría falan só galego ou maioritariamente galego, e un número pequeno, pero que crece cada ano, usa sempre ou maioritariamente o castelán.

No tocante aos usos orais, cos amigos moitos alumnos falan sempre ou case sempre na súa lingua materna, igual que cos seus irmáns. Cos pais, a lingua vehicular é tamén a materna, pero o uso do galego aumenta cando falamos da relación cos avós; ata o de agora mesmo os nenos castelán falantes interactuaban con eles en galego, lóxico se temos en conta que esa é a lingua habitual dos avós, pero esta porcentaxe tamén vai diminuindo a favor do castelán. Cos descoñecidos, pouco máis da metade usa sempre a lingua autóctona e outro número moi importante, máis a nosa lingua que a castelá. Con todo, as porcentaxes de uso do castelán, loxicamente, aumentan. Pola contra, se se dirixen a eles en galego, case a totalidade deles afirma usar ese idioma.

Se falamos dos usos escritos, fóra das lecturas obrigatorias da escola, case a metade dos alumnos len pouco ou nada e a outra metade repártense entre os que len bastante ou moito (un pequeno número). Daqueles que afirman ler, dedícanse sobre todo á lectura de, por orde de preferencia, cómic, revistas e literatura. Cando se lles pregunta en que lingua, a resposta está repartida entre galego e castelán, pero non parecen escoller por razón de lingua. Parece que se le máis en galego dependendo da oferta : len máis poesía e novela en galego e máis revistas e cómics en castelán, porque tamén a oferta é maior nestes apartados.

Nos usos escritos formais (cartas, impresos,...), aproximadamente a metade utiliza o galego a maioría das veces; a outra metade usa sempre ou case sempre o español. Estas porcentaxes repítense no uso da lingua na rede: chats, blogues, redes sociais, ...

En canto aos medios de comunicación, case a metade dos alumnos enquisados

afirman ver a televisión máis de dúas horas diarias e un pouco máis da metade vena entre 1 e dúas horas. Deles, só unha minoría ven a canle galega moito ou bastante, e moitos deles non a ven por elección propia senón dos maiores da casa. Así mesmo, escoitan a radio menos alumnos, e unha ampla maioría nunca escoita a radio galega ou programas en galego.

Con base nestes datos, a programación didáctica fomentará unha actitude de sensibilización (de aí a importancia de traballar os contidos actitudinais) cara á lingua e procurará un desenvolvemento cuantitativo e cualitativo de aprecio por ela, con especial atención á competencia lectora e escrita e á consideración social do galego. Ao ser a escola un ámbito privilexiado de concienciación lingüística e cultural, e ao mesmo tempo, un instrumento fundamental para o cambio dentro da sociedade, non só traballaremos as actitudes positivas para o noso idioma desde a área de lingua galega e literatura, senón que dende o propio centro educativo, a través do PEC e do PLC, se planificará un traballo lingüístico que, como mínimo, desenvolva na práctica o Decreto 79/2010, do plurilingüismo no ensino non universitario (DOG de 20/5/2010).

2. COMPOSICIÓN DO DEPARTAMENTO.

O departamento de galego está integrado por tres profesoras:

- Concepción Leal Gómez, profesora definitiva e actual Secretaria do CPI. Imparte clase en 1ºESO A, 1ºESO B e en 4ºESO A.
- Mª de Lourdes García Hermida, profesora con destino definitivo este ano. É a xefa do departamento e imparte clase en 2ºA, 4ºB, Ámbito Sociolingüístico en 4ºC e Reforzo de lingua en 1ºESO A e 1º ESO B. Tamén é titora de 2ºA.
- Fátima Miguéns Horta, que impartirá Lingua galega e literatura en 2º ESO B, 2º ESO C, 3ºESO A, 3º ESO B, Reforzo de lingua en 2ºESO A e 2ª ESO B. É titora de 2ºESO C Ademais é a coordinadora do Equipo de Dinamización Lingüística e completa o seu horario impartindo Latín en 4ºESO.

3. MARCO NORMATIVO.

- Orde do 6 de outubro de 1995, pola que se regulan as adaptacións do currículo nas ensinanzas de réxime xeral.
- Decreto 324/1996, de 26 de xullo, polo que se aproba o Regulamento orgánico dos institutos de educación secundaria.
- Decreto 7/1999, de 7 de xaneiro, polo que se implantan e regulan os centros públicos integrados de ensinanzas non universitarias.
- Orde de 3 de outubro de 2000, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento do Decreto 7/1999, polo que se implantan e regulan os centros públicos integrados de ensinanzas non universitarias.
- Lei orgánica 2/2006, de 3 de maio, de educación (LOE).
- Real Decreto 806/2006, de 5 de xullo, polo que se establece o calendario de aplicación da nova ordenación educativa, regulada pola LOE.
- Decreto 85/2007, de 12 de abril, polo que se crea e se regula o Observatorio Galego de Convivencia Escolar.

- Decreto 133/2007, de 5 de xullo, que regulará os currículos de 1º e 3º da ESO, de acordo coas directrices fixadas no capítulo III da LOE.
- Orde de 30 de xullo de 2007, pola que se regulan os programas de diversificación curricular na educación secundaria obrigatoria.
- Orde do 6 de setembro de 2007, pola que se desenvolve a implantación da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde de 21 de decembro de 2007, polo que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.
- Orde de 23 de xuño de 2008, que modifica a de 21 de decembro do 2007, pola que se regula a avaliación na educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

- Circular 8/2009, da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se regulan algunhas medidas de atención á diversidade.
- Decreto 79/2010, de 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.
- Lei 4/2011, de convivencia e participación.
- Orde do 13 de xuño de 2014, pola que se aproba o calendario escolar para o curso 2014/2015 nos centros docentes sostidos con fondos públicos.
- Decreto 229/2011, de 7 de Decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

II. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO LOGRO DAS COMPETENCIAS BÁSICAS

Competencia en comunicación lingüística

1. Expoñer, con precisión e no rexistro adecuado, as opinións, sentimentos ou ideas que suxire un texto oral ou escrito ou unha intervención allea.
2. Producir textos orais ou escritos de distinto tipo (narracións, diálogos, descricións, exposicións...), respectando a súa estrutura e adaptándose á situación comunicativa.
3. Utilizar os coñecementos sobre os mecanismos de funcionamento da lingua para expresarse adecuadamente, tanto de maneira oral como escrita.
4. Ler textos literarios, en voz alta e en silencio, individualmente ou en grupo, como medio de coñecemento e goce persoal
5. Crear textos como medio de expresión das propias ideas ou sentimentos e como fonte de pracer, buscando a súa calidade estética.

Competencia matemática

1. Interpretar con claridade e precisión os datos que nos ofrecen os distintos tipos de texto, especialmente os expositivos e argumentativos

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico.

1. Analizar con espírito crítico as mensaxes informativas e publicitarias relacionadas coa saúde e o contorno físico e natural.

Competencia no tratamento da información e competencia dixital

1. Buscar e seleccionar información extraída de textos procedentes dos distintos tipos de medios: impresos, audiovisual, multimedia, atendendo ás especificidades de cada soporte.
2. Analizar a información que nos ofrecen estes medios de xeito crítico e responsable.

Competencia social e cidadá

1. Coñecer e valorar as circunstancias sociais e históricas que viviron os galegos ao longo do tempo, valorando a súa influencia na obra dos nosos escritores.
2. Saber expresar as propias ideas con claridade e corrección e escoitar as intervencións alleas con respecto ás normas que rexen os intercambio comunicativo.
3. Utilizar o diálogo como medio de resolución de conflitos.

Competencia cultural e artística

1. Coñecer as distintas correntes literarias da literatura galega e valoralas como manifestacións culturais do noso país.
2. Aprezar a lingua como sinal de identidade do noso pobo e parte do noso patrimonio cultural.

3. Elaborar textos literarios como medio de expresión das propias ideas e sentimentos e como medio de mellorar a creatividade.

Competencia para aprender a aprender

1. Ler con atención para comprender diferentes tipos de textos co fin de extraer información deles.
2. Organizar a información dun texto mediante diferentes técnicas: resumos, esquemas de números, letras, frechas...
3. Formular con precisión as cuestións necesarias para resolver as dificultades que nos presentan os textos lingüísticos e literarios.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

1. Traballar con constancia e responsabilidade, tanto en grupo como individualmente.
2. Saber avaliar os traballos propios de alleos, tendo en conta as capacidades de cada un, os obxectivos marcados e os medios de que se dispón.

1. OBXECTIVOS

1.1. OBXECTIVOS XERAIS

- Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade social, cultural e académica.
- Expresarse oralmente de xeito correcto e coherente, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e colaboración cos demais.
- Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.
- Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para procesar e analizar información e redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.
- Utilizar autonomamente a biblioteca, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar e valorar informacións de diferentes tipos.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua para comprender textos orais e escritos.
- Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, así como as que hoxe condicionan o seu uso.
- Analizar os diferentes usos sociais da lingua para evitar os estereotipos que supoñan suizos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
- Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer e enriquecemento persoal.
- Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as especificidades internas de cada xénero.
- Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

1.2. OBXECTIVOS POR CURSOS.

1º ESO

- Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos de distintos ámbitos, seguindo instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe..
- Realizar exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Elaborar narracións e descrições seguindo un modelo, así como outros textos sinxelos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planificar e revisar os ditos textos coa axuda do profesorado aplicándolles normas básicas de adecuación, de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar, baixo a dirección do profesorado, textos en diferentes soportes, co fin de extraer a información solicitada e incorporala ás propias producións.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito dirixido os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos máis evidentes da valoración e uso social do galego e utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer a diversidade lingüística do mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular; coñecer e usar os dereitos lingüísticos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e recoñecendo os trazos xerais do xénero.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar.

2º ESO

- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación e do ámbito escolar, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, así como seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.

- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de informacións de actualidade poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar uns mesmos feitos de diferentes medios, así como participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir –a partir de modelos aos que incorporar as propias achegas– textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Planificar e revisar os ditos textos con progresiva autonomía aplicándolles normas de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar de maneira progresivamente autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos actuais da valoración e uso social da lingua galega e utilizala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos dos subxéneros e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán.

3º ESO

- Comprender a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual. Seguir e recoller resumidamente o desenvolvemento oral dunha exposición académica.
- Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica, analizando criticamente os seus contidos, interpretando as connotacións e

mensaxes implícitas que deles se deduzan e inferindo o tema principal e os secundarios. Comprender e seguir as instrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.

- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais. Participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen e adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua, e coñecer e usar a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XX; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos e mais coñecer e facer uso dos dereitos nesta materia.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando a estrutura, o punto de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

4º ESO

- Comprender discursos orais e escritos nos diversos contextos da actividade, social, cultural e académica.
- Expresarse oralmente de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural, adoptando mediante o diálogo actitudes de respecto e de colaboración cos demais.
- Expresarse por escrito de xeito correcto, coherente, creativo e adecuado aos distintos contextos da actividade social, laboral e cultural.
- Utilizar eficazmente a lingua na actividade escolar para buscar, procesar e analizar información e mais para redactar ou expoñer textos propios do ámbito académico.

- Utilizar criticamente e con progresiva autonomía as bibliotecas, os medios de comunicación social e as TIC para obter, interpretar, elaborar e valorar información de diversos tipos e opinións diferentes.
- Aplicar con certa autonomía os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso lingüístico para comprender textos orais e escritos e mais para escribir e falar con adecuación, coherencia e corrección.
- Comprender as circunstancias que condicionaron a historia social da lingua galega, afirmándoa como propia de Galicia, así como as que hoxe condicionan o seu uso, de xeito que se estea en disposición de superar as que supoñen obstáculo para a súa utilización en calquera contexto e situación.
- Coñecer e respectar a realidade plurilingüe e pluricultural do Estado español, de Europa e do mundo actual, facerse consciente da riqueza que representa e entender as situacións que provoca o contacto de linguas.
- Analizar os diferentes usos sociais das linguas para evitar os estereotipos que supoñen xuízos de valor e prexuízos clasistas, racistas ou sexistas.
- Ler con fluidez, consolidar o hábito lector e facer da lectura fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo.
- Comprender textos literarios utilizando os coñecementos sobre as convencións de cada xénero, os temas e motivos da tradición literaria e os recursos estilísticos.
- Aproximarse ao coñecemento do patrimonio literario e valoralo como un xeito de simbolizar a experiencia individual e colectiva en diferentes contextos histórico-culturais.

2. CONTIDOS

1º ESO

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios dos medios de comunicación, especialmente de novas de actualidade próximas aos intereses do alumnado.
- Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización ou breves exposicións orais de temáticas variadas.
- Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes dos informativos dos medios de comunicación. Identificación dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes e procura de alternativas.

- Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Producción de textos

- Exposición planificada, clara e ordenada, coa axuda das TIC, de informacións de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación.
- Narración oral coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC a partir dun guión preparado previamente, incluíndo descricións sinxelas, ideas e valoracións relativas aos feitos expostos.
- Participación activa en situacións propias do ámbito académico (pedimento de aclaracións, intercambio de opinións, exposición de conclusións...).
- Coherencia entre comunicación verbal e non verbal na produción dos discursos e presentacións orais.
- Participación en situacións de comunicación reais ou simuladas propias da vida cotiá do alumnado adoptando o rexistro adecuado ás mesmas.
- Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva aplicadas, por exemplo, á expresión e recepción de sentimentos positivos.
- Interese por producir enunciados correctos e non interferidos dende o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como mensaxes de chat e de correo electrónico, normas e instrucións de uso.
- Comprensión de textos dos medios de comunicación, sobre todo de noticias relacionadas coa vida cotiá, atendendo ao lugar que ocupan na estrutura do xornal, á información dos feitos e aos elementos paratextuais.
- Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídos webs educativos e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).
- Detección do tema e dos subtemas de narracións e aplicación a elas de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das ideas principais, elaboración de esquemas que as estruturen visualmente e resumo.
- Utilización dirixida da biblioteca do centro e das TIC para obter tanto información como modelos para a composición escrita.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes das informacións dos xornais. Identificación dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes e procura de alternativas.

- Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos do galego e na atención aos signos de puntuación.

Producción de textos escritos

- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como instrucións e normas, mensaxes de chat ou de correo electrónico.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación impresos ou dixitais, especialmente noticias.
- Composición de textos propios do ámbito académico, especialmente conclusións sobre tarefas e aprendizaxes efectuadas, resumos, esquemas e exposicións sinxelas.
- Composición de textos narrativos e descritivos.
- Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios... de cada escrito.
- Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- Recoñecemento das intencións comunicativas expresadas a través das modalidades oracionais.
- Recoñecemento e uso reflexivo dos mecanismos de cohesión textual como a deixé persoal, a actualización e a referencia interna de tipo gramatical e mais dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.
- Indución, a partir de usos contextualizados, da diferenza entre palabras flexivas e non flexivas e recoñecemento das categorías gramaticais básicas (substantivo, adxectivo cualificativo, verbo, adverbio), para o perfeccionamento da produción e comprensión textuais.
- Indución das regras de concordancia e das funcións sintácticas principais no seo da oración para a mellora das estruturas na construción e revisión de textos.
- Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, n velar, entoación...), exposición a modelos positivos e práctica mediante a lectura de textos.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.

- Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre clases de palabras e normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- Coñecemento xeral da diversidade lingüística no mundo e no Estado español, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Observación da situación sociolingüística en canto a usos e actitudes no contorno máis próximo (aula, barrio...), con aproximación aos prexuízos lingüísticos máis evidentes.
- Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística no ámbito do ensino e exercicio de reclamación de dereitos lingüísticos como alumno/a por medio de diferentes intervencións orais, en simulacións ou exposicións, e escritas.
- Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.
- Observación das principais diferenzas, contextuais e formais, entre usos de distintos niveis e rexistros, tanto na oralidade como na escrita.

Bloque 5. Educación literaria

- Selección guiada e lectura orientada de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de poemas recitados ou cantados, captando o uso dos recursos estilísticos principais do nivel semántico e os que conforman o ritmo poético.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de diferentes textos narrativos breves, recoñecendo a funcionalidade dos elementos formais básicos.
- Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de pezas teatrais, apreciando os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.
- Comparación entre textos literarios e non literarios e dos tres grandes xéneros.
- Creación de textos de intención literaria partindo dos trazos formais dos traballados na aula e das posibilidades lúdico-estéticas da lingua.
- Análise doutras linguaxes estéticas: o cómic.
- Aproveitamento guiado dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

2º ESO

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

Comprensión de textos

- Comprensión de novas de actualidade e de información de crónicas e de reportaxes procedentes dos medios de comunicación audiovisual.
- Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización ou breves exposicións orais de temáticas variadas.
- Desenvolvemento de habilidades de escoita activa.
- Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo e, xa que logo, ás noticias, reportaxes e crónicas que conteñen. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes, análise dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas.
- Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Producción de textos

- Exposición planificada, clara e ordenada, coa axuda das TIC, de informacións de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación, poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar os feitos dos distintos medios.
- Participación activa en situacións propias do ámbito académico (achega de propostas e de información, intercambio de opinións, exposición de informes sobre as tarefas realizadas...).
- Coherencia entre comunicación verbal e non verbal na produción dos discursos e presentacións orais.
- Participación en situacións de comunicación reais ou simuladas propias da vida cotiá do alumnado adoptando o rexistro adecuado a elas.
- Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva (por exemplo, aplicadas á solicitude de cambios).
- Interese por producir enunciados correctos e non interferidos desde o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir.

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como diarios ou cartas persoais e solicitudes.
- Comprensión e análise de textos dos medios de comunicación, sobre todo de noticias, reportaxes e crónicas, atendendo ao lugar que ocupan na estrutura do xornal dixital e aos elementos paratextuais.
- Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídas webs educativas e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).
- Detección do tema e dos subtemas de narracións e aplicación a elas de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das ideas principais, elaboración de esquemas que as estruturen visualmente e resumo.
- Utilización progresivamente autónoma da biblioteca e das TIC como fonte de información e de modelos para a composición escrita.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes das noticias, reportaxes e crónicas dos medios de comunicación. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios máis evidentes, análise dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas.
- Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo correctos, incidindo especialmente na adecuación aos patróns fonéticos do galego e na atención aos signos de puntuación.

Producción de textos escritos

- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos á experiencia do alumnado, como diarios e cartas persoais ou solicitudes.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital; por exemplo noticias, crónicas e reportaxes.
- Composición, en soporte papel e dixital, de textos propios do ámbito académico (esquemas, resumos, exposicións e explicacións sinxelas, informes de tarefas e aprendizaxes efectuadas).
- Composición de textos narrativos e descritivos.
- Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios... de cada escrito.
- Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos, etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con especial atención ao tratamento dos interlocutores e ás fórmulas de cortesía.
- Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os espaciais e os de oposición e contraste, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a deixé espacial e temporal, a relación entre os tempos verbais, as relacións de contraste –antonimia– e a referencia interna de tipo léxico, sobre todo a sinonimia e a elipse.
- Indución, a partir de usos contextualizados, da estrutura das palabras flexivas, especialmente substantivo e verbo, e recoñecemento dos seus aspectos morfolóxicos máis precisos para a mellora da comprensión e produción textuais.
- Distinción reflexiva entre os distintos elementos sintácticos no nivel da frase para a mellora das estruturas na construción e revisión de textos.
- Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, n velar, entoación...), exposición a modelos positivos e práctica, especialmente durante as exposicións planificadas.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.
- Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre flexión, relacións semánticas e normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- Coñecemento xeral da situación das linguas minorizadas e das internacionais, con manexo e interpretación de mapas, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Comprensión da situación sociolingüística galega en canto a usos e actitudes xerais, realizando pequenos traballos que permitan recoñecer e analizar prexuízos lingüísticos.
- Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística, a toponimia e a antroponimia.
- Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.

- Observación das principais diferenzas, preferentemente en textos orais, entre as variedades xeográficas da lingua galega.

Bloque 5. Educación literaria

- Selección guiada e lectura progresivamente autónoma de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de poemas recitados ou cantados, captando o valor funcional dos recursos estilísticos máis relevantes nos diferentes niveis.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de textos narrativos breves, contrastando os elementos estruturais e formais: distintas voces, perspectivas temporais, etc.
- Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de pezas teatrais, recoñecendo os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.
- Comparación entre textos pertencentes aos subxéneros literarios.
- Creación de textos de intención literaria partindo dos trazos formais dos traballados na aula e das posibilidades lúdico-estéticas da lingua.
- Análise doutras linguaxes estéticas: a canción.
- Aproveitamento guiado dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

3º ESO

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención ás entrevistas, noticias, crónicas e reportaxes.
- Análise encamiñada á comprensión e á valoración crítica da comunicación televisiva e da radiofónica coas súas especificidades.
- Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentación de tarefas e de instrucións para a súa realización, intervencións en simposios ou exposicións orais de temáticas variadas.
- Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención ás procedentes das entrevistas, noticias, reportaxes e crónicas.

- Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios, detección dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con progresiva autonomía ás propias producións.
- Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Producción de textos

- Exposición planificada, clara e ordenada sobre temas de actualidade que interesen ao alumnado tomadas dos medios de comunicación, contrastando os diferentes puntos de vista e opinións neles expresadas e axudándose dos medios audiovisuais e das TIC.
- Participación activa en situacións propias do ámbito académico (achega de propostas e de información, intercambio de opinións, breve exposición de traballos coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC, informes sobre as tarefas realizadas...).
- Participación en entrevistas e simposios simulados, así como en situacións de comunicación propias da vida cotiá do alumnado, adoptando o rexistro adecuado ás mesmas.
- Uso consciente dos elementos paraverbais (volumen de voz, velocidade, pausas, entoación) e non verbais (xestos, movementos...) na intervención oral planificada.
- Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva (por exemplo, á hora de formular e reaccionar a críticas).
- Interese por producir enunciados correctos e non interferidos dende o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como actas de reunión, regulamentos...
- Comprensión de textos dos medios de comunicación, recoñecendo as diferenzas entre información e opinión en entrevistas, crónicas, reportaxes...
- Comprensión de textos do ámbito académico, atendendo especialmente aos de carácter instrutivo e expositivo (incluídas webs educativas e informacións de dicionarios, glosarios e enciclopedias en diversos soportes).
- Detección do tema e dos subtemas de textos expositivos e aplicación a

estes de técnicas de análise do contido de textos escritos: subliñado das ideas principais, elaboración de esquemas que as estruturen visualmente e resumo.

- Utilización practicamente autónoma da biblioteca e das TIC para obter, organizar e seleccionar a información.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes de reportaxes, crónicas ou entrevistas dos medios de comunicación. Recoñecemento dos usos lingüísticos discriminatorios, detección dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con progresiva autonomía ás propias producións.
- Lectura en voz alta adecuada aos patróns fonéticos do galego (entoación, fonética, sintáctica...) e fluidez lectora que favoreza a comprensión dos textos traballados na aula.

Producción de textos escritos

- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como actas de reunión, solicitudes, etc.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital, fundamentalmente entrevistas, crónicas e reportaxes.
- Composición, en soporte papel e dixital, de textos, sobre todo expositivos, propios do ámbito académico, elaborados a partir de información obtida en distintas fontes. Elaboración de proxectos e de informes sobre tarefas e sobre aprendizaxes.
- Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios, soporte... de cada escrito.
- Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con recoñecemento das intencións comunicativas expresadas a través dos modos e perífrases verbais.
- Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os presentativos, secuenciadores e de adición, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico, sobre todo a hiperonimia e a nominalización; análise e aplicación da función cohesiva das familias léxicas.
- Recoñecemento, sobre usos contextualizados, dos mecanismos de formación de palabras (derivación e composición), para o perfeccionamento da comprensión e produción textuais.

- Recoñecemento da diferenza entre funcións sintácticas e unidades que as desempeñan (incluíndo as que teñen forma oracional), de cara á mellora das estruturas na construción e revisión de textos, con emprego dunha terminoloxía sintáctica axeitada.
- Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- Identificación e revisión da estrutura do texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en diferentes textos expositivos, alleos e propios.
- Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, *n* velar, entoación...), exposición a modelos positivos e aplicación práctica nas interaccións orais espontáneas.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.
- Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre formación de palabras, familias léxicas e normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- Coñecemento xeral e concreción no marco peninsular das causas que contribúen á formación, expansión, transformación, minorización, substitución e normalización das linguas, con manexo e interpretación de mapas, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Valoración positiva do plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Coñecemento xeral da formación da lingua galega e das distintas etapas da súa historia social até o século XIX, con manexo de textos da época e información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.
- Comprensión da situación sociolingüística galega a través da abordaxe dos fenómenos de contacto de linguas (bilingüismo, diglosia, conflito lingüístico, interferencias...), desenvolvendo proxectos de traballo, con emprego dos medios audiovisuais e das TIC, que permitan enfrontar prexuízos lingüísticos.
- Coñecemento da nosa lexislación esencial en materia lingüística referida aos medios de comunicación e exercicio de reclamación de dereitos lingüísticos como usuario/a por medio de diferentes intervencións orais, en simulacións ou debates, e escritas (cartas, solicitudes...).

- Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.
- Recoñecemento das características contextuais e formais dos distintos niveis e rexistros, aplicación segundo as circunstancias da situación comunicativa e valoración da necesidade de adecuarse a elas.

Bloque 5. Educación literaria

- Selección e lectura autónoma de obras adecuadas á idade que estimulen o hábito e pracer lector ao tempo que amplían o coñecemento do mundo, especialmente da nosa realidade histórico-cultural anterior ao século XX.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de textos poéticos recitados ou cantados da literatura galega dende a Idade Media ao século XIX e da popular, comentando as motivacións e o tratamento das temáticas máis recorrentes en distintos períodos e a funcionalidade das sucesivas formas e recursos estéticos.
- Lectura expresiva e comprensiva e mais audición de prosa galega anterior ao século XX, así como de contos e lendas populares, recoñecendo as diversas concepcións da narrativa e os procedementos asociados.
- Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de fragmentos do teatro galego anterior ao século XX, observando as súas características.
- Desenvolvemento das tarefas colectivas pouco complexas ou elaboración de traballos sinxelos, ambos sobre as lecturas e o seu contexto (etapas, cultura e ambiente literarios, axentes etc.), entendendo o influxo determinante das circunstancias históricas e da situación sociolingüística na evolución do sistema literario galego.
- Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
- Análise doutras linguaxes estéticas: o cinema.
- Aproveitamento progresivamente autónomo dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais

4º ESO

Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios dos medios de comunicación audiovisual, con especial atención aos xéneros de carácter argumentativo (debates, faladoiros, editoriais radiofónicos etc.).

- Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación audiovisual, atendendo aos compoñentes verbais e non verbais da comunicación publicitaria.
- Comprensión de textos orais utilizados no ámbito académico, como presentacións, relatorios, intervencións en mesas redondas etc.
- Desenvolvemento de habilidades de escoita activa. Actitude de interese, de cooperación e de respecto ante as intervencións orais de quen fala diante de nós, sobre todo en debates, exposicións do profesorado ou do alumnado e mais no traballo colaborativo.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes dos medios de comunicación, con especial atención ás procedentes da publicidade e ás mensaxes implícitas e explícitas dos textos argumentativos. Detección dos usos lingüísticos discriminatorios e mais dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con autonomía ás propias producións.
- Valoración das producións orais emitidas cunha fonética galega correcta e actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.

Producción de textos

- Coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC, presentacións orais ben organizadas sobre temas de actualidade tomados dos medios de comunicación audiovisual que admitan distintos puntos de vista, diferenciando información, opinión e persuasión e inserindo a propia visión de maneira argumentada e respectuosa.
- Participación activa en situacións propias do ámbito académico, especialmente en autoavaliacións das tarefas realizadas e en presentacións orais, con axuda dos medios audiovisuais e das TIC, de traballos previamente elaborados.
- Participación activa en debates e noutras situacións de comunicación reais ou simuladas onde se expresen opinións acerca dun tema de actualidade do interese do alumnado, ofrecendo argumentos e respectando as normas que rexen a interacción oral organizada.
- Uso consciente dos elementos paraverbais (volumen de voz, velocidade, pausas, entoación) e non verbais (xestos, movementos etc.) na intervención oral planificada.
- Valoración do diálogo como medio de resolución de conflitos, intervencións orais respectuosas con quen nos rodea e actitude de cooperación en situacións de aprendizaxe compartida. Desenvolvemento de habilidades de comunicación asertiva, en especial á hora de rexeitar peticións e propostas cando sexa conveniente.
- Interese por producir enunciados correctos e non interferidos desde o punto de vista fonético, fuxindo dos prexuízos que adoitan relacionarse con determinados modelos de lingua oral.

Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir

Comprensión de textos

- Comprensión de textos propios da vida cotiá e das relación sociais, como contratos ou correspondencia institucional e comercial.
- Comprensión de textos dos medios de comunicación, atendendo especialmente aos xéneros de opinión como editoriais, columnas, cartas ao director etc.
- Comprensión e análise de textos publicitarios dos medios de comunicación escritos, dos elementos verbais e non verbais que se empregan neles e das súas mensaxes explícitas e implícitas.
- Comprensión de textos do ámbito académico, como os procedentes de dicionarios, glosarios, enciclopedias e outras fontes de información en diversos soportes, incluíndo fragmentos de ensaios.
- Detección do tema e dos subtemas dun texto argumentativo, análise dos argumentos e elaboración de esquemas que reflectan que se captou a súa mensaxe principal e a súa estrutura.
- Utilización autónoma da biblioteca e das TIC para obter, organizar e seleccionar a información.
- Actitude reflexiva e crítica ante as mensaxes que supoñan calquera tipo de discriminación, con especial atención ás procedentes da publicidade e dos xéneros de opinión nos medios de comunicación. Detección dos usos lingüísticos discriminatorios, dos prexuízos que os sustentan e procura de alternativas que se incorporen con autonomía ás propias producións.
- Lectura en voz alta adecuada aos patróns fonéticos do galego (entoación, fonética sintáctica etc.) e fluidez lectora que favoreza a comprensión dos textos traballados na aula.

Producción de textos escritos

- Composición de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais, como intervencións en foros e blogs, curricula vitae, reclamacións e solicitudes etc.
- Composición de textos propios dos medios de comunicación en soporte papel ou dixital, como cartas ao director, editoriais, artigos de opinión, columnas etc.
- Composición, en soporte papel e dixital, de textos, sobre todo expositivos e argumentativos, propios do ámbito académico e elaborados a partir de información obtida en distintas fontes. Redacción de proxectos e de informes sobre tarefas e sobre aprendizaxes.
- Planificación, revisión e boa presentación dos textos escritos, con respecto polas normas gramaticais e ortográficas e mais con adecuación á temática, fins, destinatarios, soporte etc. de cada escrito.

- Uso das TIC para elaborar textos escritos ben presentados e correctos, aproveitando as posibilidades dos procesadores de textos, correctores ortográficos etc.

Bloque 3. Funcionamento da lingua

- Revisión da adecuación de textos alleos e propios, con especial atención ás formas de expresión da subxectividade e ao enfoque do tema, sobre todo en exposicións e argumentacións.
- Recoñecemento e uso reflexivo dos nexos e conectores textuais máis comúns, en particular os de causa e consecuencia, os de condición e hipótese e os conclusivos, e mais dos mecanismos de cohesión textual como a referencia interna de tipo léxico, sobre todo as metáforas, metonimias, paráfrases e comodíns.
- Recoñecemento das principais regras de combinación impostas polos verbos en función dos seus argumentos e revisión das conseguíntes estruturas sintácticas e os tipos de oración segundo a natureza do predicado, aplicándoas na construción e revisión de textos; emprego dunha terminoloxía sintáctica apropiada.
- Uso dun léxico suficientemente amplo e preciso, con incorporación de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos identificados nos textos traballados na aula.
- Identificación e revisión da estrutura do texto, a construción dos parágrafos e a vinculación e progresión temáticas en diferentes textos argumentativos, alleos e propios.
- Uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión sintáctica, así como das normas ortográficas, con aprecio dos seus valores funcionais e sociais.
- Reflexión básica acerca daqueles aspectos da fonética e da fonoloxía do galego onde poidan producirse interferencias (apertura das vogais de grao medio, *n* velar, entoación etc.), exposición a modelos positivos e práctica.
- Uso de estratexias de autoavaliación e autocorrección, aceptando o erro como parte do proceso de aprendizaxe.
- Interpretación e aproveitamento das informacións lingüísticas que ofrecen os dicionarios e as obras de consulta, especialmente sobre cuestións de uso (semántico e sintáctico) e de normativa.

Bloque 4. Lingua e sociedade

- Coñecemento xeral da situación sociolingüística e legal das linguas do Estado español, con manexo e interpretación de gráficos, táboas, textos e información dos medios e tecnoloxías da comunicación, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Coñecemento xeral das distintas etapas da historia social da lingua galega dende comezos do século XX, con manexo e interpretación de textos e

información dos medios e tecnoloxías da comunicación. Análise e comprensión das causas e consecuencias dos feitos máis relevantes.

- Comprensión da situación sociolingüística de Galicia a través da revisión da presenza da lingua galega nos principais ámbitos e contextos e dos factores de normalización, desenvolvendo proxectos de traballo, con emprego dos medios e tecnoloxías da información, que permitan afrontar e superar prexuízos lingüísticos.
- Consciencia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega, afirmando o plurilingüismo.
- Recoñecemento e valoración dos principais fenómenos que caracterizan as variedades xeográficas da lingua galega e da función da lingua estándar.

Bloque 5. Educación literaria

- Selección e lectura autónoma de obras fundamentais da literatura galega dende comezos do século XX até a actualidade adecuadas á idade. Recoñecer o papel dos personaxes femininos nestas obras.
- Lectura expresiva e comprensiva e audición de textos poéticos recitados ou cantados das distintas etapas da literatura galega dende o 1900, entendendo e apreciando os recursos empregados, sobre todo os que manifestan as innovacións dos principais movementos, grupos ou autoras e autores.
- Lectura expresiva e comprensiva e audición de textos da narrativa galega dos séculos XX e XXI, comentando os seus trazos e en especial a incorporación, por parte de certos grupos e autores/as, das novas visións do mundo e das técnicas modernas.
- Lectura dramatizada e comprensiva e mais visionamento de fragmentos ou breves obras teatrais galegas dos séculos XX e XXI, recollendo as diversas intencións e formas e resaltando as innovadoras.
- Desenvolvemento de tarefas colectivas sobre as lecturas e o seu contexto entendendo o influxo determinante das circunstancias históricas e da situación sociolingüística na evolución do sistema literario galego.
- Creación de textos de intención literaria partindo das características dos traballados na aula.
- Aproveitamento practicamente autónomo dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais.

3. TEMPORALIZACIÓN.

Temos organizada a materia en 9 unidades didácticas en tódolos cursos dos dous ciclos; cada unha delas consta de distintos apartados, tendo en conta que en todos os cursos os contidos seleccionados toman como referencia os bloques e contidos que se determinan na lei.

O horario semanal para a área de Lingua galega e literatura é de catro sesións en 1º e de 3 en 2º, para o 1º ciclo da ESO; no 2º ciclo, en 3º e 4º curso, é de 3 períodos

semanais. Cada sesión ten unha duración de cincuenta minutos. Con base nestes aspectos a **distribución temporal** dos contidos será como segue en 1º e no 2º ciclo:

Primeiro trimestre: Unidades 1, 2, 3 .

Segundo trimestre: Unidades 4, 5 e 6.

Terceiro trimestre: Unidades 7, 8 e 9.

4. CRITERIOS DE AVALIACIÓN.

1º ESO

- Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos orais sinxelos dos ámbitos social e académico, seguindo instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Extraer a intención comunicativa e a idea xeral de textos escritos sinxelos dos ámbitos social e académico, seguindo instrucións para realizar tarefas guiadas de aprendizaxe.
- Realizar exposicións e narracións orais planificadas claras e áxiles e participa de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Elaborar narracións e descripcións seguindo un modelo así como outros textos sinxelos propios da vida cotiá, das relacións sociais e dos medios de comunicación. Planificar e revisar os ditos textos coa axuda do profesorado aplicándolles normas básicas de adecuación, de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar, baixo a dirección do profesorado, textos en diferentes soportes, co fin de extraer a información solicitada e incorporala ás propias producións.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito dirixido os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñece e usa unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos máis evidentes da valoración e uso social do galego e utiliza a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer a diversidade lingüística do mundo actual, con especial atención ao contorno peninsular; coñece e usa os dereitos lingüísticos.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e recoñecendo os trazos xerais do xénero.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente aos trazos xenéricos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética

tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar.

2º ESO

- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación e do ámbito escolar, e seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos escritos dos ámbitos social e académico, e seguir instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de informacións de actualidade poñendo de relevo as diferenzas no modo de presentar uns mesmos feitos de diferentes medios, e participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir –a partir de modelos aos que se incorporan as propias achegas– textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico. Planificar e revisar os ditos textos con progresiva autonomía aplicándolles normas de coherencia, de cohesión, de corrección e de precisión léxica.
- Consultar de maneira progresivamente autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar a información relevante e incorporala ás propias producións, especialmente a traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñecer e usar unha terminoloxía lingüística básica.
- Observar os condicionamentos actuais da valoración e uso social da lingua galega e utilízala con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer e comprender a diversidade lingüística do mundo actual.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando o uso dos elementos do xénero, o punto de vista e o emprego da linguaxe.

3º ESO

- Comprender a intención comunicativa implícita, o tema, a idea principal e as secundarias de textos propios dos medios de comunicación audiovisual. Así

mesmo, ser quen de seguir e recoller resumidamente o desenvolvemento oral dunha exposición académica.

- Identificar e contrastar o propósito comunicativo en textos escritos do ámbito público e dos medios de comunicación, así como da vida académica, analizando criticamente os seus contidos, interpretando as connotacións e mensaxes implícitas que deles se deduzan e inferindo o tema principal e os secundarios. Comprender e seguir as instrucións que regulan a vida social e os procesos de aprendizaxe complexos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade contrastando os diferentes puntos de vista e opinións expresadas en distintos medios audiovisuais. Participar de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (simulacións, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adopta o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos propios dos medios de comunicación e dos ámbitos social e académico, usando con progresiva liberdade os modelos propostos na aula.
- Planificar e revisar os mencionados textos de maneira case autónoma para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.
- Consultar de maneira case autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar e analizar criticamente a información relevante para integrala nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar de xeito progresivamente autónomo os propios textos.
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua, e coñecer e usa a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega anterior ao século XX; extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego; utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos comunicativos.
- Recoñecer as causas da diversidade lingüística e dos procesos sociolingüísticos e mais coñece e fai uso dos dereitos nesta materia.
- Ler con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expoñer unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionando o seu sentido coa propia experiencia e valorando a estrutura, os puntos de vista e o emprego da linguaxe.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, á evolución dos xéneros, formas e estilos e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos a empregar; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que

aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

4º ESO

- Identificar a intención comunicativa implícita e explícita, o tema, a idea principal e as secundarias, a tese e os argumentos de textos propios dos medios de comunicación audiovisual e do ámbito académico.
- Comprender textos escritos do ámbito público, dos medios de comunicación e da vida académica, identificando as ideas principais e secundarias, o propósito comunicativo implícito ou explícito, contrastando explicacións e argumentos.
- Realizar exposicións orais planificadas claras e áxiles de traballos e de informacións de actualidade diferenciando información, opinión e persuasión, e participa de forma construtiva en diversas interaccións comunicativas (debates, traballos colaborativos...) respectando as regras que as rexen. Adoptar o rexistro adecuado a cada tipo de texto e situación.
- Escribir textos propios da vida cotiá, das relacións sociais, dos medios de comunicación e do ámbito académico tendo como referencia os modelos propostos na aula e expresando con claridade as propias opinións razoadas. Planificar e revisar autonomamente os ditos textos para asegurar a súa coherencia, cohesión, corrección e precisión léxica.)
- Consultar de maneira autónoma textos en diferentes soportes co fin de seleccionar información relevante, analizala criticamente, extraer conclusións fundamentadas e integralas nas propias producións, especialmente en traballos do ámbito académico adecuados ao nivel
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión e para compoñer e revisar con autonomía os propios textos
- Recoñecer, a través da reflexión sobre os usos discursivos, os mecanismos da lingua e coñece e usa a terminoloxía lingüística adecuada.
- Identificar as causas e consecuencias dos feitos máis relevantes da historia social da lingua galega.
- Extraer os trazos principais que definen a actual situación sociolingüística de Galicia, analizando criticamente os condicionamentos da valoración e uso social do galego.
- Utilizar a lingua galega con fluidez e normalidade nos máis diversos contextos

comunicativos.

- Ler con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión argumentada sobre a lectura persoal dunha obra clásica da literatura contemporánea atendendo aos seus elementos estruturais e formais.
- Utilizar os coñecementos literarios na comprensión de textos breves ou fragmentos, atendendo especialmente á relación co contexto, ás innovacións e á funcionalidade dos recursos retóricos.
- Participar de maneira activa na creación de textos de intención estética tomando como modelo os lidos e comprendendo os recursos que se empregarán; explicar as relacións das obras co contexto histórico e literario en que aparecen e os autores máis relevantes, realizando un traballo de información e de síntese ou de resolución de problemas.

5. MÍNIMOS ESIXIBLES

1º ESO

- Lectura, recoñecemento e produción de textos narrativos, descritivos e dialogados.
- O alfabeto: correspondencias entre sons e grafías.
- Regras básicas de acentuación e de puntuación. A acentuación de ditongos, tritongos e hiatos.
- Recoñecemento das distintas clases de palabras: substantivo, adxectivo, determinante, pronome, verbo, adverbio e preposición.
- Uso correcto do dicionario e doutras fontes de consulta de léxico.
- Afianzamento e uso do léxico dos campos semánticos do instituto, o deporte, os oficios e profesións, o corpo humano, a vestimenta, as TIC's, os medios de transporte, a ecoloxía e os animais.
- Respecto plas normas básicas de conduta que rexen o intercambio comunicativo.
- Respecto pola lingua do interlocutor e rexeitamento dos prexuízos lingüísticos.
- Valoración da nosa lingua como manifestación cultural dun pobo e consideración dos esforzos procedentes de todos os ámbitos por normalizar o seu uso.
- Interese pola lectura como fonte de satisfacción, coñecemento e información.

2º ESO

- Comprensión das ideas transmitidas nos textos adecuada á idade.
- Coñecemento das regras de acentuación e ortográficas.
- Organización formal dos textos: marxes, título, orde dos apartados. Expresar as ideas con coherencia, empregando de maneira reflexiva os nexos e

conectores textuais máis comúns. Utilizar con corrección os signos de puntuación.

- Emprego adecuado do dicionario.
- Lectura en voz alta respectando a regras de puntuación e coa entoación necesaria propias de cada tipo de texto.
- Utilización da lingua galega, oral e escrita, da forma máis axeitada á situación comunicativa, así como para elaboración todo tipo de producións (diarios e cartas persoais, noticias, reportaxes, crónicas, textos instrutivos, e expositivos etc.) atendendo ás súas diferentes estruturas formais.
- Emprego de instrumentos de corrección na produción de textos escritos, respectando a ortografía e a puntuación dos textos.
- Elaboración de resumos, esquemas e mapas conceptuais a partir da información recibida nos textos.
- Produción de textos escritos de diferente tipoloxía, prestando atención á situación comunicativa e aos criterios de corrección ortográfica, acentual e puntual esixibles neste nivel.
- Coñecemento das distintas clases de palabras e corrección no seu uso.
- Coñecemento e identificación das principais funcións sintácticas no nivel da frase e da cláusula.
- Utilización do vocabulario dos distintos campos semánticos tratados ao longo do curso.
- Capacidade para debater sobre un tema, tras a busca e selección de información, establecendo unha liña argumentativa propia e respectando as regras sociocomunicativas e pragmáticas que rexen o debate.
- Identificación do xénero ao que pertence unha obra literaria, recoñecemento dos seus elementos estruturais e dos recursos estilísticos básicos e emisión dunha opinión valorativa sobre ela.
- Comprensión da situación das linguas minorizadas e da situación sociolingüística do galego.
- Coñecemento básico da lexislación en materia lingüística.

3º ESO

- Análise das seccións dun xornal e da noticia xornalística.
- Historia sintética da lingua galega dende a súa orixe.
- As regras básicas de acentuación e puntuación.
- Recoñecemento das distintas clases de palabras: substantivo, adxectivo, determinante, pronome e verbo.
- Afianzamento e uso do léxico dos campos semánticos da saúde e a sanidade, o tempo meteorolóxico, as árbores, o libro e as bibliotecas, as TIC, o peixe, os sentidos e as vacacións.
- Identificación de palabras simples, derivadas, compostas e parasintéticas xunto coa análise dos elementos que as compoñen.
- Coñecemento das principais etapas da literatura galega ata o século XX e comentario de textos medievais e do Rexurdimento.
- Respecto polas normas que rexen o intercambio comunicativo.

- Respecto pola lingua do interlocutor e rexeitamento dos prexuízos lingüísticos.
- Interese por expresarse oralmente e por escrito con propiedade.
- Interese pola lectura como fonte de coñecemento e pracer.

4º ESO

- Comprensión das ideas transmitidas nos textos.
- Dedución de tema, argumento e ideas principais nos textos literarios.
- Coñecemento das regras de acentuación, ortográficas e de puntuación.
- Organización formal dos textos: marxes, título, orde, tipos de parágrafos.
- Expresión das ideas con coherencia, empregando de maneira reflexiva os nexos e conectores textuais máis comúns.
- Lectura en voz alta respectando as regras de puntuación e coa entoación necesaria propias de cada tipo de texto.
- Utilización da lingua galega, oral e escrita, da forma máis axeitada á situación comunicativa, así como para a elaboración de todo tipo de producións (noticias, artigos de opinión, textos argumentativos, cartas formais, comentarios literarios, currículo...) atendendo ás súas diferentes estruturas formais.
- Emprego de instrumentos de corrección na produción de textos escritos, respectando a ortografía e a puntuación dos textos.
- Produción de textos escritos de diferente tipoloxía, prestando atención á situación comunicativa e aos criterios de corrección ortográfica, acentual e puntual esixibles neste nivel.
- Coñecemento das principais etapas e autores da literatura galega do século XX.
- Coñecemento das distintas unidades e funcións sintácticas. Distinción entre cláusulas (simples e complexas) e oracións.
- Utilización do vocabulario dos distintos campos semánticos tratados ao longo do curso.
- Identificación do xénero ao que pertence unha obra literaria, recoñecer os seus elementos estruturais e os recursos estilísticos básicos e emitir unha opinión valorativa sobre ela.
- Coñecemento da historia externa da lingua galega no século XX.
- Coñecemento das principais características dos bloques dialectais.
- Coñecemento das funcións da lingua estándar.
 - Capacidade para debater sobre un tema, tras a busca e selección de información, establecendo unha liña argumentativa propia e respectando as regras sociocomunicativas e pragmáticas que rexen o debate.

- Elaboración de investigacións simples: organización, estrutura, presentación.

6. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.

A cualificación dos alumnos pretende reflectir unha valoración do grao de consecución dos obxectivos tendo en conta todo os tipos de contidos e o grao de adquisición das competencias.

En todos os cursos, os/as alumnos/as recibirán unha cualificación por trimestre que pretende valorar equitativamente todos os tipos de contidos. Entendemos que o grao de madurez con doce anos é distinto ao que se ten con quince, polo que establecemos POR CICLOS a puntuación nos distintos apartados:

a) PRIMEIRO CICLO DE ESO

- Polas probas realizadas ao longo do trimestre poderán obter un máximo de 6 puntos. É imprescindible acadar 3 puntos neste apartado para sumar os demais e poder aprobar a avaliación.

- O dominio axeitado da expresión oral suporá 1 punto.

- As lecturas de cada trimestre e as actividades relacionadas con elas achegaranlle á nota un máximo de 1,5 puntos; é condición indispensable para aprobar a materia, ler o/os libro/s, é dicir, ter acadado a cualificación de APTO. Se ocorre o contrario, a profesora poderá dar ao alumno/ outra/s oportunidade/s para demostrar que realizou a lectura correspondente.

- O 15% restante para acadar o 10 repartiríase do seguinte xeito: polo comportamento na aula e a actitude ante a materia e a propia lingua, o traballo diario na aula e na casa, 0,5 puntos; no proceso de creación e composición de textos escritos e o caderno de clase, 1 punto.

b) SEGUNDO CICLO DE ESO

- Polas probas realizadas ao longo do trimestre poderán obter un máximo de 7 puntos;deberán obter un mínimo de 3 puntos para poder sumar os dos outros apartados que veñen a continuación. As lecturas de cada trimestre e as actividades relacionadas con elas entran dentro deste apartado e é necesario acadar 5 puntos para engadir os méritos que veñen deseguido. É condición indispensable para aprobar a materia, ler o/os libro/s. Se ocorre o contrario, a profesora poderá dar ao alumno/ outra/s oportunidade/s para demostrar que realizou a lectura correspondente.

- O dominio axeitado da expresión oral suporá 1 punto.

- Os textos de elaboración propia, solicitados pola profesora como actividade para asentar técnicas de construción, puntuarán un máximo de 1punto.

- O traballo, atención, participación e actitude cara á asignatura computará 1punto.

Puntualizacións importantes:

- Cada lectura extraordinaria que realicen será cualificada cun máximo de 1punto, que se engadirá á cualificación global da avaliación correspondente.

- Cada negativo que reciba o alumno baixará 0,25 na nota da avaliación ata un máximo de 1 punto. Para recuperar o negativo serán necesarios dous positivos. O profesor daralle a oportunidade de conseguir positivos para que poidan restar os negativos.
- Copiar traballos ou exames implica unha nota de 0.
- A aqueles alumnos que non usen o galego ou non se desenvolvan correctamente na lingua galega poderáselles baixar a nota global de avaliación ata 1 punto.
- Na corrección de exames por cada erro de ortografía e expresión baixárase 0,05 por faltas leves e 0,10 por faltas graves. Poderase baixar ata un máximo de 2 puntos.
- Os traballos ou exames ilexibles deberán ser modificados. Para poder corrixir isto o profesor reforzará a caligrafía do alumno durante o curso, se ao final non hai unha evolución positiva este poderá suspender a materia.

NOTA: A profesora do curso e grupo correspondente, no uso da liberdade de cátedra, poderá modificar e adaptar estes criterios segundo sexan as características do grupo e /ou dalgún alumno en particular.

7. PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN.

A lei sinala que “a avaliación será continua e diferenciada segundo as diferentes materias do currículo e levarase a cabo tendo en conta os obxectivos específicos de cada materia”. A avaliación da nosa área terá en conta esta e tódalas demais directrices desta orde, polo que adoptaremos como puntos de partida básicos para a avaliación os seguintes:

- A avaliación será **continua e formativa**. Continua non quere dicir en ningún caso que terá en conta só os resultados finais, senón que, tendo en conta a situación de partida de cadaquén, valoraranse continuamente todos os aspectos do proceso de ensino-aprendizaxe.

- A necesidade dunha axeitada **avaliación inicial**. A partir da información recollida, o profesor seleccionará aqueles contidos e obxectivos máis axeitados ás realidades dos escolares e planificará as actividades que lles permitan progresar desde a situación de partida. Esta avaliación previa realizarase para coñecer o grao de coñecemento do idioma, a súa lingua habitual, as lecturas realizadas nos dous idiomas...

Antes do desenvolvemento das unidades **explicaráselles aos alumnos** en que consistirá a avaliación: os instrumentos para avaliar, os aspectos que recibirán atención e criterios de cualificación, influencia de valoracións parciais na valoración final...

A avaliación non se limitará só á adquisición de conceptos, tamén terán unha importancia fundamental as actitudes e os procedementos que permiten, e demostran, a adquisición das competencias.. Concederáselle un interese especial á avaliación das actitudes en canto ás disposicións psicosociais dos escolares sobre o idioma (actitudes afectivo-positivas ou afectivo-negativas, prexuizos...); para esta cuestión debemos partir da realidade sociolingüística do noso contorno escolar.

As sesións de avaliación na área de lingua galega e literatura para os alumnos ordinarios de ESO serán tres e terán a seguinte distribución:

1ª avaliación.....decembro.
2ª avaliación.....marzo
3ª avaliación.....xuño.

Ademais, celebrarase unha sesión de avaliación extraordinaria en setembro, nas datas que fixe a Consellería e o centro, para os alumnos que non superasen a avaliación final ordinaria de xuño.

8. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Os uso dos distintos **instrumentos de avaliación** estarán moi ligados ao tipo de contido que esteamos avaliando; deste xeito, para a avaliación de cada alumno utilizaremos os seguintes instrumentos:

- Ao longo de cada trimestre, realizarase un mínimo de dúas probas escritas que incluírán contidos de lingua e literatura, combinados na mesma proba ou por separado.
- Para valorar a competencia oral, utilizarase a observación na aula de intervencións orais; ademais poderase encomendar a realización de pequenas exposicións orais sobre distintos temas relacionados coa materia; finalmente, cada trimestre realizarase unha proba oral na que se terán en conta os seguintes aspectos: fonética, dominio do léxico e da gramática e uso da variedade e o rexistro adecuados.
- Cada trimestre avaliaranse as lecturas encomendadas mediante unha ficha de lectura, un exame ou unha proba que estime a profesora, que os alumnos deberán entregar nunha data concreta ou mediante unha proba oral ou escrita. Se o alumno non acadase a cualificación de APTO e as circunstancias o aconsellasen, poderá realizar novas probas ata acadar a puntuación necesaria para darlle a oportunidade de aprobar a avaliación.
- Periodicamente recolleráselle ao alumnado textos escritos de creación propia e de distinto tipo: narracións, poemas, exposicións, argumentacións, pequenas pezas teatrais....Estes textos deberán ser entregados nos prazos fixados, puidendo chegar a acadar unha cualificación negativa de non seren

respectados. Seranlles devoltos coa cualificación que se lle outorga e coas observacións para que as revisen se fose necesario.

- Finalmente, teremos en conta aspectos como o traballo na casa e na aula, a atención, a asistencia, a puntualidade, o traballo en grupo, o coidado do material ou o respecto á profesora, aos compañeiros e a cada un dos membros da comunidade educativa e o cumprimento das normas do RRI. A profesora botará man da observación sistemática e do rexistro continuo de datos no seu caderno.

9. TRATAMENTO DO FOMENTO DA LECTURA.

Ademais do traballo cos textos introdutorios de cada unidade dos distintos cursos da nosa programación, o departamento ten previstas as seguintes actividades para contribuír ao proxecto lector:

1. Lectura, a comezo ou final da sesión (ó redor de 5 ou 10 minutos), por parte do profesor, e co fin de despertar no alumnado a curiosidade, dun fragmento motivador dunha obra literaria, aproveitando diferentes motivos: a publicación dun libro, a concesión dun premio a un escritor, a súa relación cun aspecto que se está tratando na aula, a celebración de datas como o Día da paz, o Día mundial da poesía...
2. Cada trimestre, os alumnos deben abordar a lectura dun título ofrecido polo profesor, que logo avaliará os resultados mediante probas orais, escritas, fichas de lectura ou outros medios. Pode tratarse dun libro único para todos ou que os alumnos elixan entre un elenco de títulos de diferentes xéneros (novela, relato, poesía, teatro...) ofrecido polo profesor.
3. Noutros casos, o profesor, coa colaboración e achegas dos alumnos, crea unha biblioteca de aula, que se cambia cada trimestre. Logo cada alumno, escolle unha lectura, á que dedicará un tempo mínimo de 15 minutos diarios en silencio, que pode levar á casa cando o desexe. Cando se remata, dispón dun "caderno de viaxe" no que dá a súa opinión sobre a obra e/ou manifesta con palabras, ilustracións, etc. o que lle suxeriu a súa lectura. Normalmente, cada alumno/a le dúas obras por trimestre.
4. Nalgunhas sesións o profesor presenta cuestións moi diversas arredor dun mesmo tema que os alumnos deben resolver utilizando distintas fontes documentais (atlas, libros de texto, webs...) na biblioteca do centro.
5. Dende a nosa área tentaremos colaborar co club de lectura da biblioteca "Á lus de San Finx" e levaremos o club de lectura de alumnos de secundaria e o club

de lectura de PDC.

5. Periodicamente, o profesorado propondrá a creación de textos de distintos tipos a partir de numerosos detonantes (música, ilustracións, outros textos...). Rematado o proceso de escrita, farase unha sesión de lectura na que os alumnos escoitarán e valorarán as creacións dos seus compañeiros e lerán a propia

10. TRATAMENTO DO FOMENTO DAS TIC.

O Decreto 133/2007, no seu anexo VI, regula os plans de integración das tecnoloxías da información e a comunicación nos centros e o último parágrafo do apartado 7 d) da Orde do 6 de setembro de 2007, pola que se desenvolve a implantación da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia establece que, nas programacións didácticas de cada unha das materias, quedará expreso o tratamento de fomento das Tecnoloxías da información e da comunicación.

O Departamento colaborará, ao longo do presente curso, no fomento da utilización das novas tecnoloxías relacionadas coa información e a comunicación. Neste sentido, estas son as actuacións previstas máis salientables:

- Busca de información sobre cuestións, sobre todo literarias e sociolingüísticas, en páxinas web facilitadas polo profesor.
- Participación en webquest e outras actividades, mesmo xogos, sempre relacionados cos contidos da materia e baixo a guía e supervisión do profesor na aula de informática.
- Participación nas bitácoras relacionadas co centro (Blogdasilva e outros) ou alleas a el, onde exporán as súas opinións e achegas sobre distintos temas, co fin de traballar os distintos tipos de texto.
- Participación na páxina do centro, onde se introducirán as distintas actividades realizadas ao longo do curso.
- Participación no blogues de clubs de lectura, onde os rapaces farán recensións e comentarios sobre os libros .
- Visitaremos páxinas web doutros centros e comprobaremos o grao de desenvolvemento de cada una delas con respecto á do noso.
- Elaboración de traballos expositivos en power point (irase facendo de maneira progresiva e segundo o desenvolvemento dos alumnos).
- Traballos e realización de actividades dalgunha unidade didáctica a través do programa moodle.

11. PROCEDIMIENTO PARA A CUALIFICACIÓN DE MATERIAS PENDENTES OU DA NOTA FINAL DO ALUMNADO QUE SEGUE PROGRAMAS DE REFORZO CON ATRIBUCIÓN HORARIA.

Este curso contamos con dezaseis alumnos de 1º e quince alumnos de 2º que teñen necesidade dunha hora de reforzo educativo de lingua galega no seu horario semanal.

Os alumnos serán cualificados polo profesor que imparta lingua galega no seu grupo, que será o encargado de pórles a nota final; para a cualificación, tanto parcial como final, contará coa información que lle proporcione a profesora de reforzo en base aos criterios de avaliación e cualificación.

III. PLAN DE TRABAJO PARA A SUPERACIÓN DE MATERIAS PENDENTES DO ALUMNADO SEN REFORZO.

No curso 2014-2015 temos os seguintes alumnos/as coa materia de lingua galega pendente:

- 1º ESO: 6 alumnos.
- 2º ESO: 4 alumnos
- 3º ESO: 2 alumnos

1. CONTIDOS EXIXIBLES

Os contidos mínimos exixibles son os que están fixados para cada curso na programación ordinaria e tamén aqueles outros que foron propostos polo departamento nos boletíns de exercicios de recuperación.

2. PROGRAMA DE REFORZO PARA A RECUPERACIÓN DAS PENDENTES DE CURSOS ANTERIORES.

No caso dos alumnos coa materia do curso anterior pendente, en outubro farase unha reunión con eles para ofrecerlles material de traballo que será proporcionado ao alumno polo profesorado do departamento, que tamén realizará un seguimento e avaliación continuados e periódicos dese traballo.

Iráselles revisando as actividades e poden acudir cando o desexen ás profesoras para solicitarlles axuda e orientación (a axuda recibirana nos recreos dun día da semana nunha aula determinada).

Deberán entregar unha primeira parte das actividades en xaneiro e unha segunda en abril. En cada quenda, devolveráselles corrixidas individualmente para que estuden para as avaliacións de maio e setembro. Ademais, deberán ler un libro en cada nivel.

En canto aos materiais, facilitaráselles libros, fotocopias e a relación de contidos mínimos que deben adquirir.

3. ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN.

- O 12 de xaneiro de 2015 deben entregar a primeira parte das actividades encomendadas á xefa de departamento ou á profesora encargada da súa avaliación.
- A segunda entrega farana o 13 de abril de 2015.

Este material seralles devolto convenientemente corrixido para que repasen e preparen a proba de avaliación de maio.

- Cara a mediados ou finais de maio (esta data está pendente de confirmación pola xefatura de estudos), realizarán unha proba escrita na que se incluírán:
 - Algúns exercicios semellantes aos entregados nas fichas.
 - Algunhas cuestións relacionadas co libro de lectura.
 - Algunha pregunta de literatura.

Os libros de lectura son os seguintes:

- Francisco Castro, *Chamádeme Simbad*, Xerais (1º)
- Teresa Calo, *Marta ante o espello*, Xerais (2º)
- Teresa Moure, *Unha primavera para Aldara*, Xerais (3º)

4. CRITERIOS PARA SUPERAR AS MATERIAS PENDENTES POLA AVALIACIÓN CONTINUA.

Os criterios de avaliación para estes alumnos serán os que marca a lei para o nivel do que se avalíen. Se ben a situación destes alumnos ten peculiaridades propias, na medida do posible axustarémonos ás directrices marcadas para a avaliación dos demais alumnos da ESO.

No tocante aos criterios de cualificación, a puntuación final terá en conta:

- O traballo desenvolvido ao longo do curso (40%).
- A proba escrita de maio (60%).

Para aprobar, é condición indispensable aprobar cada unha das partes. Por outra banda, tendo en conta que a nosa é unha materia con contidos progresivos, os alumnos que acaden os obxectivos do curso no que están matriculados terán superada a materia pendente (segundo indica a lexislación Orde do 30 de setembro de 2004, DOG do 22 de outubro de 2004 e corrección de erros, DOG de 17 de novembro de 2004).

IV.ASPECTOS XERAIS.

O grupo 2ºESO C están formado por alumnos do “Contrato Programa”, no que se desenvolven dúas liñas nas que entran todos os alumnos: redución do abandono escolar e mellora da lecto-escritura.

Unha alumna de 2ºESO A solicitou a exención na nosa materia e xa lle foi concedida pola dirección do centro.

O departamento deixa marxe de liberdade para que cada unha das profesoras desenvolva o seu propio proxecto dentro das aulas, mais asenta unha serie de acordos comúns relativos a certas cuestións esenciais co fin de garantir ao alumnado un tratamento equitativo por parte de calquera dos seus membros.

Dada a amplitude e minuciosidade con que se trataron todos os apartados nesta programación, e por outra parte, dada a concreción deste apartado, só nos deteremos a comentar que esta é unha programación de intencións, pois na data en que se entrega non coñecemos a boa parte do alumnado co que imos traballar. Na memoria final reflectiranse os cambios realizados ao longo do curso debido ao alumnado, á falta de tempo ou outras variables.

V. METODOLOXÍA DIDÁCTICA.

A nosa orientación metodolóxica baséase na concepción construtivista da aprendizaxe: trátase de que o alumnado estableza vínculos motivados entre o que ten que aprender e o que xa sabe. Para eso teremos en conta, á hora de planificar actividades de aprendizaxe nas unidades didácticas, os seguintes factores:

- As novas aprendizaxes estarán axustadas ao nivel de desenvolvemento do alumno, evitando as desmotivacións ou o aburrimiento pola excesiva facilidade/dificultade das aprendizaxes.
- Os contidos que se teñen que aprender terán unha organización interna que permita a conexión lóxica entre os seus elementos e utilizarán unha terminoloxía e un vocabulario accesibles.
- Estas aprendizaxes deben verse como necesarias para aprendizaxes posteriores: o que aprendemos en lingua é útil.
- Finalmente, a memorización é comprensiva e o alumno comprenderá o aprendido e poderá utilizalo en situacións diferentes daquelas nas que os aprendeu.

Trátase, en fin, de que os alumnos “aprendan a aprender”. Os profesores temos coñecementos, pero tamén somos organizadores, animadores dun grupo social que vive na aula: propondo actividades distintas, intervindo oportunamente...

En canto aos contidos seleccionados, á súa organización e á selección de actividades, o enfoque didáctico baseouse nos seguintes eixos básicos:

- Enfoque comunicativo. A lingua é unha ferramenta e o que aprendemos ten como finalidade o seu uso correcto, tanto oral como escrito.
- A potenciación da práctica oral, traballando cos alumnos os recursos léxicos e expresivos que fagan posible unha rica fluidez verbal.
- O papel relevante da escritura, que aparece con forza nas novas formas de comunicación interpersonal facendo a súa práctica moi necesaria.
- Importancia da lectura. A lectura en galego, tanto na súa dimensión formativa como na súa dimensión lúdica, terá un tratamento fundamental nas clases.
- Atención especial á literatura, ofrecendo textos dunha variada tipoloxía.
- Importancia dos medios de comunicación, dándolles a coñecer aos alumnos as súas características específicas.
- Fomento de actitudes positivas cara á lingua. As actitudes negativas presentes nunha parte da sociedade é o problema esencial co que se enfronta a normalización. Estas actitudes deben ter un tratamento específico a través dos contidos, as actividades e, sobre todo, as actitudes do profesorado.

VI. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.

Tendo en conta os distintos aspectos da nosa programación (obxectivos, contidos e a súa secuenciación, a metodoloxía...), o departamento considerou axeitada a elección dos materiais que ofrece Edicións Xerais.

O alumnado dispón, polo tanto, dos libros *Lingua galega e literatura*, Xerais, para 1º, 2º, 3º e 4º de ESO. Ademais diso, o profesor/a botará man, cando o considere oportuno, daqueles títulos de interese que sexan útiles para o traballo na aula, sobre todo daquelas publicacións que lle dean unha maior importancia á dimensión práctica (libros de actividades de reforzo e ampliación, obradoiros de lingua oral e escrita, de iniciación á escrita literaria...). Tamén se utilizarán como recursos de aula os xornais e revistas dixitais e/ou impresos. Co fin de ir mellorando no uso das TIC na vida escolar, recorreremos ao uso de internet para actividades tan variadas como a busca de información, a realización de actividades ou a participación en xogos e concursos..., entre outras.

No tocante aos **libros de lectura**, tanto no primeiro ciclo coma no segundo, para aprobar é imprescindible ler unha obra por trimestre; a lectura de máis obras valorarase positivamente nas cualificacións finais de avaliación.

No 1º ciclo, as lecturas propostas son as seguintes:

1º ESO

1ª avaliación:

Lectura obrigatoria :

- Xabier P. Docampo, *O misterio das badaladas*, Xerais

Ademais, teremos como lectura complementaria o poemario *Cidades*, de Fran Alonso.

2ª avaliación:

A lectura obrigatoria é:

- Marcos Calveiro, *Palabras de auga*, Xerais

Traballaremos na aula o teatro, con títulos como *Pingueiras e tarteiras*, de Teresa González Costa; *Sopa de xarope de amora*, de X. Antón Neira Cruz ou *Boas noites*, de Paula Carballeira.

3ª avaliación:

A lectura obrigatoria será:

- Susana Vallejo, *O espírito do último verán*, Edebé Rodeira.

Ademais, dedicaremos as sesións de lectura na aula a traballar coa banda deseñada.

As lecturas complementarias utilizaraas o profesor como libro de lectura do trimestre para momentos puntuais ou ben será o libro lido na aula na sesión de lectura semanal que se pretende realizar.

2º ESO

1º trimestre: Jaureguizar, *Tintimán en Vigo. Amor de serea.*

2º trimestre: Leticia Costas, *O corazón de Xúpiter*

3º trimestre: José Mauro de Vasconcelos, *A miña planta de laranxa lima*

En 2º C, formado polos alumnos do Contrato Programa, no 1º trimestre lerán *As laranxas máis laranxas de todas as laranxas*, de Carlos Casares; no segundo, *Déixao medrar*, de Xurxo Gómez Silvestre; no 3º leremos *Cartas de inverno*, de Agustín Fernández Paz.

No 2º ciclo, as lecturas fixadas son as seguintes:

3º ESO

1º trimestre:

Irmán do vento, de Manuel Lourenzo González

2º trimestre:

Obrigatorio: *Ámote*, Leo A., de Rosa Aneiros

Optativo: *Alexandra*, de Lola Gándara

3º trimestre: Obrigatorio: *A piragua*, de Cándido Pazó

Optativo: *Corredores de sombras*, de Agustín Fernández Paz

4º ESO

1º trimestre:

Obrigatorio: *Flor de area*, de Manuel Lourenzo González

Optativo: *Poetízate*, de Fran Alonso

2º trimestre:

Obrigatorio: *Dos arquivos do trasno*, de Rafael Dieste

Optativo: *Pepa a loba*, de Carlos Reigosa

3º trimestre:

Obrigatorio: *Ollos de auga*, de Domingo Villar

Optativo:

- *Rúa Carbón*, de Marilar Alexandre

Na escolla destes títulos tivemos en conta a idade dos alumnos, as temáticas que tratan e os xéneros literarios, procurando a variedade no cambio de trimestre.

Por outra banda, propiciárase a lectura doutras obras da literatura contemporánea, traballando de cando en cando na aula con fragmentos motivadores delas. Para iso, estaremos atentas a novidades editoriais que vaian aparecendo e noticias interesantes que vaian xurdindo ao redor dos nosos escritores (premios, estreas de cine ou teatro baseadas en obras literarias...).

VII. PROGRAMACIÓN DOS TEMAS TRANSVERSAIS.

A lei dispón que “estarán presente, ao longo de toda a etapa, e a través das distintas áreas, uns contidos transversais aos que a sociedade é especialmente sensible, como a saúde e calidade de vida, educación ambiental, educación para a paz, educación do consumidor, educación para a igualdade entre os sexos, educación para o lecer e educación vial”.

A materia de Lingua e Literatura, pola amplitude temática e ideolóxica que lle é inherente, resulta un hábito idóneo para o tratamento de temas e dimensións transversais que na nosa proposta didáctica se reflicten nos contidos procedementais e actitudinais de cada unidade. Préstaselles a estes temas unha especial atención, que se manifesta de forma notable en dous aspectos: a selección de textos, e a proposta de actividades que promovan a presenza dos temas transversais na aula.

En cada unha das unidades aparecen reflectidos os contidos transversais que se traballan en cada momento.

Educación moral e cívica

A tipoloxía textual pode propiciar a receptividade de valores solidarios e democráticos e o respecto polas opinións alleas expresadas a través da lingua oral e escrita. A literatura é un campo privilexiado de transmisión de principios e valores morais, alén de impulsar o diálogo crítico.

Nos aspectos de sociolingüística trabállase o respecto á diversidade lingüística, ás opcións non coincidentes coa propia. Neste sentido preténdese unha valoración xusta e equilibrada das diversas culturas, evitando prexuizos que atenten contra a dignidade e discriminacións culturais. Tamén se analizan as circunstancias históricas, políticas e culturais que actúan na valoración e no recoñecemento das linguas.

Educación para a paz

Os temas que se ocupan da diversidade lingüística e dialectal do mundo e das linguas minorizadas, así como os que versan sobre os distintos rexistros lingüísticos, préstanse especialmente para fomentar os comportamentos respectuosos coas diferenzas individuais e colectivas e a procura do diálogo ante os conflitos.

Educación para a saúde

En moitas unidades contamos con actividades e textos que permiten identificar e avaliar o propio estilo de vida e establecer cambios naquelas prácticas nocivas para a saúde. Analizarase a linguaxe dos medios de comunicación de masas para identificar as influencias sociais e mediáticas na formación dunha imaxe sa e equilibrada, que permita superar as dificultades e tomar decisións con autonomía e responsabilidade.

Levaranse á aula textos que axuden a reflexionar sobre as causas e as consecuencias

individuais e sociais relacionadas coa drogodependencia, para favorecer a elaboración de valores fundamentais e, como consecuencia, de actitudes críticas e de rexeitamento.

Educación para a igualdade entre os sexos

Os textos literarios e xornalísticos son os principais ámbitos de achegamento á dignidade persoal e ao feminismo, propiciando a reflexión sobre a discriminación sexual. Débense revisar, asemade, os trazos sexistas na linguaxe.

Educación ambiental

Tamén neste caso a literatura, con abundante e plural presenza da natureza, permite acrecentar o respecto polo medio ambiente. O tema da diversidade lingüística e o concepto de autoodio relaciónanse coas orixes e co respecto á terra.

Educación do consumidor

O estudo dos medios de comunicación, coa reflexión sobre o seu uso da lingua, esixe espertar o espírito crítico ante as mensaxes publicitarias e afianzar un hábito preventivo ante os mecanismos sedutores da mercadotecnia.

Educación vial

Será outra vez a través dos textos, literarios e xornalísticos sobre todo, como se traballará este tema, educando na convivencia, no respecto e na procura de que non sexan transgredidas as normas de tráfico.

VIII. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Segundo o currículo oficial, “na etapa da ESO –rapaces entre 12 e 16 anos-, os intereses, motivacións e actitudes dos alumnos diferéncianse progresivamente e acrecéntase a diversidade. Isto, unido a distintos estilos e ritmos de aprendizaxe de cada alumno, dará lugar a que os niveis de adquisición sexan diferentes”.

Na nosa materia atenderase a aqueles alumnos/as con necesidades educativas especiais, tanto a aqueles que amosen dificultades e limitacións na súa capacidade de aprender, como aos máis dotados e que progresan cunha maior rapidez.

A atención á diversidade abórdase a través de:

- Exercicios complementarios de gramática que inciden nas habituais carencias que presenta o alumnado nesta etapa educativa e que axudan a reforzar os coñecementos xa adquiridos en cursos anteriores: acentuación, léxico, morfoloxía e semántica, gramática.
- Lecturas de textos guiados mediante unha serie de preguntas que incidan nos aspectos e características máis relevantes da teoría literaria.
- Axudas puntuais por parte do docente.
- Variación na composición dos grupos de traballo para conseguir axuda de compañeiros cos que empatizan máis; en traballos individuais recomendarémoslles que traballen acompañados.
- Modificación de actividades en canto á súa complexidade.
- Actividades de reforzo, recuperación ou ampliación que poidan realizar individualmente, sendo útiles os recursos audiovisuais e informáticos.

No 1º ciclo asistirán a reforzo de lingua dunha hora semanal dezaseis alumnos de 1º e quince alumnos de 2 segundo expuxemos antes. Tratarase de traballar con eles sobre todo a comprensión lectora e faranse actividades destinadas a mellorar a escrita e a capacidade de redacción e expresión.

No momento de elaborar a programación non temos ningún alumno CON ACS; hai ningunha exención en lingua galega como dixemos máis arriba.

IX.ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.

As actividades están destinadas a contribuír á formación integral dos alumnos/as e a servir como complemento do seu traballo propiamente escolar. Á hora de organizar estas actividades hai que ter en conta tamén as características que ofrece o contexto socioeconómico e cultural en que se desenvolve o noso traballo docente: o ambiente familiar, as peculiaridades do alumnado, do centro e do contorno (vid. apartado correspondente).

Para o curso 2014-2015 están previstas as seguintes actividades **complementarias** (en horario lectivo e que, formando parte da programación, teñen carácter diferenciado polo momento, espazo ou recursos que utilizan: visitas, traballos de campo, viaxes de estudo, conmemoracións e outras semellantes):

- Xornada de convivencia con algún escritor galego.
- Algún dos seguintes roteiros literarios: a ruta rosaliana ou a ruta dos escritores en Celanova, en 3º ESO; e a ruta literaria de Rianxo co alumnos de 4º ESO, aproveitando a lectura de *Dos arquivos do trasno*.
- Asistencia a obras de teatro en Santiago ou comarca.
- Visionado de cine/vídeo didáctico en galego ou relacionado coa lingua ou distintos aspectos de Galicia.
- Audicións musicais en galego.
- Colaboración nas actividades do Equipo de Dinamización Lingüística e do Equipo de Biblioteca- clubs de lectura.
- Colaboración cos distintos seminarios e proxectos de formación do centro.
- Actividades de divulgación da vida e obra dos nosos escritores (exposicións...)
- Visita a algún medio de comunicación (prensa, radio ou TV).
- Celebracións do Día da non violencia contra a muller, o Día da paz, Día do libro, Semana da prensa, Día da tradución, datas escollidas para conmemorar dun xeito conxunto todo o centro.
- Semana das Letras galegas, con actividades en torno á figura de Xosé Filgueira Valverde.

X. PROGRAMACIÓN DAS MATERIAS PARA CADA CURSO DE ESO.

1. 1º ESO

UNIDADE 1

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto narrativo).
- Identificar as ideas principais dun texto narrativo e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos literarios e distinguilos dos non literarios.
- Diferenciar os xéneros literarios (narrativa, poesía e teatro).
- Recoñecer os nomes máis comúns dos elementos dunha aula e dos termos relacionados co ensino.
- Empregar o léxico con precisión.
- Recoñecer antónimos.
- Comprender a diversidade lingüística existente no mundo.
- Analizar as diferentes linguas do mundo e o seu proceso de espallamento ou de substitución.
- Reflexionar sobre os individuos multilingües ou políglotas.
- Identificar os distintos elementos que interveñen en calquera acto de comunicación.
- Recoñecer as características e a estrutura dun texto.
- Identificar as diferenzas entre texto e parágrafo.
- Recoñecer as características dun enunciado.
- Distinguir a intención comunicativa dos enunciados.
- Identificar as letras e dígrafos que forman o alfabeto galego.

Contidos

- Textos literarios e non literarios. Clasificación e características.

- Os xéneros literarios.
- Características e clasificación: narrativos, dramáticos e líricos.
- Léxico relacionado co instituto e a educación.
- As linguas do mundo: diversidade lingüística e familias lingüísticas.
- Individuos multilingües ou políglotas.
- A comunicación e os seus elementos: emisor, receptor, mensaxe, código e canle.
- O texto e a súa estrutura.
- Os parágrafos e a súa formación.
- A intención comunicativa e os tipos de enunciado: enunciativo, interrogativo, exclamativo, dubitativo, desiderativo e exhortativo.
- O alfabeto: letras e dígrafos.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (texto narrativo).
- Identificar as ideas principais dun texto narrativo e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos literarios e distíngueos dos non literarios.
- Diferenciar os xéneros literarios (narrativa, poesía e teatro).
- Recoñecer os nomes máis comúns dos elementos dunha aula e dos termos relacionados co ensino.
- Empregar o léxico con precisión.
- Recoñecer antónimos.
- Comprender a diversidade lingüística existente no mundo.
- Analizar as diferentes linguas do mundo e o seu proceso de espallamento ou de substitución.
- Reflexionar sobre os individuos multilingües ou políglotas.
- Identificar os distintos elementos que interveñen en calquera acto de comunicación.

- Recoñecer as características e a estrutura dun texto.
- Identificar as diferenzas entre texto e parágrafo.
- Recoñecer as características dun enunciado.
- Distinguir a intención comunicativa dos enunciados.
- Identifica as letras e dígrafos que forman o alfabeto galego.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización dun dicionario.
- Comprensión e análise de distintos aspectos dun texto.
- Identificación e análise dos textos literarios.
- Recoñecemento dos diferentes xéneros literarios (textos narrativos, dramáticos e líricos) a partir das características que presentan.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico tratado (o instituto).
- Interese pola diversidade e polas familias lingüísticas.
- Análise das diferentes linguas existentes no mundo e do seu proceso de espallamento e de substitución.
- Análise, interpretación e recoñecemento dos elementos que interveñen en diferentes actos de comunicación.
- Recoñecemento de textos, enunciados, parágrafos e oracións a partir dun texto dado.
- Identificación da intención comunicativa a partir dun enunciado dado.
- Identificación das letras e dígrafos do galego.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: atlas e mapas de Galiza e mapamundi para traballar a diversidade lingüística..

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, realización de actividades puntuais.

Unidade 2

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto instrutivo).
- Identificar as ideas principais dun texto instrutivo e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos instrutivos e as características que os diferencian doutro tipo de textos.
- Elaborar textos instrutivos.
- Recoñecer cando un texto presenta adecuación ao contexto, ao tema, ao destinatario e á intención comunicativa.
- Identificar o vocabulario propio da xerxa xuvenil.
- Identificar o tema dun texto e do título.
- Recoñecer os nomes e os significados dos elementos que teñen relación co deporte.
- Recoñecer as diferentes clases de substantivos segundo a súa clasificación semántica.
- Comprender o xénero do susbtantivo e as regras de formación do feminino.
- Comprender o número do substantivo e as regras de formación do plural.

- Identificar os tipos de adxectivos (explicativos e especificativos), así como os graos en que se poden presentar (positivo, comparativo e superlativo).
- Recoñecer as sílabas que forman as palabras e os distintos tipos de palabras dependendo do número de sílabas.
- Diferenciar o ditongo, o tritongo e o hiato.

Contidos

- Os textos instrutivos e as súas características: orde, sinxeleza e claridade.
- A adecuación textual. Factores da adecuación.
- O tema e o título dun texto.
- Léxico relacionado co deporte.
- O substantivo.
- Clasificación semántica dos substantivos.
- O xénero. Substantivos invariables e formación do feminino.
- O número. Formación do plural.
- O adxectivo.
- Tipos de adxectivo e graos (positivo, comparativo e superlativo).
- A sílaba. Tipos de palabras segundo o número de sílabas.
- Ditongo, tritongo e hiato.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (texto instrutivo).
- Identificar as ideas principais dun texto instrutivo e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos instrutivos e as características que os diferencian doutro tipo de textos.
- Elaborar textos instrutivos.
- Recoñecer cando un texto presenta adecuación ao contexto, ao tema, ao destinatario e á intención comunicativa.

- Identificar o vocabulario propio da xerga xuvenil.
- Identificar o tema dun texto e do título.
- Recoñecer os nomes e os significados dos elementos que teñen relación co deporte.
- Recoñecer as diferentes clases de substantivos segundo a súa clasificación semántica.
- Comprender o xénero do susbtantivo e as regras de formación do feminino.
- Comprender o número do substantivo e as regras de formación do plural.
- Identifica os tipos de adxectivos (explicativos e especificativos), así como os graos en que se poden presentar (positivo, comparativo e superlativo).
- Recoñecer as sílabas que forman as palabras e os distintos tipos de palabras dependendo do número de sílabas.
- Diferencia o ditongo, o tritongo e o hiato.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización do dicionario.
- Lectura e comprensión de textos.
- Elaboración de textos instrutivos de creación propia.
- Recoñecemento da adecuación dun texto ao contexto, tema, destinatario e intención.
- Recoñecemento das características dos textos instrutivos.
- Identificación do vocabulario propio da xerga xuvenil.
- Identificación do tema dun texto e do título.
- Recoñecemento dun texto adecuado ao contexto, ao tema, ao destinatario e á intención comunicativa.
- Ampliación do vocabulario propio do campo semántico tratado (o deporte).
- Identificación e clasificación dos substantivos dependendo do significado, do xénero e do número.
- Recoñecemento e diferenciación dos distintos tipos de adxectivos (explicativos ou epítetos e especificativos).

- Identificación e formación dos distintos graos que presenta o adxectivo (positivo, comparativo e superlativo).
- Clasificación das palabras dependendo do número de sílabas que as forman.
- Recoñecemento dos ditongos, tritongos e hiatos.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza e mapamundi para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, realización de actividades puntuais.

UNIDADE 3

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (a banda deseñada).
- Identificar as ideas principais dun texto e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados autores e autoras consultando páxinas de Internet.
- Traballar en equipo e buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Identificar a utilización nos cómics das elipses narrativas, os tipos de plano, as onomatopeas, os signos cinéticos etc.

- Elaborar unha banda deseñada.
- Recoñecer os nomes e o significado dos oficios e das profesións.
- Identificar os sufixos que achegan o significado de oficio, profesión ou emprego.
- Empregar o léxico con precisión.
- Reflexionar sobre a relación entre o número de linguas e o número de Estados en Europa.
- Distinguir entre linguas minorizadas e linguas dominantes.
- Entender como as linguas acompañaron os procesos de conquista e colonización.
- Identificar as formas dos artigos, así como as contraccións que se producen con determinadas preposicións.
- Identificar as formas dos demostrativos, así como as contraccións que se producen con determinadas preposicións.
- Identificar as formas dos posesivos, os numerais e os indefinidos.
- Explicar cando se deben acentuar e cando non as palabras.
- Recoñecer as sílabas tónicas das palabras.

Contidos

- A banda deseñada.
- As imaxes das bandas deseñadas. O encadre e os tipos de plano.
- As palabras das bandas deseñadas. Os globos.
- O ruído e o movemento. As onomatopeas e os signos cinéticos.
- Léxico relacionado cos oficios e as profesións.
- A Europa plurilingüe. Estados con diversidade lingüística.
- Linguas minorizadas e linguas dominantes.
- Linguas compañeiras dos procesos de colonización e conquista.
- Os determinantes: artigos, demostrativos, posesivos, numerais e indefinidos.
- Contraccións de preposicións con determinantes.
- Regras de acentuación ortográfica.
- As palabras monosílabas.
- As palabras agudas, graves e esdrúxulas.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.

- Realiza unha lectura comprensiva (a banda deseñada).
- Identificar as ideas principais dun texto e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados autores consultando páxinas de Internet.
- Traballar en equipo e buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Identificar a utilización nos cómics das elipses narrativas, os tipos de plano, as onomatopeas, os signos cinéticos etc.
- Elaborar unha banda deseñada.
- Recoñecer os nomes e o significado dos elementos relacionados cos oficios e coas profesións.
- Identificar os sufixos que achegan o significado de oficio, profesión ou emprego.
- Empregar o léxico con precisión.
- Reflexionar sobre a relación entre o número de linguas e o número de Estados en Europa.
- Distinguir entre linguas minorizadas e linguas dominantes.
- Entender como as linguas acompañaron os procesos de conquista e colonización.
- Identificar as formas dos artigos, así como as contraccións que se producen con determinadas preposicións.
- Identificar as formas dos demostrativos, así como as contraccións que se producen con determinadas preposicións.
- Identificar as formas dos posesivos, os numerais e os indefinidos.
- Explicar cando se deben acentuar e cando non as palabras.
- Recoñecer as sílabas tónicas das palabras.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Comprensión e análise de distintos aspectos dun texto.

- Comprensión do sentido global dunha banda deseñada, con identificación dos grandes temas que estean presentes nela.
- Recoñecemento e análise dos elementos que conforman a linguaxe do cómic.
- Construción de sinxelas bandas deseñadas, utilizándoas como medio para a narración de experiencias ou creacións persoais.
- Ampliación do léxico do campo semántico tratado (os oficios e as profesións).
- Reflexión sobre a relación entre o número de linguas e o número de Estados en Europa.
- Diferenciación entre linguas minorizadas e linguas dominantes.
- Comprensión de como as linguas acompañaron os procesos de conquista e colonización.
- Identificación de determinantes (artigos, demostrativos, posesivos, numerais, indefinidos), así como das contraccións que realizan con algunhas preposicións.
- Uso con corrección das regras de acentuación

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Tamén se traballará coa sección de banda deseñada en galego da nosa biblioteca.

Cartografía: mapa de España para situar as linguas peninsulares e de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, realización de actividades puntuais...

UNIDADE 4

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto descritivo).
- Identificar as ideas principais dun texto descritivo e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Identificar os textos descritivos e as distintas clases de descrición.
- Escribir diferentes descricións, utilizando nuns casos o enfoque obxectivo e noutros o subxectivo.
- Recoñecer cando un texto presenta coherencia.
- Identificar a idea principal dun texto e dun parágrafo, así como o tema.
- Redactar textos que conteñan determinadas ideas principais.
- Recoñecer os nomes e o significado das partes do corpo humano.
- Identificar sinónimos.
- Identificar as formas do pronome persoal tónico e átono coas funcións que desempeñan.
- Recoñecer e empregar con corrección os pronomes átonos de segunda persoa (*te* e *che*).
- Identificar a correcta colocación do pronome persoal átono.
- Coñecer e saber utilizar os alomorfos do pronome átono en función de CD.
- Identificar os casos en que se debe empregar a diérese.
- Coñecer cando e por que se debe empregar correctamente o til diacrítico.

Contidos

- A descrición e as súas características.
- Clases de descricións (obxectivas ou denotativas e subxectivas ou connotativas).

- A coherencia e as condicións para que un texto sexa coherente (calidade e cantidade da información, organización, falta de contradición, claridade).
- Idea principal.
- Léxico relacionado co corpo humano.
- O pronome persoal.
- Pronomes tónicos e pronomes átonos.
- O pronome átono de segunda persoa singular (*te* e *che*).
- A colocación do pronome.
- Pronome átono de terceira persoa en función de complemento directo.
- O til diacrítico.
- A diérese.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (texto descritivo).
- Identificar as ideas principais dun texto descritivo e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Identificar os textos descritivos e as distintas clases de descrición.
- Escribir diferentes descricións, utilizando nuns casos o enfoque obxectivo e noutros o subxectivo.
- Recoñecer cando un texto presenta coherencia.
- Identificar a idea principal dun texto e dun parágrafo, así como o tema.
- Redactar textos que conteñan determinadas ideas principais.
- Recoñecer os nomes e o significado das partes do corpo humano.
- Identificar sinónimos.
- Identificar as formas do pronome persoal tónico e átono coas funcións que desempeñan.
- Recoñecer e empregar con corrección os pronomes átonos de segunda persoa (*te* e *che*).
- Identificar a correcta colocación do pronome persoal átono.
- Coñecer e saber utilizar os alomorfos do pronome átono en función de CD.
- Identificar os casos en que se debe empregar a diérese.

- Coñecer cando e por que se debe empregar correctamente o til diacrítico.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización do dicionario.
- Lectura e comprensión de textos
- Redacción de textos narrativos tendo en conta as características propias da tipoloxía.
- Elaboración de textos de creación propia.
- Construción de textos descritivos de carácter persoal, atendendo ás características desta tipoloxía tratados na unidade.
- Identificación dos textos descritivos e dos distintos tipos de descrición, así como dos trazos que os identifican.
- Recoñecemento da coherencia nun texto.
- Identificación da idea principal dun texto e dun parágrafo, así como o tema.
- Redacción de textos que conteñan determinadas ideas principais.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico que se trata (o corpo humano).
- Recoñecemento dos pronomes persoais tónicos e átonos e das distintas funcións que poden desempeñar na oración.
- Uso dos pronomes persoais tónicos e átonos na produción de textos propios.
- Colocación correcta na oración do pronome persoal átono respecto do verbo.
- Identificación e uso correcto das palabras que levan til diacrítico nos textos de laboración propia.
- Uso correcto da diérese.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visita de páxinas web relacionadas con distintos aspectos, realización de actividades puntuais...

UNIDADE 5

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto dialogado).
- Identificar as ideas principais dun texto dialogado e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos dialogados, así como os dous modos fundamentais de presentar o diálogo (estilo directo e estilo indirecto).
- Identificar e diferenciar as cartas persoais, o correo electrónico e as mensaxes de móbil.
- Elaborar cartas persoais e transformalas noutro tipo de textos dialogados.
- Recoñecer os nomes e o significado de distintas pezas de roupa, do calzado e dos complementos de vestir.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e simular diálogos, coa finalidade de realizar unha exposición oral planificada e de empregar con corrección o léxico aprendido.

- Reflexionar sobre a situación das linguas no Estado español e identificar áreas bilingües ou trilingües.
- Coñecer a situación legal e social das linguas en España.
- Identificar as linguas máis próximas e máis distantes.
- Clasificar os verbos tendo en conta a conxugación e os morfemas que os compoñen (raíz e desinencias).
- Identificar o tempo e o modo das distintas formas verbais e empregar con corrección estas variables.
- Recoñecer e usar con corrección os grafemas *c*, *z* e *qu*.
- Recoñecer e usar con corrección os grupos consonánticos *cc* e *ct*.

Contidos

- Tipos de conversas orais e/ou escritas (diálogo, chat, cartas e correo electrónico) e características.
- O estilo directo e o estilo indirecto.
- Léxico relacionado coa vestimenta.
- A situación legal e a situación social das linguas no Estado español.
- Os verbos regulares.
- As conxugacións.
- Partes das formas verbais: raíz e desinencias.
- O tempo: presente, pasado, futuro.
- O modo: indicativo, subxuntivo, imperativo.
- Uso de *c / z / qu*.
- Uso de *c / cc, t / ct*.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (texto dialogado).
- Identificar as ideas principais dun texto dialogado e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.

- Identificar os textos dialogados, así como os dous modos fundamentais de presentar o diálogo (estilo directo e estilo indirecto).
- Identificar e diferenciar as cartas persoais, o correo electrónico e as mensaxes de móbil.
- Elaborar cartas persoais e transformalas noutro tipo de textos dialogados.
- Recoñecer os nomes e o significado de distintas pezas de roupa, do calzado e dos complementos de vestir.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e simular diálogos, coa finalidade de realizar unha exposición oral planificada e de empregar con corrección o léxico aprendido.
- Reflexionar sobre a situación das linguas no Estado español e identifica áreas bilingües ou trilingües.
- Coñecer a situación legal e social das linguas no Estado español.
- Identificar as linguas máis próximas e máis distantes do galego.
- Clasificar os verbos tendo en conta a conxugación e os morfemas que os compoñen (raíz e desinencias).
- Identificar o tempo e o modo das distintas formas verbais e emprega con corrección estas variables.
- Recoñecer e usa con corrección os grafemas *c*, *z* e *qu*.
- Utilizar correctamente os grupos consonánticos *cc* e *ct*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización do dicionario.
- Lectura e comprensión de textos.
- Redacción de textos dialogados tendo en conta as características propias da tipoloxía.
- Elaboración de textos de creación propia.
- Identificación dos textos dialóxicos e do estilo directo e mais o indirecto.

- Creación de textos dialogados segundo as convencións empregadas para a súa plasmación na escrita.
- Ampliación do léxico do campo semántico tratado na unidade (a vestimenta).
- Coñecemento xeral da diversidade lingüística no Estado español, valorando positivamente o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade.
- Coñecemento da situación legal e social das linguas en España.
- Identificación das linguas máis próximas e máis distantes.
- Recoñecemento do verbo e das súas conxugacións.
- Identificación do tempo e do modo a que pertencen as formas verbais.
- Uso correcto dos grafemas *c*, *z* e *qu*.
- Uso correcto dos grupos consonánticos *cc* e *ct*.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos... Mapa de España para coñecer as comunidades autónomas e localizar as linguas da Península.

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, , realización de actividades puntuais como redacción de correos electrónicos, chats.

UNIDADE 6

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (textos poéticos).

- Identificar as ideas principais dun texto poético e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos poéticos e as principais características que presentan (ritmos, rima e recursos da linguaxe poética).
- Elaborar textos poéticos a partir dun tema dado.
- Traballar en equipo e elaborar acrósticos e caligramas, coa finalidade de atender ao contido e á forma dos textos poéticos.
- Recoñecer as relacións que se establecen entre os distintos elementos dun texto para lograr a cohesión textual.
- Empregar con corrección a técnica do subliñado que permite resaltar as ideas máis importantes dun texto.
- Recoñecer os nomes e os significados dos aparellos relacionados coas novas tecnoloxías.
- Identificar os verbos que presentan alternancias vocálicas e os verbos irregulares.
- Recoñecer e empregar con corrección as formas infinitas (infinitivo, xerundio e participio) e as perífrases verbais.
- Relacionar as perífrases verbais cos significados que posúe cada unha delas.
- Utilizar correctamente os grafemas *b* e *v*.

Contidos

- Os textos poéticos e as súas características en canto ao contido e á forma.
- O ritmo e a rima.
- Rima consonante e asonante.
- Recursos da linguaxe poética: repetición de elementos.
- A poesía como xogo: caligramas e acrósticos.
- A cohesión.
- O subliñado. Técnicas para subliñar.
- Léxico relacionado coas novas tecnoloxías.

- Os verbos con alternancia vocálica.
- Os verbos irregulares.
- Formas infinitas e perífrases verbais.
- Uso de *b / v*.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (textos poéticos).
- Identificar as ideas principais dun texto poético e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Identificar os textos poéticos e as principais características que presentan (ritmos, rima e recursos da linguaxe poética).
- Elaborar textos poéticos a partir dun tema dado.
- Traballar en equipo e elabora acrósticos e caligramas, coa finalidade de atender ao contido e á forma dos textos poéticos.
- Recoñecer as relacións que se establecen entre os distintos elementos dun texto para lograr a cohesión textual.
- Empregar con corrección a técnica do subliñado que permite resaltar as ideas máis importantes dun texto.
- Recoñecer os nomes e os significados dos aparellos relacionados coas novas tecnoloxías.
- Identificar os verbos que presentan alternancias vocálicas e os verbos irregulares.
- Recoñecer e emprega con corrección as formas infinitas (infinitivo, xerundio e participio) e as perífrases verbais.
- Relacionar as perífrases verbais cos significados que posúe cada unha delas.
- Utilizar correctamente os grafemas *b* e *v*.

- **Contidos mínimos**

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización do dicionario.
- Lectura e comprensión de textos.
- Redacción de textos poéticos tendo en conta as características propias da tipoloxía.

- Lectura en voz alta de textos poéticos, prestando especial atención ao ritmo.
- Identificación de textos poéticos e análise das súas características.
- Recoñecemento dos recursos máis usuais empregados na linguaxe poética (aliteración, anáfora e paralelismo).
- Elaboración de textos poéticos de produción propia combinando a expresividade e a creatividade coa inclusión dos recursos poéticos aprendidos.
- Recoñecemento das relacións que se establecen entre os distintos elementos dun texto para lograr a cohesión textual.
- Uso da técnica do subliñado para resaltar as ideas máis importantes dun texto.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico que se trata (as novas tecnoloxías).
- Recoñecemento dos verbos que presentan alternancias vocálicas no presente de indicativo, así como a análise destas.
- Recoñecemento das formas infinitas e das perífrases verbais, así como os diferentes valores que presentan.
- Uso correcto dos grafemas *b* e *v*.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, de blogues de poesía, visita de páxinas web de poesía e poetas galegos, ...

UNIDADE 7

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde

alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.

- Ler textos de forma comprensiva (texto narrativo).
- Identificar as ideas principais dun texto narrativo e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Recoñecer os textos narrativos e os seus elementos.
- Identificar a voz narradora de distintos textos narrativos.
- Elaborar textos narrativos atendendo a distintas voces e puntos de vista.
- Recoñecer as palabras relacionadas cos medios de transporte.
- Identificar a familia léxica á que pertence un grupo de palabras.
- Recoñecer os distintos significados dunha palabra polisémica.
- Observar a situación sociolingüística no contorno máis próximo e elaborar unha biografía lingüística.
- Reflexionar sobre a importancia do bilingüismo.
- Recoñecer as medidas de normalización lingüística.
- Identificar os prexuizos lingüísticos.
- Identificar os adverbios e as frases adverbiais.
- Identificar as preposicións e as frases preposicionais.
- Utilizar con corrección o grafema *h*.

Contidos

- O texto narrativo. Elementos do texto narrativo: personaxes, espazo, tempo, voz narradora e punto de vista.
- A voz narradora. O punto de vista.
- Léxico relacionado cos medios de transporte.
- As linguas ambientais en Galicia. A biografía lingüística.

- A normalización lingüística.
- A desigualdade social e os prexuízos lingüísticos.
- O adverbio, a locución adverbial e a frase adverbial.
- A preposición e a frase preposicional.
- Uso do *h*.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto narrativo).
- Identificar as ideas principais dun texto narrativo e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e busca información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Recoñecer os textos narrativos e os seus elementos.
- Identificar a voz narradora de distintos textos narrativos.
- Elaborar textos narrativos atendendo a distintas voces e puntos de vista.
- Recoñecer as palabras relacionadas cos medios de transporte.
- Identificar a familia léxica á que pertence un grupo de palabras.
- Recoñecer os distintos significados dunha palabra polisémica.
- Observar a situación sociolingüística no seu contorno e elabora unha biografía lingüística.
- Reflexionar sobre a importancia do bilingüismo.
- Recoñecer as medidas de normalización lingüística.
- Identificar os prexuízos lingüísticos.
- Identificar os adverbios e as frases adverbiais.
- Identificar as preposicións e as frases preposicionais.
- Utilizar con corrección o grafema *h*..

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Lectura, comprensión e análise de distintos aspectos dun texto (texto narrativo).
- Elaboración de textos creativos propios tendo en conta as características dos textos narrativos.
- Identificación da voz narradora dun texto narrativo, así como do punto de vista dende o que se conta a historia.
- Elaboración de textos narrativos tendo en conta uns personaxes, un espazo, un tempo e uns acontecementos determinados.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico que se trata (os medios de transporte).
- Observación da situación sociolingüística no contorno máis próximo e elaboración dunha biografía lingüística.
- Reflexión sobre a importancia do bilingüismo.
- Recoñecemento das medidas de normalización lingüística.
- Identificación dos prexuízos lingüísticos.
- Recoñecemento de adverbios, locucións adverbiais e frases adverbiais.
- Recoñecemento de preposicións, locucións preposicionais e frases preposicionais.
- Utilización correcta do grafema *h*.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...; tamén para situar determinados fenómenos dialectais, etc.

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para

localización de datos, visita de páxinas web relacionadas coa promoción do galego; visionado de documentais sobre prexuízos...

UNIDADE 8

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto xornalístico).
- Identificar as ideas principais dun texto xornalístico e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Traballar en equipo e buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Coñecer as distintas seccións dun xornal, segundo o tema que traten.
- Diferenciar as distintas partes da primeira páxina dun xornal.
- Distinguir os xéneros xornalísticos (informativos, de opinión, mixtos).
- Identificar os principais mecanismos de cohesión textual (anáfora ou repetición, deíxe e substitución).
- Empregar con corrección a técnica do resumo como forma de desenvolver as capacidades de síntese, organización de ideas e de expresión escrita.
- Recoñecer os nomes relacionados co coidado do medio.
- Recoñecer os prefixos que serven para formar palabras.
- Identificar o suxeito, o predicado e os complementos, así como as unidades que poden desempeñar esas funcións.
- Utilizar con corrección o grafema *r* e o dígrafo *rr*.

Contidos

- Seccións dun xornal e textos xornalísticos.
- Xéneros xornalísticos: informativos, de opinión, mixtos.
- Mecanismos de cohesión textual: anáfora ou repetición, deíxe e substitución (por sinónimos ou palabras afíns, paráfrases, pronomes ou adverbios,

- elipses).
- O resumo.
- Léxico relacionado coa ecoloxía.
- O suxeito e o predicado.
- Unidades que desempeñan a función de suxeito.
- Unidades que desempeñan a función de predicado.
- Os complementos.
- Uso de *r/rr*.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto xornalístico).
- Identificar as ideas principais dun texto xornalístico e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Traballar en equipo e busca información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Coñecer as distintas seccións dun xornal, segundo o tema que traten.
- Diferenciar as distintas partes da primeira páxina dun xornal.
- Distinguir os xéneros xornalísticos (informativos, de opinión, mixtos).
- Identificar os principais mecanismos de cohesión textual (anáfora ou repetición, deixes e substitución).
- Empregar con corrección a técnica do resumo como forma de desenvolver as capacidades de síntese, organización de ideas e de expresión escrita.
- Recoñecer os nomes relacionados co coidado do medio.
- Recoñecer os prefixos que serven para formar palabras.
- Identificar o suxeito, o predicado e os complementos, así como as unidades que poden desempeñar esas funcións.
- Utilizar con corrección o grafema *r* e o dígrafo *rr*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Lectura, comprensión e análise de distintos aspectos dun texto (textos xornalísticos).

- Identificación das distintas seccións dun xornal e do esquema que deben seguir habitualmente as noticias.
- Recoñecemento dos principais mecanismos de cohesión textual (anáfora ou repetición, deíxe e substitución).
- Uso da técnica do resumo como forma de desenvolver as capacidades de síntese, organización de ideas e de expresión escrita.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico que se trata (a ecoloxía).
- Identificación e recoñecemento do suxeito e do predicado das oracións, así como das unidades que poden desempeñar esta función.
- Uso correcto do grafema *r* e do dígrafo *rr*.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visita de páxinas web dos xornais galegos e realización de actividades puntuais...

UNIDADE 9

Obxectivos

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexar con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto teatral).
- Identificar as ideas principais dun texto teatral e elaborar resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.

- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Identificar os textos teatrais e os elementos que forman parte da representación destes textos (escena, personaxes e movementos).
- Elaborar unha escena teatral e representala, tendo en conta as características da representación dos textos teatrais.
- Recoñecer os nomes dos animais, das súas crías e da vivenda que lles corresponde.
- Reflexionar sobre a maneira de falar nas distintas situacións e a necesidade de coñecer os distintos rexistros.
- Identificar as características do rexistro formal e coloquial.
- Coñecer a variedade estándar ou normativa.
- Identificar os trazos da xerga xuvenil.
- Recoñecer o complemento directo, o complemento indirecto e o complemento circunstancial dun texto dado, así como as unidades que desempeñan estas funcións.
- Utilizar con corrección os grafemas s e x.

Contidos

- O texto teatral e os compoñentes do espectáculo teatral (personaxes, diálogos, anotacións, espazo e tempo).
- Referencias das anotacións: escena, personaxes, movemento.
- Léxico relacionado cos animais.
- O rexistro coloquial e o rexistro formal.
- Factores que inciden na elección do rexistro.
- Características do rexistro coloquial e do rexistro formal.
- As xergas.
- A variedade estándar ou normativa.
- O complemento directo.
- Verbos transitivos e intransitivos.
- Elementos que poden realizar a función de complemento directo.
- O complemento indirecto.

- Elementos que poden realizar a función de complemento indirecto.
- Uso de s / x.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Ler textos de forma comprensiva (texto teatral).
- Identificar as ideas principais dun texto teatral e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Empregar no seu adecuado contexto a fraseoloxía e os usos figurados de determinadas palabras.
- Traballar en equipo e busca información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha exposición oral ou escrita planificada.
- Identificar os textos teatrais e os elementos que forman parte da representación destes textos (escena, personaxes e movementos).
- Elaborar unha escena teatral e representala, tendo en conta as características da representación dos textos teatrais.
- Recoñecer os nomes dos animais, das súas crías e da vivenda que lles corresponde.
- Reflexionar sobre a maneira de falar nas distintas situacións e a necesidade de coñecer os distintos rexistros.
- Identificar as características do rexistro formal e coloquial.
- Coñecer a variedade estándar ou normativa.
- Identificar os trazos da xerxa xuvenil.
- Recoñecer o complemento directo, o complemento indirecto e o complemento circunstancial dun texto dado, así como as unidades que desempeñan estas funcións.
- Utilizar con corrección os grafemas s e x.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Adquisición de novo léxico mediante a utilización do dicionario.
- Lectura e comprensión de textos (texto teatral).
- Recoñecemento das diferenzas entre os textos teatrais e os narrativos.
- Elaboración dun texto teatral, partindo dunha situación establecida

previamente.

- Escenificación de pequenos textos teatrais, co fin de fomentar a expresión das facetas oral, corporal e anímica, e fomentar a creatividade.
- Identificación de textos teatrais e dos distintos elementos que conforman a representación teatral.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico tratado (os animais).
- Reflexión sobre a maneira de falar nas distintas situacións e a necesidade de coñecer os distintos rexistros.
- Observación das principais diferenzas, contextuais e formais, entre usos de distintos niveis e rexistros, tanto na oralidade como na escrita.
- Identificación das características do rexistro formal e coloquial.
- Coñecemento da variedade estándar ou normativa.
- Identificación dos trazos da xerga xuvenil.
- Recoñecemento dos complementos dunha oración (directo, indirecto, circunstancial), así como das unidades que poden desempeñar estas funcións.
- Uso correcto dos grafemas s e x.

Temporalización

4 semanas ou 16 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos fotocopias para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos , situación de topónimos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visita da web de distintos teatros, o CDG ou de compañías teatrais, visionado dalgunha obra teatral ou fragmento dela...

2. 2º ESO

UNIDADE 1

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos publicitarios.

- Distinguir textos publicitarios dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos publicitarios.
- Coñecer as características e estrutura dos textos publicitarios.
- Coñecer os recursos retóricos expresivos e estilísticos dos textos publicitarios.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ás partes da casa por dentro.
- Coñecer e entender o concepto de plurilingüismo.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecer a diferenza entre linguas minorizadas e minoritarias.
- Coñecer e entender o concepto de lingua internacional.
- Coñecer os mecanismos de formación de novas palabras.
- Identificar nunha palabra o lexema e os morfemas.
- Distinguir nunha palabra morfemas derivativos e flexivos.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *bl* e *br*.

Contidos

- Os textos publicitarios: características.
- Recursos retóricos expresivos e estilísticos dos textos publicitarios.
- Léxico relacionado co interior da casa.
- O plurilingüismo I: as funcións sociais das linguas.
- Linguas minorizadas e linguas minoritarias.
- Linguas internacionais.
- A formación de palabras: lexema e morfemas (flexivos, derivativos, desinencias).
- Uso dos grupos consonánticos *bl* / *br*.

Criterios de avaliación

- Ler de forma comprensiva textos publicitarios.
- Distinguir textos publicitarios dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos publicitarios.
- Coñecer as características e estrutura dos textos publicitarios.
- Coñecer os recursos retóricos expresivos e estilísticos dos textos publicitarios.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ás partes da casa por dentro.

- Coñecer e entende o concepto de plurilingüismo.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecer a diferenza entre linguas minorizadas e minoritarias.
- Coñecer e entender o concepto de lingua internacional.
- Coñecer os mecanismos de formación de novas palabras.
- Identificar nunha palabra o lexema e os morfemas.
- Distinguir nunha palabra morfemas derivativos e flexivos.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *bl* e *br*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos publicitarios.
- Distinción de textos publicitarios dos que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos publicitarios.
- Coñecemento das características e estrutura dos textos publicitarios.
- Coñecemento dos recursos retóricos expresivos e estilísticos dos textos publicitarios.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliación do coñecemento de vocabulario relativo ás partes da casa por dentro.
- Coñecemento e comprensión do concepto de plurilingüismo.
- Coñecemento da diferenza entre linguas minorizadas e minoritarias.
- Coñecemento e comprensión do concepto de lingua internacional.
- Coñecemento dos mecanismos de formación de novas palabras.
- Identificación nunha palabra do lexema e dos morfemas.
- Distinción nunha palabra de morfemas derivativos e flexivos.
- Utilización con corrección dos grupos consonánticos *bl* e *br*.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación axeitada de estatísticas aplicadas á análise do plurilingüismo en Europa.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico das partes da casa nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Coñecemento de diversos tipos de casas no mundo.
- Coñecemento das principais linguas de Europa.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Interese polas linguas minoritarias de Europa.
- Manexo e interpretación de mapas de Europa.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica sobre as mensaxes dos textos publicitarios.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos publicitarios.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración positiva da riqueza lingüística europea e mundial.
- Reflexión sobre a importancia da corresponsabilidade nas tarefas domésticas.

Competencia cultural e artística

- Comprensión dos textos publicitarios e dos seus recursos estilísticos.
- Elaboración de textos publicitarios escritos e orais.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Identificación e análise crítica das ideas que se asocian aos textos publicitarios.
- Elaboración de esquemas para exposicións orais.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visitar webs relacionadas con distintos aspectos, realizar algunhas actividades ...

UNIDADE 2

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos informativos.
- Distinguir textos informativos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos informativos.
- Coñecer as características e estrutura da reportaxe.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Coñecer e aplicar os mecanismos de cohesión textual, concretamente a anáfora e a substitución.
- Coñecer as características do esquema.
- Elaborar esquemas propios.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo á alimentación.
- Coñecer a diversidade lingüística europea.
- Valorar positivamente a riqueza lingüística europea e mundial.
- Coñecer e entender o concepto de plurilingüismo.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecer a diferenza entre linguas minorizadas e minoritarias.
- Analizar os factores cos que se analizan os estados de saúde das linguas.
- Coñecer os mecanismos de construción de novas palabras.
- Identificar nunha palabra os prefixos e os sufixos.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *pl / pr, pc e pt*.

Contidos

- A reportaxe: características e estrutura.
- Mecanismos de cohesión textual: anáfora e substitución.
- O esquema e as súas características.

- Léxico relacionado coa alimentación.
- O plurilingüismo II: a vitalidade lingüística.
- Linguas minoritarias e linguas minorizadas.
- Morfemas derivativos: prefixos e sufixos.
- Sufixos derivativos e apreciativos.
- Uso dos grupos consonánticos *pl / pr, pc e pt*.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (reportaxe).
- Identificar as ideas principais dunha reportaxe e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Recoñecer unha reportaxe e identifica a súa estrutura.
- Buscar información de temas de actualidade, coa finalidade de realizar unha reportaxe.
- Recoñecer os mecanismos que se establecen entre os distintos elementos dun texto para lograr a cohesión textual.
- Empregar con corrección a técnica do esquema que permite sintetizar a información máis importante dun texto.
- Recoñecer os nomes e os significados dos alimentos e dos termos relacionados coa alimentación.
- Comprender o concepto de plurilingüismo.
- Distinguir entre linguas minorizadas e linguas minoritarias.
- Entender os factores cos que se analizan os estados de saúde das linguas.
- Identificar os morfemas derivativos que complementan o significado do lexema.
- Recoñecer os prefixos que complementan o significado do lexema.
- Recoñecer os sufixos derivativos e apreciativos que complementan o significado do lexema.
- Usar con corrección os grupos consonánticos *pl / pr, pc e pt*

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura comprensiva de textos informativos.
- Distinción entre textos informativos e non informativos.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos informativos.
- Identificación das ideas principais dunha reportaxe.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración de textos escritos (reportaxe).
- Coñecemento das características e estrutura da reportaxe.
- Coñecemento e aplicación dos mecanismos de cohesión textual, concretamente da anáfora e da substitución.
- Coñecemento das características do esquema.
- Elaboración de esquemas propios.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico da alimentación.
- Coñecemento da diversidade lingüística europea.
- Valoración positiva da riqueza lingüística europea e mundial.
- Coñecemento e entendemento do concepto de plurilingüismo.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecemento da diferenza entre linguas minorizadas e minoritarias.
- Coñecemento dos mecanismos de construción de novas palabras.
- Identificación nunha palabra dos prefixos e dos sufixos (derivativos e alterativos).
- Utilización, con corrección, dos grupos consonánticos *pl/pr*, *pc* e *pt*.

Competencia matemática

- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación axeitada de estatísticas aplicadas á análise do plurilingüismo en Europa.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico da alimentación nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Coñecemento das principais características das dietas saudables.
- Interese polas linguas minoritarias de Europa.
- Análise e situación das linguas minoritarias de Europa.
- Manexo e interpretación de mapas de Europa.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta de páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos informativos.
- Participación en intercambios de opinión, seguindo as normas que os rexen.
- Valoración positiva da riqueza lingüística europea e mundial.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Reflexión sobre a importancia dunha alimentación saudable.

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión dunha reportaxe.
- Identificación e análise dunha reportaxe.
- Elaboración de textos informativos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias dun texto informativo.
- Elaboración de esquemas.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza, de España, de Europa e do mundo.

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visitar webs relacionadas coa s linguas minorizadas e realizar algunhas actividades, webs de xornais ...

UNIDADE 3

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos non literarios.
- Distinguir textos de carácter persoal dos que non o son.

- Coñecer as características e estrutura do diario persoal e dos blogs.
- Coñecer os recursos expresivos e estilísticos dos textos de carácter persoal.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo á diversidade social e cultural e a paz.
- Coñecer a lexislación lingüística do Estado español.
- Coñecer os tratados asinados por España e os restantes países europeos en relación coas linguas minorizadas.
- Distinguir a diferenza entre dereito e deber aplicado ás linguas do Estado.
- Entender a diferenza entre lingua oficial e cooficial.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecer a diferenza no tratamento legal das linguas do Estado español.
- Identificar os substantivos.
- Coñecer as regras formación do plural e o xénero dos substantivos.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *fl* e *fr*.
- Utilizar con corrección o grafema *h*.

Contidos

- Características do diario persoal.
- Características dun blog.
- Léxico relacionado coa diversidade social e cultural e a paz.
- A lexislación lingüística en Galicia.
- Tratados internacionais en materia lingüística.
- Lexislación estatal e autonómica en materia lingüística.
- O substantivo.
- Regras de formación do xénero.
- Regras de formación do número.
- Uso dos grupos consonánticos *fl* e *fr*.
- Uso do grafema *h*.

Criterios de avaliación

- Ler de forma comprensiva textos non literarios.
- Distinguir textos de carácter persoal dos que non o son.
- Coñecer as características e estrutura do diario persoal e dos blogs.
- Coñecer os recursos expresivos e estilísticos dos textos de carácter persoal.

- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario da diversidade sociocultural e a paz.
- Coñecer a lexislación lingüística do Estado español.
- Coñecer os tratados asinados por España e os restantes países europeos en relación coas linguas minorizadas.
- Distinguir a diferenza entre dereito e deber aplicado ás linguas do Estado.
- Entender a diferenza entre lingua oficial e cooficial.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecer a diferenza no tratamentos legal das linguas do Estado español.
- Identificar os substantivos.
- Coñecer as regras formación do plural e o xénero dos substantivos.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *fl* e *fr*.
- Utilizar con corrección o grafema *h*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos persoais.
- Distinción entre feitos, desexos e reflexións.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración de textos escritos propios.
- Coñecemento das características e estrutura dos diarios persoais e os blogs.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico da diversidade social e cultural e a paz.
- Coñecemento da lexislación lingüística de España e de Galicia.
- Valoración positiva da riqueza lingüística europea e mundial.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Coñecemento da diferenza entre dereitos e deberes aplicados ás linguas do Estado español
- Análise dos textos que lexislan a diversidade lingüística de España e de Europa.
- Coñecemento das regras de formación do plural e do xénero dos substantivos.
- Utilización, con corrección, dos grupos consonánticos *fl* / *fr*.
- Utilización, con corrección, do grafema *h*.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico da diversidade social e cultural e a paz na vida cotiá.
- Coñecemento dos países europeos que asinaron ou non a Carta Europea das Linguas Rexionais e Minoritarias.
- Interese polas linguas minoritarias de Europa.
- Manexo e interpretación de mapas de Europa.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Análise da importancia do fomento dunha cultura da paz entre os pobos.
- Reflexión sobre a resolución pacífica dos conflitos.
- Condena da violencia de xénero.
- Reflexión sobre a desigualdade no mundo e as causas que a orixinan.
- Coñecemento da traxectoria dalgunhas das persoas que recibiron o Premio Nobel da Paz.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos informativos.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración positiva da riqueza lingüística europea e mundial.
- Valoración da diversidade cultural e lingüística do mundo.

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión dun diario e dun blog.
- Elaboración de textos persoais: diario ou blog.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias dos textos orais e escritos.
- Elaboración de guións de traballo e esquemas para a presentación e defensa dun tema.
- Busca autónoma de información e elaboración de traballos propios.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.
- Opinión persoal sobre a desigualdade e a necesidade da paz no mundo actual.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar distintos puntos: lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos... ; mapas de linguas de Europa e linguas minoritarias/minorizadas...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para localización de datos, visitar webs /blogs de personaxes de referencia (escritores, músicos, deportistas...).

UNIDADE 4

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos poéticos e cancións.
- Distinguir textos poéticos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos poéticos.
- Coñecer as características e estrutura dos textos poéticos.
- Coñecer os recursos formais dos textos poéticos.
- Distinguir ritmo e rima.
- Coñecer e aplicar os mecanismos de cohesión: a elipse.
- Coñecer as regras de elaboración e organizar mapas conceptuais.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ao mundo da música.
- Coñecer e entender o concepto de normalización lingüística.
- Valorar positivamente os procesos de normalización lingüística.
- Coñecer a Lei de normalización lingüística.

- Coñecer a lexislación en materia de toponimia e antroponimia.
- Entender os conceptos de toponimia e antroponimia.
- Identificar adxectivos.
- Distinguir adxectivos explicativos e especificativos.
- Coñecer os graos do adxectivo.
- Aplicar con corrección as regras de formación do comparativo e do superlativo.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *-cc-* e *-ct-*.

Contidos

- Características dos textos poéticos e as cancións.
- O ritmo e a rima.
- Recursos formais dos textos poéticos: paralelismo, aliteración, antítese e anáfora.
- Mecanismos de cohesión: elipse.
- O mapa conceptual.
- Regras de elaboración dos mapas conceptuais.
- Léxico relacionado coa música.
- A lexislación lingüística en Galicia.
- A normalización lingüística.
- A Lei de normalización lingüística.
- Toponimia e antroponimia.
- O adxectivo.
- O adxectivo explicativo e o especificativo.
- Os graos do adxectivo: positivo, comparativo e superlativo.
- Uso das conxuncións comparativas.
- Uso dos grupos consonánticos *-cc-* e *-ct-*.

Criterios de avaliación

- Ler de forma comprensiva textos poéticos e cancións.
- Distinguir textos poéticos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos poéticos.
- Coñecer as características e estrutura dos textos poéticos.
- Coñecer os recursos formais dos textos poéticos.
- Distinguir ritmo e rima.

- Coñecer e aplicar os mecanismos de cohesión: a elipse.
- Coñecer as regras de elaboración e organización de mapas conceptuais.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ao mundo da música.
- Coñecer e entender o concepto de normalización lingüística.
- Valorar positivamente os procesos de normalización lingüística.
- Coñecer a Lei de normalización lingüística.
- Coñecer a lexislación en materia de toponimia e antroponimia.
- Entender os conceptos de toponimia e antroponimia.
- Identificar adxectivos.
- Distinguir adxectivos explicativos e especificativos.
- Coñecer os graos do adxectivo.
- Aplicar con corrección as regras de formación do comparativo e do superlativo.
- Utilizar con corrección os grupos consonánticos *-cc-* e *-ct-*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos poéticos e cancións.
- Distinción entre os textos poéticos e os que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos poéticos.
- Coñecemento das características e estrutura dos textos poéticos.
- Coñecemento dos recursos formais dos textos poéticos.
- Distinción entre ritmo e rima
- Elaboración de textos poéticos propios.
- Coñecemento e aplicación dos mecanismos de cohesión: a elipse.
- Coñecemento das regras de elaboración e organización dos mapas conceptuais.
- Ampliación do coñecemento de vocabulario relativo ao mundo da música.
- Comprensión do concepto de normalización lingüística.

- Comprensión os conceptos de toponimia e antroponimia.
- Identificación de adxectivos.
- Distinción de adxectivos explicativos e especificativos.
- Comprensión dos graos do adxectivo.
- Aplicación con corrección as regras de formación do comparativo e do superlativo.
- Utilización con corrección os grupos consonánticos *-cc-* e *-ct-*.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico da música nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Análise da lexislación lingüística do Estado español.
- Coñecemento da Lei de normalización lingüística.
- Coñecemento da lexislación en materia de toponimia e antroponimia.
- Coñecemento das vilas e cidades de Galicia.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos poéticos e as cancións.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración positiva dos procesos de normalización lingüística.

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión de textos poéticos.
- Coñecemento de grupos musicais que cantan en galego.
- Elaboración de textos literarios propios.
- Interese pola linguaxe poética e os seus recursos expresivos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Elaboración de mapas conceptuais.
- Exposición oral sobre un tema escollido.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, como o Dicionario de nomes galegos ou os libros de toponimia de Cabeza Quiles, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para visitar o Nomenclator da toponimia, webs musicais e blogs de poesía. Tamén CD's de poesía musicada e a web de Política Lingüística para ver lexislación sobre a lingua.

UNIDADE 5

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos formais administrativos: a solicitude.
- Distinguir textos administrativos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos formais.
- Coñecer as características e estrutura das solicitude e instancias.
- Elaborar instancias seguindo o seu esquema.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ao mundo do contorno máis próximo.
- Coñecer e analizar a situación do galego na actualidade.
- Entender o concepto de competencia lingüística.
- Entender o distinguir as destrezas pasivas e activas.
- Distinguir os ámbitos de uso coloquiais e formais.
- Identificar verbos.
- Coñecer a estrutura morfolóxica das formas verbais.
- Distinguir os tempos verbais.

- Distinguir os modos verbais.
- Utilizar con corrección os sufixos: *-cio / -cia, -zo / -za*.

Contidos

- As solicitudes e instancias.
- Estrutura das instancias.
- Léxico relacionado co noso contorno.
- Situación actual do galego: coñecemento.
- As competencias lingüísticas: as destrezas activas e pasivas.
- Os ámbitos de uso coloquiais e formais.
- O verbo.
- As partes do verbo.
- O tempo e o modo.
- Palabras terminadas en *-cio / -cia, -zo / -za*

Criterios de avaliación

- Ler de forma comprensiva textos formais administrativos: a solicitude.
- Distinguir textos administrativos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos formais.
- Coñecer as características e estrutura das solicitudes e instancias.
- Elaborar instancias seguindo o seu esquema.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo ao mundo do contorno máis próximo: a cidade e o porto.
- Coñecer e analizar a situación do galego na actualidade.
- Entender o concepto de competencia lingüística.
- Entender e distinguir as destrezas pasivas e activas.
- Distinguir os ámbitos de uso coloquiais e formais.
- Identificar verbos.
- Coñecer a estrutura morfolóxica das formas verbais.
- Distinguir os tempos verbais.
- Distinguir os modos verbais.
- Utilizar con corrección os sufixos: *-cio / -cia, -zo / -za*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos formais administrativos: a solicitude.
- Distinción entre textos administrativos e os que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos formais.
- Coñecemento das características e estrutura das solicitude e instancias.
- Elaboración de instancias seguindo o seu esquema.
- Ampliación do coñecemento de vocabulario relativo ao mundo do contorno máis próximo.
- Comprensión do concepto de competencia lingüística.
- Entendemento e distinción das destrezas pasivas e activas.
- Distinción dos ámbitos de uso coloquiais e formais.
- Identificación de verbos.
- Coñecemento da estrutura morfolóxica das formas verbais.
- Distinción dos tempos verbais.
- Distinción dos modos verbais.
- Utilización con corrección os sufixos: *-cio / -cia, -zo / -za*.

Competencia matemática

- Interpretación de gráficas referidas á situación actual do galego.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación axeitada de datos estatísticos aplicados á análise da situación actual do galego.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico do contorno nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Coñecemento das desigualdades no mundo e de situacións de explotación infantil.
- Información sobre o coltan e os seus usos, así como o que implica nos países subdesenvolvidos.
- Coñecemento e análise da situación do galego na actualidade.
- Interese en que mellore a situación social do galego.
- Manexo e interpretación de gráficas.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.

- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.
- Elaboración de presentacións sobre un tema.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos informativos.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración positiva dos procesos de normalización.
- Elaboración de escritos de reclamación e solicitude.

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión de textos informativos.
- Elaboración de textos propios.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética
- Identificación das ideas principais e secundarias dun texto informativo.
- Elaboración de esquemas.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: Utilización do procesador de textos para elaborar solicitudes, visita á web do porto de Vigo....

UNIDADE 6

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos expositivos (folletos).
- Distinguir textos expositivos (folletos) dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos folletos.
- Coñecer as características dos folletos.
- Participar de intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Coñecer e aplicar os conectores textuais, concretamente os conectores aditivos, temporais e espaciais.
- Elaborar revisións de textos.
- Ampliar o coñecemento de vocabulario relativo á radio e á televisión.
- Diferenciar entre lingua inicial ou materna e lingua habitual.
- Entender a situación actual da lingua galega.
- Coñecer a diferenza entre lingua inicial ou materna e lingua habitual.
- Recoñecer e diferenciar entre frase simple e frase complexa.
- Recoñecer os elementos das frases substantivas, adxectivas, adverbiais, nominais e preposicionais.
- Utilizar con corrección as maiúsculas.

Contidos

- O folleto (texto expositivo): obxectivos e elaboración.
- Conectores textuais: aditivos, temporais e espaciais.
- A revisión e a función de corrección nos procesadores de textos.
- Léxico relacionado coa radio e a televisión.
- Situación actual do galego: lingua inicial ou materna e lingua habitual.
- A frase: definición e clasificación.
- Uso das maiúsculas.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario, incluíndo as siglas, e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Realizar unha lectura comprensiva (folleto).
- Identificar as ideas principais dun folleto e elabora resumos, esquemas etc., tendo en conta a corrección lingüística e a presentación coidada.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Recoñecer un folleto e identifica os seus obxectivos.
- Buscar información, coa finalidade de realizar un folleto.
- Recoñecer os conectores textuais dun texto para lograr a súa cohesión.
- Empregar con corrección a revisión unha vez escrito un texto.
- Recoñecer os nomes e os significados dos termos relacionados coa radio e a televisión.
- Distinguir entre lingua inicial ou materna e lingua habitual.

- Entender a situación actual da lingua galega.
- Comprender o concepto de frase.
- Diferenciar entre frase simple e frase complexa.
- Recoñecer os elementos das frases substantivas, adxectivas, adverbiais, nominais e preposicionais.
- Usar correctamente as maiúsculas.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de folletos.
- Distinción entre textos expositivos (folletos) e os que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos expositivos.
- Identificación dos obxectivos dun folleto.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración de textos expositivos (folletos).
- Coñecemento das características dun folleto.
- Coñecemento e aplicación dos conectores textuais, concretamente conectores aditivos, temporais e espaciais.
- Coñecemento das funcións de corrección nos procesadores de textos.
- Elaboración de revisións de textos.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico da radio e da televisión.
- Coñecemento da situación actual da lingua galega.
- Valoración positiva da lingua galega.
- Coñecemento e entendemento dos conceptos lingua inicial ou materna e lingua habitual.
- Valoración da situación actual da lingua galega.
- Coñecemento dos elementos dunha frase.
- Identificación dos distintos tipos de frases.
- Utilización, con corrección, das maiúsculas.

Competencia matemática

- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación axeitada de gráficas aplicadas á análise da situación da lingua galega.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico da radio e da televisión nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Emprego da función de corrección nos procesadores de texto.
- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información na rede: en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos expositivos (folletos).
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración da situación actual da lingua galega.
- Reflexión sobre a importancia dos medios de comunicación (radio e televisión).

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión dun folleto.
- Identificación e análise dun folleto.
- Elaboración de folletos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Identificación e elaboración de folletos.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Tamén folletos expositivos para ler, comprender, analizar.

Cartografía: mapa de Europa para estudar a diversidade lingüística, e de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso a Internet para redactar e revisar textos expositivos.

UNIDADE 7

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos literarios.
- Analizar o contido dos textos literarios.
- Aplicar as pautas que facilitan a procura de información en Internet.
- Coñecer as características dunha biblioteca.
- Entender e coñecer o concepto de metabuscador.
- Ampliar o léxico propio do campo semántico do cinema e do teatro.
- Coñecer a situación actual do galego.
- Valorar as actitudes lingüísticas cara ao galego.
- Entender e coñecer o concepto de prexuízo lingüístico.
- Coñecer os prexuízos lingüísticos.
- Analizar os factores que motivan os prexuízos lingüísticos.
- Coñecer os elementos dunha cláusula.
- Analizar as funcións que se poden dar nunha cláusula.
- Identificar os distintos tipos de cláusula.
- Utilizar, con corrección, os signos de puntuación: punto, coma e punto e coma.

Contidos

- A procura de información en Internet e na biblioteca.
- Léxico relacionado co cinema e o teatro.
- Situación actual do galego: actitudes e prexuízos lingüísticos.
- A cláusula: definición e clasificación.
- Funcións dentro dunha cláusula.
- As cláusulas subordinadas: substantivas, adxectivas e adverbiais.
- Uso do punto, da coma e do punto e coma.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.

- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Empregar Internet e as bibliotecas na procura de información.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet e usando as bibliotecas.
- Recoñecer os nomes e os significados dos termos relacionados co cinema e o teatro.
- Entender a situación actual da lingua galega.
- Distinguir os prexuízos lingüísticos.
- Comprender o concepto de cláusula.
- Diferenciar entre cláusula simple e cláusula complexa.
- Recoñecer os tipos de cláusulas subordinadas.
- Usar correctamente os signos de puntuación: punto, coma e punto e coma.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios.
- Análise do contido dos textos literarios.
- Aplicación das pautas que facilitan a procura de información en Internet.
- Coñecemento das características dunha biblioteca.
- Coñecemento e entendemento do concepto de metabuscador.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico do cinema e do teatro.
- Coñecemento da situación actual do galego.
- Valoración das actitudes lingüísticas cara ao galego.
- Coñecemento e entendemento do concepto de prexuízo lingüístico.
- Coñecemento dos prexuízos lingüísticos.
- Análise dos factores que motivan os prexuízos lingüísticos.
- Coñecemento dos elementos dunha cláusula.
- Análise das funcións que se poden dar nunha cláusula.
- Identificación dos distintos tipos de cláusula.
- Utilización, con corrección, dos signos de puntuación: punto, coma e punto e coma.

Competencia matemática

- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos e táboas.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.

- Interpretación axeitada das porcentaxes aplicadas á análise do uso da lingua galega.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico do cinema e do teatro nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Aplicación correcta das pautas para procurar información en Internet.
- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Utilización de Internet en bibliotecas.
- Busca de información na rede: en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios.
- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Valoración da situación actual do idioma galego.
- Análise das actitudes e dos prexuízos cara ao galego.
- Reflexión sobre a importancia do cinema e do teatro.

Competencia cultural e artística

- Valoración positiva do cinema e do teatro.
- Lectura e comprensión dun texto literario.
- Identificación e análise dunha carteleira cinematográfica.
- Elaboración de fichas e sinopses de películas.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética
- Uso de enciclopedias.
- Pescuda de información en Internet e nas bibliotecas.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma en Internet e na biblioteca.
- Interpretación da información fornecida por táboas de porcentaxe.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para crear algún texto co procesador de textos e visitar na rede a páxina do Centro Dramático Galego.

UNIDADE 8

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos literarios.
- Analizar o contido dos textos literarios.
- Identificar as características dunha comunicación oral.
- Analizar as diferenzas entre unha comunicación oral espontánea e planificada.
- Entender e coñecer os conceptos de exposición e de debate.
- Coñecer e aplicar os conectores textuais: opositivos, causais e organizadores.
- Utilizar os criterios para a presentación de textos escritos.
- Elaborar presentacións propias.
- Ampliar o léxico propio do campo semántico do parentesco.
- Coñecer a situación actual do galego.
- Valorar as actitudes lingüísticas cara ao galego.
- Entender e coñecer o concepto de prexuízo lingüístico.
- Coñecer os prexuízos lingüísticos.
- Analizar os factores que motivan os prexuízos lingüísticos na lingua galega.
- Identificar e coñecer as funcións sintácticas de suxeito e predicado.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de suxeito.
- Afondar no concepto de suxeito (suxeito elidido) e de predicado (impersoal).
- Identificar e analizar os tipos de cláusula segundo a natureza do predicado.
- Utilizar, con corrección, os signos de puntuación: dous puntos e puntos suspensivos.

Contidos

- A comunicación oral: espontánea e planificada.
- A comunicación oral planificada: exposición e debate.
- Conectores textuais: opositivos, causais e organizadores.
- Os criterios de presentación dos textos escritos.
- Léxico relacionado co parentesco.

- Situación actual do galego: actitudes e prexuízos lingüísticos.
- Funcións dentro dunha cláusula: suxeito e predicado.
- Tipos de cláusula segundo a natureza do predicado.
- Uso dos dous puntos e dos puntos suspensivos.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Distinguir a comunicación oral espontánea e a planificada.
- Recoñecer e diferenciar unha exposición dun debate
- Recoñecer os conectores textuais dun texto para lograr a súa cohesión.
- Realizar con corrección a presentación dun texto.
- Recoñecer os nomes e os significados dos termos relacionados co parentesco.
- Entender a situación actual da lingua galega.
- Distinguir os prexuízos lingüísticos.
- Comprender os conceptos de suxeito e predicado.
- Empregar os métodos de recoñecemento do suxeito.
- Diferenciar as unidades que poden desempeñar a función de suxeito.
- Recoñecer os tipos de cláusula segundo a natureza do predicado.
- Usar correctamente os signos de puntuación: dous puntos e puntos suspensivos.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios.

- Análise do contido dos textos literarios.
- Identificación das características dunha comunicación oral.
- Análise das diferenzas entre unha comunicación oral espontánea e planificada.
- Coñecemento e entendemento dos conceptos de exposición e de debate.
- Coñecemento e aplicación dos conectores textuais: opositivos, causais e organizadores.
- Utilización dos criterios para a presentación de textos escritos.
- Elaboración de presentacións propias.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico do parentesco.
- Coñecemento da situación actual do galego.
- Valoración das actitudes lingüísticas cara ao galego.
- Coñecemento e entendemento do concepto de prexuízo lingüístico.
- Coñecemento dos prexuízos lingüísticos.
- Análise dos factores que motivan os prexuízos lingüísticos na lingua galega.
- Coñecemento e identificación das funcións sintácticas de suxeito e predicado.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de suxeito.
- Ampliación do suxeito: suxeito elidido e predicado impersoal.
- Identificación e análise dos tipos de cláusula segundo a natureza do predicado.
- Utilización, con corrección, dos signos de puntuación: dous puntos e puntos suspensivos.

Competencia matemática

- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico do parentesco nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos exercicios.
- Interese pola lingua portuguesa.
- Análise e situación dos países de fala portuguesa.
- Manexo e interpretación dun mapa do mundo.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información na rede: en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.

- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.
- Reflexión sobre a situación actual do idioma galego.
- Análise das actitudes e dos prexuízos cara ao galego.
- Valoración sobre a importancia da lingua portuguesa.
- Reflexión sobre a importancia das relacións de parentesco.

Competencia cultural e artística

- Comprensión dunha comunicación oral.
- Identificación e análise das comunicacións orais espontáneas e planificadas.
- Elaboración de exposición orais.
- Valoración positiva dos debates.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Uso da comunicación oral.
- Identificación dos elementos que diferencian as comunicacións orais espontáneas das planificadas.
- Elaboración de textos escritos centrándose na súa presentación.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.
- Interpretación da información fornecida por árbores xenealóxicas.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática visitar na rede as páxinas dos medios de comunicación (xornais, radio, televisión) e analizar algún debate, entrevista...

UNIDADE 9

Obxectivos

- Ler de forma comprensiva textos expositivos académicos.
- Distinguir os textos expositivos (académico) dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos expositivos académicos.
- Identificar as ideas principais dun texto expositivo académico.
- Coñecer as características e estrutura das enciclopedias e dos dicionarios.
- Ampliar o léxico propio do campo semántico do tempo cronolóxico.
- Entender e coñecer o concepto de dialecto ou variedade xeográfica.
- Valorar os trazos dialectais propios das diferentes falas do galego.
- Coñecer as diferenzas entre os tres bloques do galego.
- Valorar a diversidade lingüística do galego como unha riqueza.
- Coñecer o galego falado fóra da Galicia administrativa.
- Identificar e coñecer as funcións sintácticas dos complementos directo, indirecto e circunstanciais.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento directo.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento indirecto.
- Coñecer e entender os conceptos de cláusula transitiva e intransitiva.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial
- Utilizar, con corrección, os signos de puntuación: parénteses e comiñas.

Contidos

- Os textos expositivos académicos: enciclopedias e dicionarios.
- Léxico relacionado co tempo cronolóxico.
- As variedades xeográficas da lingua galega.
- A lingua estándar.
- O galego de fóra da Galicia administrativa.
- Funcións dentro dunha cláusula: complementos (directo, indirecto e circunstanciais).
- Uso das parénteses e das comiñas.

Criterios de avaliación

- Ampliar o coñecemento do vocabulario e manexa con soltura a orde alfabética das palabras mediante o traballo co dicionario.
- Reflexionar de forma crítica sobre os temas que tratan os textos de lectura.
- Empregar Internet e as bibliotecas na procura de información.
- Ampliar a información sobre determinados temas de interese consultando páxinas de Internet.
- Recoñecer os nomes e os significados dos termos relacionados co tempo cronolóxico.
- Entender o concepto de dialecto ou variedade xeográfica
- Distinguir as diferenzas entre os tres bloques do galego.
- Recoñecer o galego falado fóra da Galicia administrativa.
- Empregar os métodos de recoñecemento dos complementos directo e indirecto.
- Comprender os conceptos verbo transitivo e intransitivo.
- Diferenciar as unidades que poden desempeñar a función de complemento directo.
- Recoñecer as unidades que poden desempeñar a función de complemento indirecto.
- Distinguir as unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial.
- Usar correctamente os signos de puntuación: parénteses e comiñas.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos expositivos académicos.
- Distinción entre textos expositivos (académicos) e os que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos expositivos académicos.
- Identificación das ideas principais dun texto expositivo académico.
- Coñecemento das características e estrutura das enciclopedias e dos dicionarios.
- Ampliación do léxico propio do campo semántico do tempo cronolóxico.
- Coñecemento e entendemento do concepto de dialecto
- Valoración positiva dos trazos dialectais propios das diferentes falas do galego.

- Coñecemento das diferenzas entre os tres bloques do galego.
- Valoración da diversidade lingüística do galego como unha riqueza.
- Coñecemento do galego falado fóra da Galicia administrativa.
- Coñecemento e identificación das funcións sintácticas dos complementos directo, indirecto e circunstancial.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de complemento directo.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de complemento indirecto.
- Coñecemento e entendemento dos conceptos de cláusula transitiva e intransitiva.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial.
- Utilización, con corrección, dos signos de puntuación: parénteses e comiñas.

Competencia matemática

- Interpretación de información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Identificación numérica das diferentes horas do día.
- Utilización numérica na indicación da hora.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do léxico propio do campo semántico do tempo cronolóxico nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Manexo e interpretación de rueiros e mapas.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Análise e situación dos diferentes bloques lingüísticos do galego.
- Manexo e interpretación de mapas de Galicia.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Pescuda de definicións a través de dicionarios electrónicos.
- Ampliación de información a través da Internet.
- Busca de información na rede: enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Análise das mensaxes fornecidas por un texto expositivo académico.
- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Valoración positiva da riqueza lingüística galega.

- Participación en intercambios de opinión, respectando as normas que os rexen.
- Análise das variedades lingüísticas do galego.
- Valoración positiva do galego falado fóra de Galicia.

Competencia cultural e artística

- Lectura e comprensión dun texto expositivo académico.
- Identificación e análise dun texto expositivo académico.
- Elaboración de entradas para un dicionario.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo do dicionario e das enciclopedias.
- Pesca de información en Internet mediante dicionarios e enciclopedias.
- Manexo do dicionario e da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias texto expositivo académico.
- Identificación e elaboración de textos expositivos académicos.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma mediante enciclopedias e dicionarios.
- Interpretación da información fornecida por rúeiros e por mapas lingüísticos.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Tamén se levarán textos académicos de distintos temas/materias para ler, comprender, resumir, elaborar textos semellantes...

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática visitar na rede a web de Meteogalicia para redactar e revisar un texto académico.

3. 3º ESO

UNIDADE 1

Obxectivos

- Coñecer a literatura popular de transmisión oral, así como as súas características e os distintos xéneros.
- Apreciar o patrimonio de orixe popular como expresión da nosa cultura tradicional.
- Ler textos de forma comprensiva (textos narrativos) e identificar as ideas principais.
- Analizar distintos textos narrativos, recoñecer a súa estrutura interna e identificar neles o argumento, personaxes, espazo e tempo.
- Distinguir a voz narradora e punto de vista dende o que está tratada unha obra ou fragmento narrativo.
- Identificar a estrutura e os elementos básicos da narración.
- Elaborar narracións orais e escritas utilizando os coñecementos adquiridos.
- Coñecer as propiedades textuais e recoñecer a adecuación textual.
- Elaborar textos diferentes atendendo á situación comunicativa.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario e coñecer a información que ofrece o dicionario.
 - Recoñecer distintos significados nas palabras.
 - Clasificar as palabras segundo as súas relacións semánticas.
 - Identificar e construír familias léxicas.
 - Coñecer a formación das linguas peninsulares, con especial atención ao galego.
 - Coñecer algúns dos topónimos máis significativos da xeografía galega e valorar a importancia do seu coñecemento.
 - Mostrar interese pola recuperación das formas propias da lingua galega na toponimia.
 - Identificar os distintos tipos de morfemas que compoñen as palabras.
 - Coñecer e clasificar a clase de palabras segundo a súa morfoloxía.
 - Identificar as grafías, dígrafos e fonemas do galego, así como os nomes das distintas grafías e dígrafos.
 - Pronunciar con corrección os fonemas asociados a cada letra do alfabeto.

Contidos

- A literatura popular. Definición e características.
- A literatura popular en Galicia. Os xéneros. A literatura popular en verso.
- A narración. Definición, estrutura e elementos.
- As propiedades do texto. A adecuación textual.
- O dicionario.
- As relacións semánticas: de afinidade, de oposición e de xerarquía.
- Campo semántico. Familias léxicas: regulares e irregulares.
- A formación e a evolución das linguas peninsulares.
- Constituíntes das palabras: lexemas e morfemas.
- Tipos de morfemas: flexivos e derivativos.
- Clases de palabras segundo a morfoloxía: simples, derivadas, compostas e parasintéticas.

Criterios de avaliación

- Coñecer a literatura popular de transmisión oral, así como as súas características e os distintos xéneros.
- Apreciar o patrimonio de orixe popular como expresión da nosa cultura tradicional.
- Ler textos de forma comprensiva (textos narrativos) e identifica as ideas principais.
- Analizar distintos textos narrativos, recoñece a súa estrutura interna e identifica neles o argumento, personaxes, espazo e tempo.
- Distinguir a voz narradora e o punto de vista dende o que está tratada unha obra ou fragmento narrativo.
- Identificar a estrutura e os elementos básicos da narración.
- Elaborar narracións orais e escritas utilizando os coñecementos adquiridos.
- Coñecer as propiedades textuais e recoñecer a adecuación textual.
- Elaborar textos diferentes atendendo á situación comunicativa.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario e coñecer a información que ofrece o dicionario.
- Recoñecer distintos significados nas palabras.
- Clasificar as palabras segundo as súas relacións semánticas.
- Identificar e construír familias léxicas.
- Coñecer a formación das linguas peninsulares, especialmente do galego.
- Coñecer algúns dos topónimos máis significativos da xeografía galega e valora a súa importancia.
- Mostrar interese pola recuperación das formas propias da lingua galega na toponimia.

- Identificar os distintos tipos de morfemas que compoñen as palabras.
- Coñecer e clasificar a clase de palabras segundo a súa morfoloxía.
- Identificar as grafías, dígrafos e fonemas do galego, así como os seus nomes.
- Pronunciar con corrección os fonemas asociados a cada letra do alfabeto.
- O alfabeto. Fonemas, grafías e dígrafos.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento da literatura popular de transmisión oral, así como das súas características e dos distintos xéneros poéticos e narrativos.
- Aprecio polo patrimonio de orixe popular como expresión da nosa cultura tradicional.
- Lectura de textos de forma comprensiva (textos narrativos) e identificación das ideas principais.
- Análise de textos narrativos: estrutura interna, argumento, personaxes, espazo e tempo.
- Distinción da voz narradora e do punto de vista dende o que está tratada unha obra ou fragmento narrativo.
- Identificación da estrutura interna e externa e dos elementos básicos da narración.
- Elaboración de narracións orais e escritas utilizando os coñecementos adquiridos.
- Coñecemento das propiedades textuais (adecuación, coherencia e cohesión) e recoñecemento da adecuación textual.
- Elaboración de textos diferentes atendendo á situación comunicativa.
- Ampliación do coñecemento do vocabulario e da información que ofrece o dicionario.
- Recoñecemento de distintos significados nas palabras.
- Clasificación das palabras segundo as súas relacións semánticas (afinidade, oposición, xerarquía).
- Identificación e construción de familias léxicas regulares e irregulares.
- Coñecemento da formación das linguas peninsulares, con especial atención ao galego (substrato, estrato e superestrato).
- Coñecemento dalgúns dos topónimos máis significativos da xeografía galega e valoración da importancia do seu coñecemento.
- Interese pola recuperación das formas propias da lingua galega na toponimia.
- Identificación dos distintos tipos de morfemas (flexivos e derivativos) que compoñen as palabras.
- Coñecemento e clasificación das palabras segundo a súa morfoloxía (simples,

derivadas, compostas e parasintéticas).

- Identificación das grafías, dígrafos e fonemas do galego, así como os nomes das distintas grafías e dígrafos.
- Pronuncia correcta dos fonemas asociados a cada letra do alfabeto.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas de literatura popular ver/escoitar composicións dalgún regueifeiro en Youtube.

UNIDADE 2

Obxectivos

- Coñecer o contexto socio-económico e valorar os cancioneros onde se atopan as manifestacións literarias da Idade Media.
- Coñecer as características, temas e recursos das cantigas de amor.
- Ler textos de forma comprensiva (textos líricos e informativos).
- Distinguir entre textos informativos e outros tipos de textos que non o son.
- Analizar e elaborar textos informativos segundo os principios de claridade, sinxeleza, concisión e propiedade.
- Analizar a información que aparece nos medios de comunicación.
- Participar en debates orais organizados.
- Coñecer e identificar os factores que debe cumprir un texto para que sexa coherente.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario relativo á saúde e á sanidade.
- Coñecer a situación e as características da lingua galega na Idade Media.
- escoitar, mediante o emprego das TIC, manifestacións líricas medievais e reparar na diferenza de pronuncia respecto da lingua actual.
- Reflexionar sobre a información das TIC e elaborar resumos.
- Coñecer as características formais do substantivo, a súa clasificación semántica e empregar con corrección o xénero e o número.

- Identificar os elementos que compoñen as frases nominais e substantivas, así como as funcións que desempeñan na cláusula.
- Coñecer o sistema vocálico e clasificar os fonemas segundo o grao de apertura e a localización.

Contidos

- Galicia na Idade Media.
- A literatura medieval. Os cancioneros. Autores e intérpretes.
- Os xéneros literarios. As cantigas de amor. Orixe, temas e recursos.
- O texto informativo. Contido, estrutura, expresión.
- A coherencia textual.
- Léxico da saúde e a sanidade.
- Historia social da lingua galega: o esplendor. Características.
- O sustantivo. Elementos constituíntes. Clasificación semántica dos sustantivos.
- O xénero. Regras de formación do feminino.
- O número. Regras de formación do plural.
- Frase substantiva e frase nominal: elementos e funcións.
- O sistema vocálico. Clasificación segundo o grao de apertura e a localización.

Criterios de avaliación

- Coñecer o contexto socio-económico e valora os cancioneros onde se atopan as manifestacións literarias da Idade Media.
- Coñecer as características, temas e recursos das cantigas de amor.
- Ler textos de forma comprensiva (textos líricos e informativos).
- Distinguir entre textos informativos e outros tipos de textos que non o son.
- Analizar e elaborar textos informativos segundo os principios de claridade, sinxeleza, concisión e propiedade.
- Analizar a información que aparece nos medios de comunicación.
- Participar en debates orais organizados.
- Coñecer e identificar os factores que debe cumprir un texto para que sexa coherente.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario relativo á saúde e á sanidade.
- Coñecer a situación e as características da lingua galega na Idade Media.
- escoitar, mediante o emprego das TIC, manifestacións líricas medievais e reparar na diferenza de pronuncia respecto da lingua actual.

- Reflexionar sobre a información das TIC e elabora resumos.
- Coñecer as características formais do substantivo, a súa clasificación semántica e empregar con corrección o xénero e o número.
- Identificar os elementos que compoñen as frases nominais e substantivas, así como as funcións que desempeñan na cláusula.
- Coñecer o sistema vocálico e clasifica os fonemas segundo o grao de apertura e a localización.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento do contexto socio-económico e valoración dos cancioneros onde se atopan as manifestacións literarias da Idade Media.
- Coñecemento das características, temas e recursos das cantigas de amor.
- Lectura de textos de forma comprensiva (textos líricos e informativos).
- Distinción entre textos informativos e outros tipos de textos que non o son.
- Consideración de tres niveis para construír un texto: contido, estrutura e expresión.
- Análise e elaboración de textos informativos segundo os principios de claridade, sinxeleza, concisión e propiedade.
- Análise da información que aparece nos medios de comunicación.
- Participación en debates orais organizados mostrando unha actitude de interese, cooperación e respecto cara ás intervencións de quen fala.
- Coñecemento e identificación dos factores que debe cumprir un texto para que sexa coherente: cantidade e claridade da información, organización e falta de contradición.
- Ampliación do coñecemento do vocabulario relativo á saúde e á sanidade.
- Coñecemento do esplendor e das características da lingua galega na Idade Media.
- Audición, mediante o emprego das TIC, de manifestacións líricas medievais reparando na diferenza de pronuncia respecto da lingua actual.
- Reflexión sobre a información das TIC e elaboración de resumos.
- Coñecemento das características formais do substantivo e da súa clasificación semántica.
- Distinción dos elementos que constitúen o substantivo (lexema, morfemas de xénero e número e morfemas derivativos).
- Emprego correcto do xénero e o número.
- Recoñecemento do cambio de significado coa oposición xenérica.

- Identificación dos elementos que compoñen as frases nominais e substantivas, así como das funcións que desempeñan na cláusula.
- Coñecemento do sistema vocálico e clasificación dos fonemas segundo o grao de apertura e a localización.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapa de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: CD's de cantigas medievais musicadas e visionado de vídeos de literatura medieval, así como algún filme ambientado na época.

UNIDADE 3

Obxectivos

- Coñecer as principais características formais e temáticas das cantigas de amigo, así como os subxéneros.
- Ler de forma comprensiva textos líricos da Idade Media.
- Elaborar textos poéticos de creación propia.
- Consultar páxinas de Internet para ampliar a información sobre a lírica medieval galego-portuguesa.
- Recoñecer as características dos textos descritivos e diferenciar entre unha descrición subxectiva e unha descrición obxectiva.
- Utilizar axeitadamente as técnicas propias dos textos descritivos para a súa elaboración.
- Reflexionar sobre os motivos que provocan o emprego de datos obxectivos ou subxectivos nunha descrición.
- Coñecer e identificar os mecanismos de cohesión textual.
- Redactar textos seguindo os mecanismos de cohesión.
- Ampliar o vocabulario, incorporar a fraseoloxía e empregar con corrección o vocabulario relacionado co tempo meteorolóxico.

- Definir e avaliar a situación de contacto entre linguas no contorno do alumnado.
- Coñecer os tipos de bilingüismo e as vantaxes do bilingüismo social.
- Avaliar os niveis de competencia do alumnado nas catro destrezas.
- Debater sobre as causas e as consecuencias do cambio lingüístico.
- Recoñecer as características do adxectivo, así como a diferenza entre adxectivos explicativos e especificativos.
- Integrar nas producións escritas do alumnado adxectivos nos distintos graos tratados.
- Coñecer a frase adxectiva e os distintos elementos de que está composta, así como as funcións que pode desempeñar dentro da cláusula.
- Coñecer o sistema consonántico e clasificar os fonemas segundo o punto e o modo de articulación e a vibración ou non das cordas vocais.
- Interesarse por coñecer as normas internas de funcionamento da lingua como método para mellorar as capacidades comunicativas escritas e orais

Contidos

- A cantiga de amigo. Orixe, características temáticas, recursos formais. Subxéneros.
- A descrición. Descrición obxectiva e descrición subxectiva. Características lingüísticas dos textos descritivos.
- A cohesión textual. Mecanismos.
- Léxico: o tempo meteorolóxico.
- Linguas en contacto: o bilingüismo. Tipos de bilingüismo: social e individual.
- O adxectivo. Adxectivos explicativos e especificativos.
- Graos do adxectivo: positivo, comparativo e superlativo.
- Frase adxectiva: elementos e funcións.
- O sistema consonántico: clasificación segundo o punto e o modo de articulación.

Criterios de avaliación

- Coñecer as principais características formais e temáticas das cantigas de amigo, así como os subxéneros.
- Ler de forma comprensiva textos líricos da Idade Media.
- Elaborar textos poéticos de creación propia.
- Consultar páxinas de Internet para ampliar a información sobre a lírica medieval galego-portuguesa.
- Recoñecer as características dos textos descritivos e distingue entre unha descrición subxectiva e unha descrición obxectiva.

- Utilizar axeitadamente as técnicas propias dos textos descritivos para a súa elaboración.
- Coñecer e identificar os mecanismos de cohesión textual.
- Redactar textos seguindo os mecanismos de cohesión.
- Ampliar o vocabulario, incorporar a fraseoloxía e emprega con corrección o vocabulario relacionado co tempo meteorolóxico.
- Definir e avaliar a situación de contacto entre linguas no contorno do alumnado.
- Coñecer os tipos de bilingüismo e as vantaxes do bilingüismo social.
- Participar en debates sobre o cambio lingüístico.
- Recoñecer as características do adxectivo, así como a diferenza entre adxectivos explicativos e especificativos.
- Integrar nas producións escritas adxectivos nos distintos graos tratados.
- Coñecer a frase adxectiva e os distintos elementos de que está composta, así como as funcións que pode desempeñar dentro da cláusula.
- Coñecer o sistema consonántico e clasifica os fonemas segundo o punto e o modo de articulación e a vibración ou non das cordas vocais.
- Interesarse por coñecer as normas internas de funcionamento da lingua como método para mellorar as capacidades comunicativas escritas e orais.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento das principais características formais e temáticas das cantigas de amigo.
- Lectura de forma comprensiva de textos líricos da Idade Media.
- Elaboración de textos poéticos de creación propia.
- Consulta de páxinas de Internet para ampliar a información sobre a lírica medieval galego-portuguesa.
- Recoñecemento das características dos textos descritivos (substantivo e modificadores, verbos en presente e copretérito, estruturas comparativas).
- Diferenciación entre descrición subxectiva e descrición obxectiva.
- Utilización axeitada das técnicas propias dos textos descritivos para a súa elaboración.
- Reflexión sobre os motivos que provocan o emprego de datos obxectivos ou subxectivos nunha descrición.
- Coñecemento e identificación dos mecanismos máis habituais de cohesión textual (repetición, substitución, deíxe, puntuación, nexos conectores).
- Ampliación do vocabulario, incorporación de fraseoloxía e emprego correcto

do vocabulario relacionado co tempo meteorolóxico.

- Definición e avaliación da situación de contacto entre linguas no contorno do alumnado.
- Identificación dos casos de conflito lingüístico e das súas causas.
- Coñecemento dos tipos de bilingüismo e das vantaxes do bilingüismo social.
- Avaliación dos niveis de competencia.
- Participación en debates sobre o cambio lingüístico.
- Recoñecemento das características do adxectivo, así como da diferenza entre adxectivos explicativos e especificativos.
- Integración nas producións escritas de adxectivos nos distintos graos (positivo, comparativo e superlativo).
- Coñecemento da frase adxectiva e dos distintos elementos de que está composta, así como das funcións que pode desempeñar dentro da cláusula.
- Coñecemento do sistema consonántico e clasificación dos fonemas segundo o punto e o modo de articulación e a vibración ou non das cordas vocais.
- Interese por coñecer as normas internas de funcionamento da lingua como método para mellorar as capacidades comunicativas escritas e orais.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de España para romanización, de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: CD's de cantigas medievais musicadas, acceso á aula de informática para visitar páxinas de sociolingüística e de promoción da lingua...

UNIDADE 4

Obxectivos

- Coñecer as cantigas de escarnio e maldicir, as cantigas de Santa María e a prosa medieval, así como as súas características formais e temáticas.
- Recoñecer as diferenzas entre as cantigas de escarnio e as cantigas de maldicir.

- Ler textos líricos medievais de forma comprensiva (cantigas de escarnio e maldicir).
- Recoñecer textos xornalísticos e as súas características: a noticia e a crónica.
- Seleccionar e analizar noticias de distintas seccións dun xornal e comprobar se cumpren as pautas deste tipo de textos.
- Analizar titulares de noticias e diferenciar entre os informativos e os valorativos.
- Redactar unha crónica tendo en conta este tipo de textos.
- Fomentar a capacidade crítica e de análise do alumnado respecto das informacións que reciben.
- Coñecer os mecanismos de cohesión textual.
- Detectar e reparar erros que lle afecten á cohesión textual.
- Recoñecer, introducir fraseoloxía e empregar con corrección o vocabulario relacionado coas árbores.
- Coñecer os conceptos de substitución lingüística, lingua minorizada e conflito lingüístico.
- Comprender a situación das linguas en contacto e as causas da distinta valoración de cada unha delas.
- Concienciarse da situación conflitiva que vive o galego, entendendo os problemas de diglosia e bilingüismo substitutorio.
- Consultar páxinas de Internet para coñecer a situación das distintas linguas minorizadas.
- Analizar e debater datos distintos procedentes de gráficos sobre a situación lingüística.
- Identificar nun texto os distintos tipos de determinantes, explicando as súas características.
- Incorporar ás producións escritas e orais as formas distributivas do posesivo e as fórmulas propias do posesivo en galego.
- Recoñecer e usar con corrección os grupos consonánticos.

Contidos

- Outros textos da literatura medieval. Cantigas de escarnio e maldicir. Caracterización, temas, clasificación, recursos formais.
- Lírica relixiosa: as cantigas de Santa María. Cantigas líricas ou de loor, cantigas narrativas ou de milagres.
- Xéneros menores: pastorela, tenzóns, prantos.
- Prosa medieval. Períodos.
- A noticia. Estrutura. A crónica.
- Mecanismos de cohesión textual: repetición de palabras, substitución de palabras e deíxe.
- O léxico relacionado coas árbores.

- Linguas en contacto: o proceso de substitución lingüística. Valoración social das linguas. Causas.
- Os determinantes: definición e clases. Os demostrativos. Os posesivos. Os indefinidos. Os numerais.
- Grupos consonánticos.

Critérios de avaliación

- Coñecer as cantigas de escarnio e maldicir, as cantigas de Santa María e a prosa medieval, así como as súas características formais e temáticas.
- Recoñecer as diferenzas entre cantigas de escarnio e de maldicir.
- Ler textos líricos medievais de forma comprensiva (cantigas de escarnio e maldicir).
- Recoñecer textos xornalísticos e as súas características: a noticia e a crónica.
- Seleccionar e analiza noticias de distintas seccións dun xornal e comproba se cumpren as pautas deste tipo de textos.
- Analizar titulares de noticias e distingue os informativos dos valorativos.
- Redactar unha crónica tendo en conta este tipo de textos.
- Posuír unha capacidade crítica e de análise respecto das informacións recibidas.
- Coñecer os mecanismos de cohesión textual.
- Detecta e reparar erros que lle afecten á cohesión textual.
- Recoñecer, introducir fraseoloxía e empregar con corrección o vocabulario relacionado coas árbores.
- Coñecer os conceptos de substitución lingüística, lingua minorizada e conflito lingüístico.
- Comprender a situación das linguas en contacto e as causas da distinta valoración de cada unha delas.
- Ter conciencia da situación conflitiva que vive o galego, entendendo os problemas de diglosia e bilingüismo substitutorio.
- Consultar páxinas de Internet para coñecer a situación das distintas linguas minorizadas.
- Analizar e debater datos distintos procedentes de gráficos sobre a situación lingüística.
- Identificar nun texto os distintos tipos de determinantes, explicando as súas características.
- __Incorporar ás producións escritas e orais as formas distributivas do posesivo e as fórmulas propias do posesivo en galego.
- __Recoñecer e usa con corrección os grupos consonánticos.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento das cantigas de escarnio e maldicir, das cantigas de Santa María e da prosa medieval, así como das características formais e temáticas que presentan.
- Recoñecemento das diferenzas entre cantigas de escarnio e de maldicir e dos xéneros menores (pastorela, tenzón, pranto).
- Lectura de textos líricos medievais de forma comprensiva (cantigas de escarnio e maldicir).
- Recoñecemento de textos xornalísticos, da súa estrutura e das súas características. A noticia e a crónica.
- Selección e análise de noticias dun xornal e comprobación do cumprimento das pautas deste tipo de textos.
- Análise de titulares de noticias e diferenciación entre os informativos e os valorativos.
- Redacción dunha crónica tendo en conta os trazos deste tipo de textos.
- Selección e análise crítica das informacións recibidas.
- Coñecemento dos mecanismos de cohesión textual: a repetición, a substitución e a deíxe.
- Detección e resolución de erros que lle afecten á cohesión textual.
- Recoñecemento, introdución de fraseoloxía e emprego correcto de vocabulario relacionado coas árbores e os seus froitos.
- Coñecemento dos conceptos de substitución lingüística, lingua minorizada e conflito lingüístico.
- Comprensión da situación das linguas en contacto e das causas da distinta valoración de cada unha delas.
- Conciencia da situación conflitiva que vive o galego, comprensión dos problemas de diglosia e bilingüismo substitutorio.
- Consulta de páxinas de Internet para coñecer a situación das distintas linguas minorizadas.
- Análise e debate sobre os datos procedentes de gráficos sobre a situación lingüística.
- Identificación nun texto dos distintos tipos de determinantes (artigos, demostrativos, posesivos, indefinidos e numerais), explicando as súas características.
- Incorporación ás producións escritas e orais das formas distributivas do posesivo e das formas especiais do posesivo en galego.
- Recoñecemento e uso correcto dos grupos consonánticos *bl, cl, fl, gl, pl, tl, -ct-, -cc-, -gm-, gn-, -gn-, -bd-, -bs-, -bt-, -bm-, -cn-, -cd-, -mn-*.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas de xornais e traballar cos seus textos e da web de prensa-escola de La Voz de Galicia. escoita de cantigas de Santa María musicadas.

UNIDADE 5

Obxectivos

- Coñecer o contexto histórico dos Séculos Escuros, a Ilustración e o prerrexurdimento.
- Identificar os principais procesos sufridos pola literatura galega entre os séculos XV e XVIII.
- Recoñecer os «precursores», as súas obras e as súas características.
- Ler textos de forma comprensiva (a entrevista).
- Recoñecer unha entrevista e os seus tipos.
- Fomentar a creación de xornais, revistas ou calquera outro tipo de manifestación textual no contorno escolar.
- Preparar, redactar e elaborar unha ficha sobre unha entrevista.
- Coñecer e saber utilizar os mecanismos de cohesión textual.
- Ampliar o vocabulario e usar con precisión o léxico referido á biblioteca.
- Coñecer a decadencia do galego na Idade Moderna e comparar coa situación doutras linguas.
- Analizar a pervivencia hoxe dos prexuízos lingüísticos do pasado.
- Recoñecer o pronome persoal tónico e átono, así como as funcións que desempeñan.
- Utilizar de xeito adecuado os pronomes de solidariedade nas propias producións.
- Empregar adecuadamente o pronome e colocalo correctamente con respecto ao verbo.
- Mellorar as capacidades lingüísticas facendo un uso correcto dos

grupos consonánticos.

Contidos

- Os Séculos Escuros e os precursores. Mostras literarias dos Séculos Escuros, a Ilustración, prerrexurdimento e os precursores.
- A entrevista. Análise e pasos.
- Mecanismos de cohesión textual: puntuación. Uso.
- Léxico: o libro e as bibliotecas.
- Historia social da lingua galega: a decadencia.
- Os pronomes persoais. Tipos e formas. Colocación do pronome átono.
- Grupos consonánticos.

Criterios de avaliación

- Coñecer o contexto histórico dos Séculos Escuros, a Ilustración e o prerrexurdimento.
- Identificar os principais procesos sufridos pola literatura galega entre os séculos XV e XVIII.
- Recoñecer os «precursores», as súas obras e as súas características.
- Ler textos de forma comprensiva (a entrevista).
- Recoñecer unha entrevista e os seus tipos.
- Participar na creación de xornais, revistas ou calquera outro tipo de manifestación textual no contorno escolar.
- Preparar, redactar e elaborar unha ficha sobre unha entrevista.
- Coñecer e saber utilizar os mecanismos de cohesión textual.
- Ampliar o vocabulario e usa con precisión o léxico referido á biblioteca.
- Coñecer a decadencia do galego na Idade Moderna e compara coa situación doutras linguas.
- Analizar a pervivencia hoxe dos prexuízos lingüísticos do pasado.
- Recoñecer o pronome persoal tónico e átono, así como as funcións que desempeñan.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento do contexto histórico dos Séculos Escuros, a Ilustración e o prerrexurdimento.
- Valoración do papel dos ilustrados na dignificación e estudo da lingua: Sarmiento e Feixóo.
- Identificación dos principais procesos sufridos pola literatura galega entre os séculos XV e XVIII.

- Recoñecemento dos precursores (Xoán Manuel Pintos e Francisco Añón), das súas obras e das súas características.
- Lectura de textos de forma comprensiva (a entrevista).
- Recoñecemento dunha entrevista e dos seus tipos.
- Observación e identificación dos pasos na elaboración dunha entrevista.
- Preparación, redacción e elaboración dunha ficha sobre unha entrevista.
- Fomento da creación de xornais, revistas ou calquera outro tipo de manifestación textual no contorno escolar.
- Coñecemento e utilización dos mecanismos de cohesión textual: o uso do punto, da coma e do punto e coma.
- Ampliación do vocabulario e uso con precisión do léxico referido á biblioteca e ao libro.
- Coñecemento da decadencia do galego na Idade Moderna e comparación coa situación doutras linguas.
- Comprensión dos procesos de formación da imaxe social das linguas.
- Análise da pervivencia hoxe dos prexuízos lingüísticos do pasado.
- Recoñecemento do pronome persoal tónico e átono, así como das formas rectas e oblicuas e das funcións que desempeñan.
- Utilización de xeito adecuado dos pronomes de solidariedade e do pronome de segunda persoa (*te/che*) nas propias producións.
- Emprego correcto do pronome e colocación correcta con respecto ao verbo.
- Recoñecemento dos dous sons que se corresponden coa grafía x.
- Coñecer o uso correcto das grafías s e x en galego.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Entrevistas en galego tiradas de distintos xornais dixitais e/ou impresos.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con distintos aspectos ou para realizar

actividades concretas. DVD's con semblanzas dos ilustrados, especialmente de Cernadas de Castro.

Visita dalgún blog de escritura creativa.

UNIDADE 6

Obxectivos

- Coñecer o contexto social e histórico de Galicia durante o Rexurdimento e identificar as fases do galeguismo.
- Coñecer a biografía e as características da obra literaria de Rosalía de Castro.
- Recoñecer e valorar as obras de Rosalía de Castro e as súas características temáticas e estilísticas.
- Reflexionar sobre o influxo de Rosalía na literatura posterior.
- Ler de forma comprensiva os poemas máis representativos de Rosalía de Castro.
- Utilizar as TIC para buscar información sobre o feminismo e sobre poemas musicados de Rosalía (reparando na fidelidade con respecto ao texto orixinal).
- Coñecer as características dos textos dialogados e diferenciar entre estilo directo e estilo indirecto.
- Elaborar textos dialogados tendo en conta determinadas situacións e as características propias da tipoloxía tratada.
- Recoñecer, identificar e saber usar os mecanismos de cohesión textual.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario e usar con precisión o léxico relativo ás novas tecnoloxías.
- Reflexionar sobre a privacidade en Internet.
- Coñecer e valorar a dignificación da lingua galega levada a cabo polos ilustrados e polos autores do Rexurdimento.
- Coñecer as características sociolingüísticas e literarias dos tres períodos históricos estudados e elaborar fichas.
- Recoñecer as características formais dos verbos regulares, identificar o tema e os sufixos flexionais.
- Recoñecer e identificar o modo e o tempo dos verbos e conxugar os verbos correctamente.
- Recoñecer as alternancias vocálicas que presentan algúns verbos regulares.
- Recoñecer os verbos irregulares.
- Identificar o ditongo, o tritongo e o hiato.

Contidos

- O Rexurdimento. Contexto socio-histórico. O galeguismo.
- Rosalía de Castro. Biografía e obra. Temática, estilo e lingua.

- O diálogo. Reprodución en estilo directo e indirecto.
- Mecanismos de cohesión textual: puntuación.
- O léxico das novas tecnoloxías.
- Historia social da lingua galega: a dignificación. Os ilustrados. O Rexurdimento.
- O verbo. Partes. O modo e o tempo.
- As alternancias vocálicas.
- Os verbos irregulares.
- As sílabas. Encontro entre dúas ou tres vogais: ditongo, tritongo e hiato.

Criterios de avaliación

- Coñecer o contexto social e histórico de Galicia durante o Rexurdimento e identifica as fases do galeguismo.
- Coñecer a biografía e as características da obra literaria de Rosalía de Castro.
- Recoñecer e valorar as obras de Rosalía de Castro e as súas características temáticas e estilísticas.
- Ler de forma comprensiva os poemas máis representativos de Rosalía de Castro.
- Utilizar as TIC para buscar información sobre o feminismo e sobre poemas musicados de Rosalía (reparando na fidelidade con respecto ao texto orixinal).
- Coñecer as características dos textos dialogados e distingue entre estilo directo e estilo indirecto.
- Elaborar textos dialogados tendo en conta determinadas situacións e as características propias da tipoloxía tratada.
- Recoñecer, identificar e saber usar os mecanismos de cohesión textual.
- Ampliar o coñecemento do vocabulario e usa con precisión o léxico relativo ás novas tecnoloxías.
- Reflexionar sobre a privacidade en Internet.
- Coñecer e valora a dignificación da lingua galega levada a cabo polos ilustrados e polos autores do Rexurdimento.
- Coñecer as características sociolingüísticas e literarias dos tres períodos históricos estudados e elaborar fichas.
- Recoñecer as características formais dos verbos regulares, identifica o tema e os sufixos flexionais.
- Recoñecer e identificar o modo e o tempo dos verbos e conxuga os verbos correctamente.
- Recoñecer as alternancias vocálicas que presentan algúns verbos regulares.
- Recoñecer os verbos irregulares.

- Identifica o ditongo, o tritongo e o hiato.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento do contexto social e histórico de Galicia durante o Rexurdimento e identificación das fases do galeguismo (provincialismo, federalismo, rexionalismo e nacionalismo).
- Coñecemento da biografía e das características da obra literaria de Rosalía de Castro.
- Recoñecemento e valoración das obras de Rosalía de Castro e das súas características temáticas e estilísticas: *Cantares gallegos* e *Follas novas*.
- Reflexión sobre o influxo de Rosalía na literatura posterior.
- Lectura comprensiva de poemas de Rosalía de Castro.
- Utilización das TIC para buscar información sobre o feminismo e sobre poemas musicados de Rosalía.
- Coñecemento das características dos textos dialogados e diferenciación entre estilo directo e estilo indirecto.
- Elaboración de textos dialogados tendo en conta determinadas situacións e as características propias da tipoloxía tratada.
- Recoñecemento, identificación e uso adecuado da puntuación (dous puntos e puntos suspensivos) como un dos mecanismos de cohesión textual.
- Ampliación do coñecemento do vocabulario e uso preciso do léxico relativo ás novas tecnoloxías.
- Reflexión sobre a privacidade en Internet.
- Coñecemento e valoración da dignificación da lingua galega levada a cabo polos ilustrados e polos autores do Rexurdimento.
- Coñecemento das características sociolingüísticas e literarias dos tres períodos históricos estudados e elaboración de fichas.
- Reflexión sobre a distribución social das linguas e elaboración de fichas.
- Recoñecemento das características formais dos verbos regulares e dos elementos que o constitúen (tema, lexema, vogal temática, desinencias).
- Coñecemento dos modos e dos tempos verbais existentes na lingua galega e conxugación dos verbos correctamente.
- Recoñecemento das alternancias vocálicas que presentan algúns verbos regulares.
- Utilización adecuada dos verbos irregulares.
- Identificación das vogais que coinciden xuntas nunha palabra e clasificación en ditongo, tritongo ou hiato.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con Rosalía de Castro e CD's con poemas musicados desta autora (*Rosalía 21, Rosas a Rosalía...*).

UNIDADE 7

Obxectivos

- Coñecer os aspectos biográficos e as características formais e temáticas da obra de Manuel Curros Enríquez.
- Ler de forma comprensiva os poemas máis significativos de Manuel Curros Enríquez.
- Identificar o esquema dos textos formalizados (actas e regulamentos).
- Elaborar, en grupo, actas e regulamentos sobre espazos comúns.
- Consultar as TIC e analizar información sobre aspectos históricos do século XIX.
- Recoñecer e clasificar os conectores textuais.
- Elaborar textos establecendo as conexións necesarias.
- Ampliar o vocabulario, introducir fraseoloxía e usar con precisión o léxico do campo semántico relativo ao peixe.
- Coñecer os conceptos de normalización, normativización e substitución lingüística e reflexionar sobre a súa aplicación ao caso galego.
- Tomar conciencia da necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente, valorando o idioma propio como elemento esencial de identidade.
- Reflexionar e autoavaliar o uso das linguas e os factores que poden influír na escolla idiomática.
- Reflexionar sobre a situación diglósica que vive Galicia na actualidade.
- Valorar a importancia da normalización da situación lingüística galega para a consecución dunha sociedade bilingüe.
- Coñecer e identificar as formas nominais do verbo.
- Comprender e asimilar as regras referidas ao uso do infinitivo conxugado.

- Recoñecer as perífrases verbais, identificar os seus valores e usalas correctamente.
- Empregar con corrección as regras de acentuación.

Contidos

- Manuel Curros Enríquez. Biografía e obra. Temática, lingua e estilo
- Textos formalizados. Actas e regulamentos.
- Os nexos ou conectores textuais.
- Léxico relacionado cos peixes.
- Linguas en contacto: o proceso de normalización lingüística. Normalización e normativización ou estandarización.
- Formas nominais do verbo. Usos do infinitivo conxugado.
- As perífrases verbais. Valores.
- A acentuación. Regras xerais.

Criterios de avaliación

- Coñecer os aspectos biográficos e as características formais e temáticas da obra de Manuel Curros Enríquez.
- Ler de forma comprensiva os poemas máis significativos de Manuel Curros Enríquez.
- Identificar o esquema dos textos formalizados (actas e regulamentos).
- Elaborar, en grupo, actas e regulamentos sobre espazos comúns.
- Consultar as TIC e analiza información sobre aspectos históricos do século XIX.
- Recoñecer e clasifica os conectores textuais.
- Elaborar textos establecendo as conexións necesarias.
- Ampliar o vocabulario, introduce fraseoloxía e usa con precisión o léxico do campo semántico relativo ao peixe.
- Coñecer os conceptos de normalización, normativización e substitución lingüística e reflexiona sobre a súa aplicación ao caso galego.
- Tomar conciencia da necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente, valorando o idioma propio como elemento esencial de identidade.
- Reflexionar sobre o uso das linguas e os factores que poden influír na escolla idiomática. Autoavalíase.
- Reflexionar sobre a situación diglósica que vive Galicia na actualidade.
- Valorar a importancia da normalización da situación lingüística galega para a consecución dunha sociedade bilingüe.
- Coñecer e identificar as formas nominais do verbo.
- Comprender e asimila as regras referidas ao uso do infinitivo conxugado.

- Recoñecer as perífrases verbais, identifica os seus valores e úsaas correctamente.
- Empregar con corrección as regras de acentuación

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento dos aspectos biográficos e das características formais e temáticas da obra de Manuel Curros Enríquez.
- Lectura de forma comprensiva dos poemas máis significativos de Curros Enríquez.
- Identificación do esquema dos textos formalizados (actas e regulamentos).
- Elaboración, en grupo, de actas e regulamentos sobre espazos comúns.
- Consulta das TIC e análise da información sobre aspectos históricos do século XIX.
- Recoñecemento e clasificación dos conectores textuais (aditivos, opositivos e consecutivos).
- Elaboración de textos establecendo as conexións necesarias.
- Ampliación do vocabulario, introdución de fraseoloxía e uso preciso do léxico do campo semántico relativo ao peixe.
- Coñecemento dos conceptos de normalización, normativización e substitución lingüística e reflexión sobre a súa aplicación ao caso galego.
- Conciencia da necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente, valorando o idioma propio como elemento esencial de identidade.
- Reflexión e autoavaliación do uso das linguas e dos factores que poden influír na escolla idiomática.
- Reflexión sobre a situación diglósica que vive Galicia na actualidade.
- Valoración da importancia da normalización da situación lingüística galega para a consecución dunha sociedade bilingüe.
- Coñecemento e identificación das formas nominais do verbo (infinitivo, xerundio e participio).
- Comprensión e asimilación das regras referidas ao uso do infinitivo conxugado.
- Recoñecemento das perífrases verbais, identificación dos seus valores e uso correcto.
- Emprego correcto das regras xerais de acentuación.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con Curros Enríquez (a da súa fundación, por exemplo) ou con bibliotecas virtuais (Biblioteca Virtual Galega). Tamén CD's con poemas musicados deste autor (A quenlla, Luís Emilio Batallán...).

UNIDADE 8

Obxectivos

- Coñecer os aspectos biográficos e as características formais e temáticas da obra de Eduardo Pondal.
- Ler de forma significativa os poemas de Eduardo Pondal.
- Recoñecer as características e a linguaxe do cine.
- Visionar películas e identificar os tipos de planos, escenas, movementos de cámara...
- Aprender a traballar en grupo respectando as quendas de intervención e as opinións dos demais.
- Fomentar o desenvolvemento das capacidades creativas do alumnado atendendo as convencións existentes na produción das curtamentaxes.
- Consultar nas TIC información sobre curtamentaxes para a súa realización.
- Identificar e saber usar conectores textuais de espazo e tempo, así como organizadores do discurso.
- Ampliar o vocabulario e usar con precisión o léxico do campo semántico relativo aos sentidos e á acción.
- Recoñecer as marcas que caracterizan as variedades do galego e os distintos rexistros lingüísticos.
- Coñecer e respectar a existencia das distintas variedades sociais.
- Comprender os factores que condicionan a elección dun rexistro adecuado, así como as súas características.
- Recoñecer as preposicións, locucións preposicionais e frases preposicionais.

- Recoñecer o adverbio e a frase adverbial, así como as funcións que pode desempeñar.
- Mellorar a competencia lingüística a través do uso correcto das normas de acentuación gráfica e do til diacrítico.

Contidos

- Eduardo Pondal. Biografía e obra. Temática, lingua e estilo.
- A linguaxe do cine.
- Conectores textuais de espazo e tempo. Organizadores do discurso.
- Léxico relacionado cos sentidos e a acción.
- A variación lingüística: niveis e rexistros.
- Preposicións e locucións preposicionais.
- A frase preposicional. Elementos e funcións.
- O adverbio.
- A frase adverbial. Elementos e funcións.
- O til diacrítico.

Criterios de avaliación

- Coñecer os aspectos biográficos e as características formais e temáticas da obra de Eduardo Pondal.
- Ler de forma significativa os poemas de Eduardo Pondal.
- Recoñecer as características e a linguaxe do cine.
- Ver películas e identificar os tipos de planos, escenas, movementos de cámara...
- Traballar en grupo respectando as quendas de intervención e as opinións dos demais.
- Desenvolver as capacidades creativas atendendo ás convencións existentes na produción das curtamentaxes.
- Consultar nas TIC información sobre curtamentaxes para súa realización.
- Identificar e sabe usar conectores textuais de espazo e tempo, así como organizadores do discurso.
- Ampliar o vocabulario e usa con precisión o léxico relativo aos sentidos e á acción.
- Recoñecer as marcas que caracterizan as variedades do galego e os distintos rexistros lingüísticos.
- Coñecer e respecta a existencia das distintas variedades sociais.
- Comprender os factores que condicionan a elección dun rexistro adecuado, así como as súas características.
- Recoñecer as preposicións, locucións preposicionais e frases preposicionais.

- Recoñecer os adverbios e a frase adverbial, así como as funcións que pode desempeñar.
- Mellorar a competencia lingüística a través do uso correcto das normas de acentuación gráfica e do til diacrítico.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento da biografía e das características da obra de Eduardo Pondal.
- Lectura significativa de poemas de Eduardo Pondal.
- Recoñecemento das características e da linguaxe do cine.
- Visionado de películas e identificación dos tipos de planos, escenas, movementos de cámara...
- Traballo en grupo respectando as quendas de intervención e as opinións dos demais.
- Fomento do desenvolvemento das capacidades creativas do alumnado atendendo ás convencións existentes na produción das curtametraxes.
- Consulta de información nas TIC sobre curtametraxes para a súa realización.
- Identificación e uso de conectores textuais de espazo e tempo, así como organizadores do discurso (para introducir o tema, continuar, iniciar un tema novo, distinguir ou establecer correspondencia, explicar ou exemplificar, resumir e concluír).
- Ampliación do vocabulario e uso con precisión do léxico do campo semántico relativo aos sentidos e á acción.
- Recoñecemento das marcas que caracterizan as variedades do galego, especialmente os distintos rexistros lingüísticos.
- Comprensión dos factores que condicionan a elección dun rexistro adecuado e das súas características.
- Respecto pola existencia das distintas variedades sociais e identificación das xergas de grupo.
- Recoñecemento das preposicións, locucións preposicionais e frases preposicionais, así como dos elementos de que están compostas estas últimas.
- Recoñecemento dos adverbios, locucións adverbiais e das frases adverbiais, así como dos elementos de que están compostas estas últimas e das funcións que poden desempeñar.
- Mellora da competencia lingüística a través do uso correcto do til diacrítico.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con Eduardo Pondal, presentacións en power point sobre este autor. Tamén CD's con poemas musicados deste autor, especialmente o himno galego. Visionado dalgunha película para distinguir distintos elementos.

UNIDADE 9

Obxectivos

- Coñecer as mostras de prosa e de teatro no século XIX.
- Interesarse pola lectura de autores doutras épocas que xogaron un papel determinante no sistema literario galego.
- Ler textos de maneira comprensiva (prosa, teatro...).
- Traballar a comprensión e análise de produtos literarios atípicos: os cómics.
- Comprender a especificidade narrativa dos cómics, valorando o papel da elipse narrativa.
- Crear bandas deseñadas e analizar os elementos que as conforman.
- Reparar na importancia do guión como elemento xerador do cómic.
- Fomentar o desenvolvemento das capacidades creativas do alumnado atendendo ás características da produción das bandas deseñadas.
- Recoñecer e utilizar alternativas ao uso do masculino como xenérico.
- Ampliar o vocabulario e usar con precisión o léxico do campo semántico relativo ás vacacións.
- Recoñecer o significado dos pictogramas.
- Identificar situacións propias nas que o emprego dunha das dúas linguas estea en función do prestixio.
- Fomentar unha actitude favorable ao emprego do galego e rexeitar actitudes contrarias ao seu uso.
- Clasificar as linguas e rexistros utilizados segundo as situacións comunicativas.
- Analizar os casos nos que elementos dunha lingua se utilizan falando noutra lingua distinta e recoñecelos como interferencias.

- Consultar nas TIC as formas estándar do léxico galego.
- Recoñecer as conxuncións e as locucións conxuntivas, así como as interxeccións.
- Coñecer as grafías das distintas interxeccións existentes no galego e incorporalas ás propias producións orais e escritas.
- Compoñer textos dialogados utilizando conxuncións.
- Empregar con corrección a diérese.

Contidos

- Prosa e teatro no século XIX.
- Linguaxe da banda deseñada. Tipos de plano e ángulo de visión.
- A linguaxe non sexista.
- Léxico relativo ás vacacións.
- Linguas en contacto: alternancia e mestura de códigos. Interferencias.
- As conxuncións e as locucións conxuntivas. Formas.
- As interxeccións. Formas.
- A diérese.

Criterios de avaliación

- Coñecer as mostras de prosa e de teatro no século XIX.
- Interesarse pola lectura de autores doutras épocas que xogaron un papel determinante no sistema literario galego.
- Ler textos de maneira comprensiva (prosa, teatro...).
- Traballar a comprensión e análise de produtos literarios atípicos: os cómics.
- Comprender a especificidade narrativa dos cómics, valorando o papel da elipse narrativa.
- Crear bandas deseñadas e analiza os elementos que as conforman.
- Reparar na importancia do guión como elemento xerador do cómic.
- Desenvolver as capacidades creativas atendendo ás características da produción da banda deseñada.
- Recoñecer alternativas ao uso do masculino como xenérico.
- Ampliar o vocabulario e usa con precisión o léxico do campo semántico relativo ás vacacións.
- Recoñecer o significado dos pictogramas.
- Identificar situacións propias nas que o emprego dunha das dúas linguas estea en función do prestixio.
- Reflexionar sobre os criterios que marcan o cambio de lingua.
- Manter unha actitude favorable ao emprego do galego e rexeita actitudes contrarias ao seu uso.
- Clasificar as linguas e rexistros utilizados segundo as situacións

comunicativas

- Analizar os casos nos que elementos dunha lingua se utilizan falando noutra lingua distinta e recoñéceos como interferencias.
- Consultar nas TIC as formas estándar do léxico galego.
- Recoñecer as conxuncións e locucións conxuntivas, así como as interxeccións.
- Coñecer as grafías das distintas interxeccións existentes no galego e incorporálas ás propias producións orais e escritas.
- Compor textos dialogados utilizando conxuncións.
- Empregar con corrección a diérese.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

- Coñecemento da prosa e do teatro no século XIX.
- Interese pola lectura de autores doutras épocas cun papel determinante na literatura galega: M. Valladares, A. López Ferreiro, V. Lamas Carvajal, H. Pérez Placer, F. Álvarez de Nóvoa, G. Salinas e M. Lugrís.
- Lectura de textos de maneira comprensiva.
- Traballo da comprensión e análise de produtos literarios atípicos: os cómics.
- Comprensión da especificidade narrativa dos cómics (elipse narrativa e carácter verboicónico).
- Creación de bandas deseñadas e análise dos elementos que as conforman (globos, textos de apoio, onomatopeas, signos cinéticos, guión, liñas de movemento, metáforas visuais), entendendo a importancia do guión como elemento xerador do cómic.
- Desenvolvemento das capacidades creativas atendendo ás características da produción da banda deseñada.
- Recoñecemento de alternativas ao uso do masculino como xenérico.
- Ampliación do vocabulario e uso preciso do léxico do campo semántico relativo ás vacacións.
- Recoñecemento do significado dos pictogramas.
- Identificación de situacións nas que o emprego dunha das dúas linguas estea en función do prestixio.
- Análise das actitudes contrarias ao uso do galego e fomento dunha actitude favorable.
- Motivación para emprender actividades cara á normalización lingüística do galego.
- Identificación das linguas e dos rexistros utilizados segundo as situacións comunicativas.

- Análise dos casos nos que elementos dunha lingua se utilizan falando noutra lingua distinta e recoñecelos como interferencias.
- Utilización das TIC para consultar as formas estándares do léxico galego.
- Recoñecemento das conxuncións e locucións conxuntivas e das interxeccións.
- Coñecemento das grafías das distintas interxeccións existentes no galego e incorporalas ás propias producións orais e escritas.
- Composición de textos dialogados utilizando conxuncións e interxeccións.
- Emprego correcto da diérese.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Tamén se traballará coa sección de cómics da biblioteca.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas coa creación de bandas deseñadas, autores como Kiko Dasilva ou Miguel Anxo Prado, etc.

4. 4º ESO

UNIDADE 1

Obxectivos

- Presentar o contexto socioeconómico, histórico e político de Galicia entre 1900 e 1936.
- Valorar a figura de Ramón Cabanillas na literatura galega.
- Coñecer a obra literaria (poética, narrativa e dramática) de Ramón Cabanillas.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.

- Ler de forma comprensiva textos tirados de xornais dixitais.
- Reflexionar sobre a propia identidade aprendendo a plasmar a través da escrita as nosas impresións e modo de percibir o mundo.
 - Comprender o sentido global dun texto poético e identificar o seu tema principal e os seus aspectos connotativos
 - Utilizar os dicionarios para buscar información etimolóxica, semántica, gramatical e ortográfica sobre determinadas palabras.
 - Coñecer as características dos xornais dixitais.
 - Coñecer a orde lóxica dos elementos na oración.
 - Expresarse correctamente de xeito oral e escrito, con aplicación das regras de ordenamento lóxico da información.
 - Mellorar a expresión oral e escrita utilizando un léxico amplo e preciso.
 - Ampliar e usar con precisión o campo léxico das viaxes.
 - Adquirir unha perspectiva xeral da historia da lingua galega dende comezos do século XX até a Guerra Civil para comprender a evolución do uso social do galego.
 - Reflexionar criticamente sobre a historia da lingua galega neste período, extraendo as consecuencias que tivo nos seus usos e funcións.
 - Recoñecer as funcións das unidades que forman un enunciado e das relacións que se establecen entre esas unidades.
 - Empregar con corrección as regras de ortografía referentes ao uso de maiúsculas e minúsculas.

Contidos

- Galicia entre 1900-1936. Ramón Cabanillas
- Os xornais dixitais
- Orde dos elementos na oración e riqueza léxica
- Léxico relacionado coas viaxes
- Historia social da lingua galega: 1900-1936
- Sintaxe: unidades e funcións.
- Uso das maiúsculas e minúsculas.

Criterios de avaliación

- Coñecer o contexto socioeconómico, histórico e político de Galicia entre 1900 e 1936
- Valorar a figura de Ramón Cabanillas na literatura galega
- Coñecer a obra literaria (poética, narrativa e dramática) de Ramón Cabanillas.
- Identificar os elementos temáticos e estruturais nas obras de Ramón Cabanillas, así como os recursos retóricos e estilísticos utilizados
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.

- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Ler de forma comprensiva textos tirados de xornais dixitais
- Comprender o sentido global dun texto poético e identifica o seu tema principal e os seus aspectos connotativos.
- Reflexionar sobre a propia identidade aprendendo a plasmar a través da escrita as nosas impresións e modo de percibir o mundo.
- Utilizar os dicionarios para buscar información etimolóxica, semántica, gramatical e ortográfica sobre determinadas palabras.
- Coñecer as características dos xornais dixitais.
- Coñecer a orde lóxica dos elementos na oración.
- Expresarse correctamente de xeito oral e escrito, con aplicación das regras de ordenamento lóxico da información.
- Mellorar a expresión oral e escrita utilizando un léxico amplo e preciso.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico das viaxes.
- Adquirir unha perspectiva xeral da historia da lingua galega dende comezos do século XX até a Guerra Civil para comprender a evolución do uso social do galego.
- Reflexionar criticamente sobre a historia da lingua galega neste período, extraendo as consecuencias que tivo nos seus usos e funcións.
- Recoñecer as funcións das unidades que forman un enunciado e das relacións que se establecen entre esas unidades.
- Empregar con corrección as regras de ortografía referentes ao uso de maiúsculas e minúsculas.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios poéticos.
- Análise do contido dos textos literarios poéticos
- Lectura de forma comprensiva de textos tirados de xornais dixitais.
- Comprensión do sentido global dun texto poético e identificación do seu tema principal e os seus aspectos connotativos.
- Reflexión sobre a propia identidade aprendendo a plasmar a través da escrita as nosas impresións e modo de percibir o mundo.
- Utilización dos dicionarios para buscar información etimolóxica, semántica, gramatical e ortográfica sobre determinadas palabras.
- Coñecemento das características dos xornais dixitais.
- Coñecemento da orde lóxica dos elementos na oración.
- Expresión oral e escrita correcta, con aplicación das regras de ordenamento lóxico da información.
- Mellora da expresión oral e escrita utilizando un léxico amplo e preciso.

- Ampliación e uso con precisión do campo léxico das viaxes
- Adquisición dunha perspectiva xeral da historia da lingua galega dende comezos do século XX até a Guerra Civil para a comprensión da evolución do uso social do galego.
- Reflexión crítica sobre a historia da lingua galega neste período, extraendo as consecuencias que tivo nos seus usos e funcións.
- Recoñecemento das funcións das unidades que forman un enunciado e das relacións que se establecen entre esas unidades.
- Emprego con corrección das regras de ortografía referentes ao uso de maiúsculas e minúsculas.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Manexo e interpretación dos números nos xornais dixitais.
- Uso dos números co campo léxico das viaxes.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico das viaxes nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Coñecemento de diversas iniciativas de divulgación da ciencia en Galicia.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxina web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios poéticos.
- Coñecemento dos xornais dixitais.
- Valoración positiva da pluralidade informativa.
- Reflexión sobre os prexuízos lingüísticos.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.

Competencia cultural e artística

- Presentación do contexto socioeconómico, histórico e político de Galicia entre 1900 e 1936.
- Valoración da figura de Ramón Cabanillas na literatura galega

- Coñecemento da obra literaria (poética, narrativa e dramática) de Ramón Cabanillas.
- Identificación dos elementos temáticos e estruturais nas obras de Ramón Cabanillas, así como os recursos retóricos e estilísticos utilizados.
- Lectura e comprensión de textos poéticos.
- Reflexión sobre a propia identidade aprendendo a plasmar a través da escrita as nosas impresións e modo de percibir o mundo.
- Valoración positiva dos debates.
- Comprensión dos textos literarios e dos seus recursos estilísticos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación e análise crítica das ideas que se asocian aos textos xornalísticos.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios poéticos.
- Elaboración de esquemas para exposicións orais.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios poéticos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: webs relacionadas con Cabanillas ou a historia da lingua galega; CD's con poemas musicados do autor; filme "Excalibur". Visita ás webs dos principais xornais dixitais e tamén dalgunha páxina de viaxes ou turismo de Galicia.

UNIDADE 2

Obxectivos

- Coñecer o labor realizado polos membros do Grupo Nós.
- Comprender os principais aspectos do contexto político, social e cultural (anos da República, do Estatuto, da Guerra Civil e do exilio) en que se desenvolveu o Grupo Nós.
- Analizar as características do Grupo Nós.
- Identificar os principais autores do Grupo Nós (Castelao, Vicente Risco e Otero Pedrayo), as súas obras e as súas características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos en blogs e redes sociais.
- Planificar e revisar as propias producións escritas.
- Coñecer os blogs e as súas partes.
- Coñecer as principais redes sociais e as súas funcións.
- Diferenciar entre textos connotativos e denotativos.
- Redactar con corrección evitando ambigüidades e cacofonías.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico do urbanismo e a construción.
- Identificar os elementos que propiciaron un contexto oposto ao mantemento do galego logo da Guerra Civil e comprender as causas da súa posterior recuperación.
- Recoñecer a importancia que a rexeneración cultural posterior aos anos cincuenta tivo sobre o galego e o modo en que este chegou até os nosos días.
- Identificar as diferenzas entre frases simples e complexas, así como as relacións que se establecen entre os seus elementos constituíntes.
- Empregar as TIC para atopar información e contrastar diferentes fontes.
- Ampliar o espectro de producións culturais e artísticas en lingua galega ás que accede o alumnado.
- Interpretar as abreviaturas máis usuais.

Contidos

- Os tempos do Grupo Nós: Castelao, Risco e Otero Pedrayo.
- Os blogs e as redes sociais.
- A intención do texto: denotación e connotación. Aprendemos a redactar I
- Léxico relacionado co urbanismo e coa construción.
- Historia social da lingua galega: 1936-1978.

- Sintaxe: a frase.
- Uso das abreviaturas.

Criterios de avaliación

- Coñecer o labor realizado polos membros do Grupo Nós.
- Comprender os principais aspectos do contexto político, social e cultural (anos da República, do Estatuto, da Guerra Civil e do exilio) en que se desenvolveu o Grupo Nós.
- Analizar as características do Grupo Nós.
- Identificar os principais autores do Grupo Nós (Castelao, Vicente Risco e Otero Pedrayo), as súas obras e as súas características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos en blogs e redes sociais.
- Planificar e revisar as propias producións escritas.
- Coñecer os blogs e as súas partes.
- Coñecer as principais redes sociais e as súas funcións.
- Diferenciar entre textos connotativos e denotativos.
- Redactar con corrección evitando ambigüidades e cacofonías
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico do urbanismo e a construción.
- Identificar os elementos que propiciaron un contexto oposto ao mantemento do galego logo da Guerra Civil e comprender as causas da súa posterior recuperación.
- Recoñecer a importancia que a rexeneración cultural posterior aos anos cincuenta tivo sobre o galego e o modo en que este chegou até os nosos días.
- Identificar as diferenzas entre frases simples e complexas, así como as relacións que se establecen entre os seus elementos constituíntes.
- Empregar as TIC para atopar información e contrastar diferentes fontes.
- Interpretar as abreviaturas máis usuais.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios narrativos.
- Análise do contido dos textos literarios narrativos.
- Lectura de forma comprensiva de textos en blogs e en redes sociais.
- Planificación e revisión das propias producións escritas.
- Coñecemento dos blogs e as súas partes.
- Coñecemento das principais redes sociais e as súas funcións.
- Diferenciación entre textos connotativos e denotativos.
- Redacción con corrección evitando ambigüidades e cacofonías.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico do urbanismo e a construción.
- Identificación dos elementos que propiciaron un contexto oposto ao mantemento do galego logo da Guerra Civil e comprensión das causas da súa posterior recuperación.
- Identificación das diferenzas entre frases simples e complexas, así como as relacións que se establecen entre os seus elementos constituíntes.
- Emprego das TIC para atopar información e contrastar diferentes fontes.
- Ampliación do espectro de producións culturais e artísticas en lingua galega ás que accede o alumnado.
- Interpretación das abreviaturas máis usuais.

Competencia matemática

- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Manexo e interpretación dos números nos blogs e redes sociais.
- Uso dos números co campo léxico do urbanismo e da construción.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico do urbanismo e da construción nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Coñecemento de diversas iniciativas de divulgación da ciencia en Galicia.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.
- Emprego das tecnoloxías da información e a comunicación para atopar información e contrastar as informacións dadas.

Competencia social e cidadá

- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios narrativos.
- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.
- Valoración dos novos modos de comunicación na rede: os blogs.
- Valoración persoal e crítica sobre as redes sociais.
- Reflexión sobre a importancia da construción de edificios seguindo criterios de sustentabilidade.
- Análise das consecuencias que a ditadura franquista tivo sobre as linguas minorizadas do Estado español.

Competencia cultural e artística

- Coñecemento do labor realizado polos membros do Grupo Nós.
- Comprensión dos principais aspectos do contexto político, social e cultural (anos da República, do Estatuto, da Guerra Civil e do exilio) en que se desenvolveu o Grupo Nós.
- Análise das características do Grupo Nós.
- Identificación dos principais autores do Grupo Nós (Castelao, Vicente Risco e Otero Pedrayo), das súas obras e das súas características.
- Lectura e comprensión de textos narrativos.
- Elaboración de textos literarios propios.
- Reflexión sobre a propia identidade aprendendo a plasmar a través da escrita as nosas impresións e modo de percibir o mundo.
- Valoración positiva dos debates.
- Comprensión dos textos literarios e dos seus recursos estilísticos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Análise das ideas que se expresan nos novos medios dixitais.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios narrativos.
- Elaboración de esquemas para exposicións orais.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios narrativos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais. Revista Nós e álbums de debuxos de Castelao para consultar.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...; mapamundi lingüístico e das linguas minorizadas.

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: páxinas relacionadas co grupo Nós; DVD's con semblanzas destes autores; visita ao Blogdasilva e algún blog dun personaxe coñecido para ver as súas partes e coñecer a súa existencia.

UNIDADE 3

Obxectivos

- Presentar o contexto social e cultural que se deu en Europa nos anos posteriores á Primeira Guerra Mundial, e que posibilitou a aparición das vangardas artísticas.
- Coñecer e valorar os principais movementos de vangarda.
- Comprender as liñas de renovación poética da vangarda.
- Identificar os principais autores das vangardas (Manuel Antonio, Rafael Dieste, Luís Amado Carballo, Fermín Bouza Brey, Álvaro Cunqueiro, Manuel Luís Acuña...), as súas obras e as súas características.
- Valorar a produción textual dos autores das vangardas, tendo en conta a situación económica, cultural e política dos anos 20.
- Interpretar as producións poéticas das vangardas empregando os recursos teóricos aprendidos na unidade.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos e narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Coñecer as actitudes e valores básicos da nosa tradición cultural máis recente e valoralos criticamente elixindo as opcións que mellor favorezan o desenvolvemento integral como persoas do alumnado.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos e narrativos.

- Analizar o contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Ler, coñecer e interpretar as mensaxes publicitarias.
- Coñecer a linguaxe publicitaria e os recursos lingüísticos que emprega.
- Ampliar a información sobre a vangarda pictórica galega, consultando páxinas de Internet.
- Identificar elipses e redundancias e aplicar as correccións oportunas para mellorar as propias producións.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico da administración pública e da cidadanía.
- Coñecer a historia social da lingua galega dende a democracia á actualidade.
- Tomar conciencia sobre a situación sociolingüística de Galicia, comprendendo a necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente.
- Coñecer o proceso de normalización levado a cabo en Galicia dende a democracia até a actualidade
- Coñecer e identificar cláusulas simples e complexas.
- Recoñecer as estruturas sintácticas que se corresponden coas oracións bipolares e coordinadas.
- Interpretar as siglas máis usuais.

Contidos

- As vangardas e a xeración de 1922.
- A publicidade e a súa linguaxe.
- Aprendemos a redactar II.
- Léxico relacionado coa administración pública e coa cidadanía.
- Historia social da lingua galega: de 1978 á actualidade.
- Sintaxe: cláusulas e oracións.
- Uso das siglas.

Criterios de avaliación

- Presentar o contexto social e cultural que se deu en Europa nos anos posteriores á Primeira Guerra Mundial, e que posibilitou a aparición das vangardas artísticas.
- Coñecer e valorar os principais movementos de vangarda.
- Comprender as liñas de renovación poética da vangarda.
- Identificar os principais autores das Vangardas (Manuel Antonio, Rafael Dieste, Luís Amado Carballo, Fermín Bouza Brey, Álvaro Cunqueiro, Manuel Luís

Acuña...), as súas obras e as súas características.

- Valorar a produción textual dos autores das vangardas, tendo en conta a situación económica, cultural e política dos anos 20.
- Interpretar as producións poéticas das vangardas empregando os recursos teóricos aprendidos na unidade.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos e narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Coñecer as actitudes e valores básicos da nosa tradición cultural máis recente e vaóralos criticamente elixindo as opcións que mellor favorezan o desenvolvemento integral como persoas do alumnado.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos e narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Ler, coñecer e interpretar as mensaxes publicitarias.
- Coñecer a linguaxe publicitaria e os recursos lingüísticos que emprega.
- Ampliar a información sobre a vangarda pictórica galega, consultando páxinas de Internet.
- Identificar elipses e redundancias e aplicar as correccións oportunas para mellorar as propias producións.
- Usar con precisión o campo léxico da administración pública e da cidadanía.
- Coñecer a historia social da lingua galega dende a democracia á actualidade.
- Tomar conciencia sobre a situación sociolingüística de Galicia, comprendendo a necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente.
- Coñecer o proceso de normalización levado a cabo en Galicia dende a democracia até a actualidade
- Coñecer e identificar cláusulas simples e complexas.
- Recoñecer as estruturas sintácticas que se corresponden coas oracións bipolares e coordinadas.
- Interpretar as siglas máis usuais.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios poéticos e narrativos.

- Análise do contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Coñecemento das actitudes e valores básicos da nosa tradición cultural máis recente e valoralos criticamente elixindo as opcións que mellor favorezan o desenvolvemento integral como persoas dos alumnos e das alumnas.
- Lectura de forma comprensiva de textos literarios poéticos e narrativos.
- Análise do contido dos textos literarios poéticos e narrativos.
- Lectura, coñecemento e interpretación das mensaxes publicitarias.
- Coñecemento da linguaxe publicitaria e os recursos lingüísticos que emprega.
- Ampliación da información sobre a vangarda pictórica galega, consultando páxinas de Internet.
- Identificación de elipses e redundancias e aplicación das correccións oportunas para mellorar as propias producións.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico da administración pública e da cidadanía.
- Coñecemento da historia social da lingua galega dende a democracia á actualidade.
- Toma de conciencia sobre a situación sociolingüística de Galicia, comprendendo a necesidade de avanzar no proceso de normalización lingüística, tanto individual como socialmente.
- Coñecemento do proceso de normalización levado a cabo en Galicia dende a democracia até a actualidade.
- Coñecemento e identificación de cláusulas simples e complexas.
- Recoñecemento das estruturas sintácticas que se corresponden coas oracións bipolares e coordinadas.
- Interpretación das siglas máis usuais.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Manexo e interpretación dos números na publicidade.
- Uso dos números co campo léxico da administración pública e da cidadanía.
- Interpretación axeitada de gráficas aplicadas ao coñecemento e uso do galego.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico da administración pública e da cidadanía nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.

- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios poéticos e narrativos.
- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Reflexión crítica sobre as mensaxes dos textos publicitarios.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.
- Reflexión sobre a administración pública e a cidadanía.
- Traballo co campo léxico da administración pública e da cidadanía.
- Redacción de instancias e solicitudes.
- Toma de conciencia sobre a situación sociolingüística de Galicia e valoración positiva dos procesos de normalización lingüística.

Competencia cultural e artística

- Presentación do contexto social e cultural que se deu en Europa nos anos posteriores á Primeira Guerra Mundial, e que posibilitou a aparición das vangardas artísticas.
- Coñecemento e valoración dos principais movementos de vangarda.
- Comprensión das liñas de renovación poética da vangarda.
- Identificación dos principais autores das Vangardas (Manuel Antonio, Rafael Dieste, Luís Amado Carballo, Fermín Bouza Brey, Álvaro Cunqueiro, Manuel Luís Acuña...), das súas obras e das súas características.
- Valoración da produción textual dos autores das vangardas, tendo en conta a situación económica, cultural e política dos anos 20.
- Interpretación das producións poéticas das vangardas empregando os recursos teóricos aprendidos na unidade.
- Lectura e comprensión de textos poéticos e narrativos.
- Elaboración de textos literarios propios emulando aos movementos de vangarda.
- Elaboración dunha campaña publicitaria.
- Valoración positiva dos debates.
- Interese pola linguaxe poética e os seus recursos expresivos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios poéticos e narrativos.
- Elaboración de presentacións electrónicas.
- Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal
- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios poéticos e narrativos para extraer conclusións.
- Análise dos obxectivos e recursos dos que se dotan as mensaxes publicitarias.
- Busca de información de maneira autónoma.
- Interpretación da información fornecida por táboas de porcentaxe.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con Manuel Antonio e Rafael Dieste e para realizar exposicións en powerpoint; CD's con poemas musicados de Manuel Antonio (Milladoiro ou Fany & Alexander, p.ex.).

UNIDADE 4

Obxectivos

- Presentar o contexto político, social e cultural de Galicia entre 1936 e 1975.
- Coñecer a literatura do exilio.
- Recoñecer a formación de comunidades galegas nas grandes cidades latinoamericanas e a importancia da presenza de exiliados nelas.

- Valorar o papel sociopolítico e cultural xogado polas comunidades de exiliados na emigración.
- Coñecer as obras de Luís Seoane e de Eduardo Blanco Amor.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos académicos.
- Coñecer as características dos textos académicos.
- Elaborar e consultar unha bibliografía.
- Coñecer e analizar o parágrafo: estrutura interna.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico dos utensilios de cociña e electrodomésticos.
- Coñecer o concepto de lingua inicial e os principais transmisores lingüísticos.
- Identificar en distintos textos e frases as funcións dunha cláusula: predicado e suxeito.
- Interpretar os símbolos e os acrónimos máis usados na linguaxe oral e escrita.

Contidos

- Galicia na Guerra Civil e na ditadura (1936-1975). Literatura do exilio.
- Os textos académicos.
- O parágrafo I: estrutura interna.
- Léxico relacionado cos utensilios de cociña e cos electrodomésticos.
- A transmisión lingüística.
- Sintaxe: predicado e suxeito.
- Uso dos símbolos e acrónimos

Criterios de avaliación

- Presentar o contexto político, social e cultural de Galicia entre 1936 e 1975.
- Coñecer a literatura do exilio.
- Recoñecer a formación de comunidades galegas nas grandes cidades latinoamericanas e a importancia da presenza de exiliados nelas.
- Valorar o papel sociopolítico e cultural xogado polas comunidades de exiliados na emigración.
- Coñecer as obras de Luís Seoane e de Eduardo Blanco Amor.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.

- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos académicos.
- Coñecer as características dos textos académicos.
- Elaborar e consultar unha bibliografía.
- Coñecer e analiza o parágrafo: estrutura interna.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico dos utensilios de cociña e electrodomésticos.
- Coñecer o concepto de lingua inicial e os principais transmisores lingüísticos.
- Identificar en distintos textos e frases as funcións dunha cláusula: predicado e suxeito.
- Interpretar os símbolos e os acrónimos máis usados na linguaxe oral e escrita.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios narrativos.
- Análise do contido dos textos literarios narrativos.
- Lectura de forma comprensiva de textos académicos.
- Coñecemento das características dos textos académicos.
- Elaboración e consulta dunha bibliografía.
- Coñecemento e análise do parágrafo: estrutura interna.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico dos utensilios de cociña e electrodomésticos.
- Coñecemento do concepto de lingua inicial e os principais transmisores lingüísticos.
- Identificación en distintos textos e frases das funcións dunha cláusula: predicado e suxeito.
- Interpretación dos símbolos e dos acrónimos máis usados na linguaxe oral e escrita.

Competencia matemática

- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.

- Manexo e interpretación dos números nos textos académicos.
- Uso dos números co campo léxico dos utensilios de cociña e electrodomésticos.
- Emprego da numeración na redacción de parágrafos.
- Interpretación axeitada de estatísticas aplicadas ao coñecemento e uso do galego.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico dos utensilios da cociña e dos electrodomésticos nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Valoración da importancia da transmisión lingüística no proceso de normalización.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Ampliación de información a través da consulta a páxinas web e portais de información.
- Busca de información en enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Lectura e comprensión de textos narrativos.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios narrativos.
- Comprensión e valoración do papel xogado polos núcleos culturais que fixeron posible a continuidade da cultura galega durante a posguerra.
- Comprensión do fenómeno da emigración a América e o contexto socioeconómico e cultural que a propiciou.
- Comprensión e análise crítica das consecuencias das ditaduras na vida cultural e social dos pobos.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.

Competencia cultural e artística

- Presentación do contexto político, social e cultural de Galicia entre 1936 e 1975.
- Coñecemento da literatura do exilio.
- Recoñecemento da formación de comunidades galegas nas grandes cidades latinoamericanas e a importancia da presenza de exiliados nelas.
- Valoración do papel sociopolítico e cultural xogado polas comunidades de

exiliados na emigración.

- Coñecemento das obras de Luís Seoane e de Eduardo Blanco Amor.
- Lectura e comprensión de textos narrativos.
- Comprensión das regras de elaboración de bibliografías.
- Valoración positiva dos debates.
- Elaboración de textos literarios propios: microrrelatos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios poéticos.
- Identificación das ideas que expresan os textos.
- Elaboración de esquemas para exposicións orais.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios poéticos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma.
- Interpretación da información fornecida por táboas de porcentaxe.
- Expresión de opinións propias e argumentadas.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con Seoane, por exemplo a da súa fundación; DVD's con semblanzas dos principais exiliados ou de Eduardo Blanco Amor; películas que traten a época, como *O lapis do carpinteiro* ou *A lingua das bolboretas*.

UNIDADE 5

Obxectivos

- Coñecer a narrativa galega de posguerra e da Nova Narrativa Galega.
- Valorar a figura de Álvaro Cunqueiro na literatura galega.
- Recoñecer os principais autores da narrativa de posguerra (Álvaro Cunqueiro e Ánxel Fole), das súas obras e das súas características.
- Analizar e coñecer a Nova Narrativa Galega.
- Identificar os principais autores da Nova Narrativa Galega (Xosé Neira Vilas, Xosé Luís Méndez Ferrín, Carlos Casares e M.ª Xosé Queizán), as súas obras e as súas características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos argumentativos.
- Distinguir textos argumentativos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos argumentativos.
- Coñecer as características e estrutura dos textos argumentativos.
- Coñecer e analizar o parágrafo: extensión.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico da xustiza.
- Coñecer a situación da lingua galega no ámbito educativo.
- Coñecer e entender o concepto de lingua vehicular.
- Analizar a presenza do galego en primaria e secundaria.
- Coñecer e identificar as funcións sintácticas dos complementos directo, indirecto e axente.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento directo, indirecto e axente.
- Coñecer e entender os conceptos de construción activa e pasiva.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *porque*, *porqué*, *por que*.

Contidos

- Narrativa de posguerra. Novas voces na narrativa.
- Os textos argumentativos.
- O parágrafo II: extensión do parágrafo e das oracións.
- Léxico relacionado coa xustiza.
- O galego no ámbito educativo.
- Sintaxe: complementos directo, indirecto e axente.

- Distinción de *porque*, *porqué*, *por que*.

Criterios de avaliación

- Coñecer a narrativa galega de posguerra e da Nova Narrativa Galega.
- Valorar a figura de Álvaro Cunqueiro na literatura galega.
- Recoñecer os principais autores da narrativa de posguerra (Álvaro Cunqueiro e Ánxel Fole), as súas obras e as súas características.
- Analizar e coñecer a Nova Narrativa Galega.
- Identificar os principais autores da Nova Narrativa Galega (Xosé Neira Vilas, Xosé Luís Méndez Ferrín, Carlos Casares e M.ª Xosé Queizán), as súas obras e as súas características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Ler de forma comprensiva textos argumentativos.
- Distinguir textos argumentativos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos argumentativos.
- Coñecer as características e estrutura dos textos argumentativos.
- Coñecer e analizar o parágrafo: extensión.
- Ampliar e usa con precisión o campo léxico da xustiza.
- Coñecer a situación da lingua galega no ámbito educativo.
- Coñecer e entende o concepto de lingua vehicular.
- Analizar a presenza do galego en primaria e secundaria.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento directo, indirecto e axente.
- Coñecer e entende os conceptos de construción activa e pasiva.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *porque*, *porqué*, *por que*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios narrativos.
- Análise do contido dos textos literarios narrativos.
- Lectura de forma comprensiva de textos argumentativos.

- Distinción de textos argumentativos dos que non o son.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos argumentativos.
- Coñecemento das características e estrutura dos textos argumentativos.
- Coñecemento e análise do parágrafo: extensión.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico da xustiza.
- Coñecemento da situación da lingua galega no ámbito educativo.
- Coñecemento e entendemento do concepto de lingua vehicular.
- Análise da presenza do galego en primaria e secundaria.
- Coñecemento e identificación das funcións sintácticas dos complementos directo, indirecto e axente.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de complemento directo, indirecto e axente.
- Coñecemento e entendemento dos conceptos de construción activa e pasiva.
- Coñecemento das diferenzas e as regras de uso de: *porque, porqué, por que*.

Competencia matemática

- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Manexo e interpretación dos números nos textos argumentativos.
- Uso dos números co campo léxico da xustiza.
- Emprego da numeración na redacción de parágrafos.
- Interpretación axeitada de gráficas e de datos estatísticos aplicados á análise da situación actual do galego no ámbito educativo.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico da xustiza nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Reflexión sobre os desastres naturais e ecolóxicos.
- Información sobre a enerxía nuclear e o que implica o seus uso en todos os países.
- Busca en mapas de cidades con centrais nucleares.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Pescuda de definicións a través de dicionarios electrónicos.
- Ampliación de información a través da consulta de páxinas web, enciclopedias

ou dicionarios.

- Lectura de textos argumentativos a través de Internet.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos argumentativos e literarios narrativos.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.
- Valoración positiva da presenza do galego no ensino.
- Traballo co campo léxico da xustiza.
- Reflexión sobre a importancia da xustiza.

Competencia cultural e artística

- Coñecemento da narrativa galega de posguerra e da Nova Narrativa Galega.
- Valoración da figura de Álvaro Cunqueiro na literatura galega.
- Recoñecemento dos principais autores da narrativa de posguerra (Álvaro Cunqueiro e Ánxel Fole), das súas obras e das súas características.
- Análise e coñecemento da Nova Narrativa Galega.
- Identificación dos principais autores da Nova Narrativa Galega (Xosé Neira Vilas, Xosé Luís Méndez Ferrín, Carlos Casares e M.ª Xosé Queizán), das súas obras e das súas características.
- Lectura e comprensión de textos narrativos.
- Lectura e comprensión dun texto argumentativo.
- Identificación e análise dun texto argumentativo.
- Valoración positiva dos debates.
- Elaboración de textos argumentativos.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios narrativos.
- Identificación das ideas principais e secundarias dun texto argumentativo.
- Elaboración dun texto argumentativo.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios narrativos e de textos argumentativos para extraer conclusións.

- Busca de información de maneira autónoma en Internet.
- Capacidade para emitir opinións empregando argumentos que as xustifiquen.
- Interpretación da información fornecida por táboas de porcentaxe.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos...

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con distintos escritores e para redactar e revisar textos argumentativos cun procesador de textos; visita á páxina da RAG, da que é presidente Ferrín e ver os seus contidos; DVD's con semblanzas dos principais narradores e dramaturgos, por exemplo, Cunqueiro ou Blanco Amor; visionado dalgunha obra ou fragmento teatral de Cunqueiro.

UNIDADE 6

Obxectivos

- Coñecer a poesía galega durante a ditadura.
- Recoñecer os principais grupos poéticos durante a ditadura (Xeración do 36, Promoción de enlace e Xeración dos 50 ou das Festas Minervais) e as súas características.
- Identificar os principais autores da Xeración do 36 (Aquilino Iglesia Alvariño, Xosé M.ª Díaz Castro e Luís Pimentel), as súas obras e as súas características.
- Identificar os principais autores da Promoción de enlace (Antonio Tovar, Manuel Cuña Novás e Luz Pozo Garza), as súas obras e as súas características.
- Identificar os principais autores da Xeración dos 50 ou das Festas Minervais (Uxío Novoneyra, Antón Avilés de Taramancos, Manuel María, Bernardino Graña e Xohana Torres), as súas obras e as súas características.
- Valorar a figura de Celso Emilio Ferreiro na literatura galega.
- Analizar e coñecer a obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Identificar os principais núcleos temáticos na obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.

- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Distinguir textos literarios poéticos dos que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos literarios poéticos.
- Analizar as relacións entre a música e a poesía.
- Ler de forma comprensiva textos poéticos e cancións.
- Coñecer e describir o parágrafo de enumeración e o parágrafo de secuencia.
- Elaborar parágrafos de enumeración e parágrafos de secuencia.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico da descrición do carácter.
- Valorar a situación actual da lingua galega nos medios de comunicación.
- Analizar a presenza do galego na prensa, en internet, na televisión e na radio.
- Coñecer e identificar as funcións sintácticas dos complementos circunstanciais e do suplemento.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial.
- Analizar a unidade que pode desempeñar a función de suplemento.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *hai, ai, aí; haber, a ver*.

Contidos

- A poesía galega durante a ditadura. Celso Emilio Ferreiro.
- A música e a poesía.
- Parágrafo de enumeración e parágrafo de secuencia.
- Léxico relacionado coa descrición do carácter.
- O galego nos medios de comunicación.
- Sintaxe: complementos circunstanciais e suplemento.
- Distinción de *hai, ai, aí*. Distinción de *haber, a ver*.

Criterios de avaliación

- Coñecer a poesía galega durante a ditadura.
- Recoñecer os principais grupos poéticos durante a ditadura (Xeración do 36, Promoción de enlace e Xeración dos 50 ou das Festas Minervais) e as súas características.
- Identificar os principais autores da Xeración do 36 (Aquilino Iglesia Alvariño, Xosé M.ª Díaz Castro e Luís Pimentel), as súas obras e as súas características.
- Identificar os principais autores da Promoción de enlace (Antonio Tovar, Manuel Cuña Novás e Luz Pozo Garza), as súas obras e as súas características.

- Identificar os principais autores da Xeración dos 50 ou das Festas Minervais (Uxío Novoneyra, Antón Avilés de Taramancos, Manuel María, Bernardino Graña e Xohana Torres), as súas obras e as súas características.
- Analizar e coñecer a obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Identificar os principais núcleos temáticos na obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Distinguir entre textos literarios poéticos os que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos literarios poéticos.
- Analizar as relacións entre a música e a poesía.
- Ler de forma comprensiva textos poéticos e cancións.
- Coñecer e describir o parágrafo de enumeración e o parágrafo de secuencia.
- Elaborar parágrafos de enumeración e parágrafos de secuencia.
- Usar con precisión o campo léxico da descrición do carácter.
- Valorar a situación actual da lingua galega nos medios de comunicación.
- Analizar a presenza do galego na prensa, en internet, na televisión e na radio.
- Coñecer e identificar as funcións sintácticas dos complementos circunstanciais e do suplemento.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial.
- Analizar a unidade que pode desempeñar a función de suplemento.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *hai, aí, aí; haber, a ver*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Coñecer a poesía galega durante a ditadura.
- Recoñecer os principais grupos poéticos durante a ditadura (Xeración do 36, Promoción de enlace e Xeración dos 50 ou das Festas Minervais) e as súas características.
- Identificar os principais autores da Xeración do 36 (Aquilino Iglesia Alvariño, Xosé M.ª Díaz Castro e Luís Pimentel), as súas obras e as súas características.
- Identificar os principais autores da Promoción de enlace (Antonio Tovar, Manuel

Cuña Novás e Luz Pozo Garza), as súas obras e as súas características.

- Identificar os principais autores da Xeración dos 50 ou das Festas Minervais (Uxío Novoneyra, Antón Avilés de Taramancos, Manuel María, Bernardino Graña e Xohana Torres), as súas obras e as súas características.
- Valorar a figura de Celso Emilio Ferreiro na literatura galega.
- Analizar e coñecer a obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Identificar os principais núcleos temáticos na obra de Celso Emilio Ferreiro.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Distinguir entre textos literarios poéticos os que non o son.
- Analizar as mensaxes fornecidas polos textos literarios poéticos.
- Analizar as relacións entre a música e a poesía.
- Ler de forma comprensiva textos poéticos e cancións.
- Coñecer e describir o parágrafo de enumeración e o parágrafo de secuencia.
- Elaborar parágrafos de enumeración e parágrafos de secuencia.
- Ampliar e usa con precisión o campo léxico da descrición do carácter.
- Valorar a situación actual da lingua galega nos medios de comunicación.
- Analizar a presenza do galego na prensa, en internet, na televisión e na radio.
- Coñecer e identifica as funcións sintácticas dos complementos circunstanciais e do suplemento.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de complemento circunstancial.
- Analizar as unidades que pode desempeñar a función de suplemento.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *hai, aí, haber, a ver*.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos..., mapas dialectais de Galicia.

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar páxinas relacionadas con distintos autores da época e a web da radio e TV galegas; consulta de webs de música/músicos galegos ou de poesía musicada, como o blog sondepoetas.com.

UNIDADE 7

Obxectivos

- Presentar o contexto histórico da Galicia contemporánea: de 1975 á actualidade.
- Coñecer a narrativa galega contemporánea.
- Identificar a periodización da narrativa galega de posguerra.
- Analizar e coñecer as temáticas da narrativa galega contemporánea: autores, obras e características.
- Analizar e coñecer a consolidación da literatura xuvenil dentro da narrativa galega contemporánea: autores, obras e características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos.
- Coñecer as características e estrutura dunha carta formal.
- Elaborar unha carta formal seguindo o seu esquema.
- Coñecer e entender as fórmulas de tratamento, saúdo e despedida na correspondencia formal.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dunha carta formal.
- Coñecer e describir o parágrafo de desenvolvemento dunha idea e o de enunciado/solución.
- Elaborar parágrafos de desenvolvemento dunha idea e de enunciado/solución.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico do comercio.
- Coñecer e entender o concepto de dialecto ou variedade xeográfica.
- Valorar positivamente trazos dialectais propios das diferentes falas do galego.
- Coñecer as características dos tres bloques lingüísticos do galego.
- Valorar a diversidade lingüística do galego como unha riqueza.
- Coñecer e identificar as funcións sintácticas de atributo e de predicativo.
- Analizar as unidades que poden desempeñar a función de atributo e de predicativo.
- Entender os predicativos de suxeito e de complemento directo.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *senón, se non; conque, con que*.

Contidos

- A Galicia contemporánea. A narrativa galega de 1975 á actualidade.
- A correspondencia formal.
- Parágrafo de desenvolvemento dunha idea e parágrafo de enunciado/solución.
- Léxico relacionado co comercio.
- Variedades xeográficas.
- Sintaxe: atributo e predicativo.
- Distinción de *senón*, *se non*; *conque*, *con que*.

Criterios de avaliación

- Coñecer o contexto histórico da Galicia contemporánea: de 1975 á actual e a narrativa galega contemporánea.
- Identificar a periodización da narrativa galega de posguerra.
- Coñecer as temáticas da narrativa galega contemporánea.
- Analizar e coñecer a consolidación da literatura xuvenil dentro da narrativa galega contemporánea: autores, obras e características.
- Ler de forma comprensiva textos literarios narrativos.
- Analizar o contido dos textos literarios narrativos
- Coñecer as características e estrutura dunha carta formal.
- Elaborar unha carta formal seguindo o seu esquema.
- Coñecer e entender as fórmulas de tratamento, saúdo e despedida na correspondencia formal.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dunha carta formal.
- Coñecer e describir o parágrafo de desenvolvemento dunha idea e o de enunciado/solución.
- Elaborar parágrafos de desenvolvemento dunha idea e de enunciado/solución.
- Usar con precisión o campo léxico do comercio.
- Coñecer e entender o concepto de dialecto ou variedade xeográfica.
- Valorar positivamente trazos dialectais propios das diferentes falas do galego.
- Coñecer as características dos tres bloques lingüísticos do galego.
- Valorar a diversidade lingüística do galego como unha riqueza.
- Coñecer e identificar as funcións sintácticas de atributo e de predicativo.
- Analizar as unidades que poden desempeñar as funcións de atributo e de predicativo.
- Entender os predicativos de suxeito e de complemento directo.

- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de: *senón, se non; conque, con que*.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios narrativos.
- Análise do contido dos textos literarios narrativos.
- Coñecemento das características e estrutura dunha carta formal.
- Elaboración dunha carta formal seguindo o seu esquema.
- Coñecemento das fórmulas de saúdo e despedida na correspondencia formal.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dunha carta formal.
- Coñecemento e descrición do parágrafo de desenvolvemento dunha idea e do parágrafo de enunciado/solución.
- Elaboración de parágrafos de desenvolvemento dunha idea e de parágrafos de enunciado/solución.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico do comercio.
- Coñecemento e entendemento do concepto de dialecto ou variedade xeográfica.
- Valoración positiva dos trazos dialectais propios das diferentes falas do galego.
- Coñecemento das características dos tres bloques lingüísticos do galego.
- Valoración da diversidade lingüística do galego como unha riqueza.
- Coñecemento e identificación das funcións sintácticas de atributo e de predicativo.
- Análise das unidades que poden desempeñar a función de atributo e de predicativo.
- Entendemento dos predicativos de suxeito e de complemento directo.
- Coñecemento das diferenzas e as regras de uso de: *senón, se non; conque, con que*.

Competencia matemática

- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Manexo e interpretación dos números na correspondencia formal.

- Uso dos números co campo léxico do comercio.
- Emprego da numeración nos parágrafos de desenvolvemento dunha idea e nos parágrafos de enunciado/solución.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico do comercio nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Manexo e interpretación de mapas lingüísticos.
- Análise e situación dos diferentes bloques lingüísticos do galego.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Pescuda de definicións a través de dicionarios electrónicos.
- Audición de textos a través de internet.
- Lectura de textos tirados de internet.
- Busca de información na rede: enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas polos textos literarios narrativos.
- Reflexión sobre a intensa axitación política e cultural dentro da sociedade galega nos últimos anos da década de 1970.
- Valoración da normalización da cultura galega na Galicia contemporánea.
- Redacción dunha carta formal.
- Traballo co campo léxico do comercio.
- Reflexión sobre a importancia do comercio.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Valoración positiva da riqueza lingüística galega.

Competencia cultural e artística

- Coñecemento da narrativa galega contemporánea.
- Identificación da periodización da narrativa galega de posguerra.
- Análise e coñecemento das temáticas da narrativa galega contemporánea: autores, obras e características.
- Análise e coñecemento da consolidación da literatura xuvenil dentro da narrativa galega contemporánea: autores, obras e características.

- Lectura e comprensión de textos narrativos.
- Lectura e comprensión da correspondencia formal.
- Identificación e análise dunha carta formal.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios narrativos.
- Elaboración dunha carta formal.
- Creación de parágrafos de desenvolvemento dunha idea e de parágrafos de enunciado/solución.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios narrativos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma en internet .
- Interpretación da información fornecida por mapas lingüísticos.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos, os bloques e áreas lingüísticos....

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para buscar información de Manuel Rivas, Suso de Toro ou Jaureguizar. Anuncios publicitarios, sketches e secuencias de cine para analizar.

UNIDADE 8

Obxectivos

- Coñecer a poesía galega contemporánea: de 1976 á actualidade.
- Recoñecer os principais grupos poéticos contemporáneos (Xeración dos 80 e Xeración dos 90) e as súas características.
- Identificar os principais autores e obras da Xeración dos 80.

- Identificar os principais autores e obras da Xeración dos 90.
- Analizar e coñecer os colectivos poéticos da Xeración dos 80 e da Xeración dos 90.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Coñecer as características e estrutura dun contrato.
- Elaborar un contrato seguindo o seu esquema.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun contrato.
- Coñecer as características e estrutura dun currículo.
- Elaborar un currículo seguindo o seu esquema.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun currículo.
- Coñecer e describir o parágrafo de causa/efecto e do parágrafo de comparación/contraste.
- Elaborar parágrafos de causa/efecto e de parágrafos de comparación/contraste.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico do mundo do traballo.
- Coñecer e entender o concepto de lingua estándar.
- Analizar os criterios para a elaboración dunha lingua estándar.
- Coñecer as cláusulas subordinadas.
- Analizar as funcións que se poden dar nunha cláusula.
- Identificar e analizar as cláusulas subordinadas substantivas, adxectivas e adverbiais.
- Coñecer os tipos de cláusulas subordinadas adverbiais.
- Coñecer as diferenzas e as regras de uso de diferentes pares de palabras con dúbidas léxicas.

Contidos

- A poesía galega de 1976 á actualidade.
- O contrato e o currículo.
- Parágrafo de causa/efecto e parágrafo de comparación/contraste.
- Léxico relacionado co mundo do traballo.
- Elaboración e función da variedade estándar.
- Sintaxe: as cláusulas subordinadas.
- Dúbidas léxicas.

Criterios de avaliación

- Coñecer a poesía galega contemporánea: de 1976 á actualidade.
- Recoñecer os principais grupos poéticos contemporáneos (Xeración dos 80 e Xeración dos 90) e as súas características.
- Identificar os principais autores e obras da Xeración dos 80.
- Identificar os principais autores e obras da Xeración dos 90.
- Analizar e coñecer os colectivos poéticos da Xeración dos 80 e da Xeración dos 90.
- Ler de forma comprensiva textos literarios poéticos.
- Analizar o contido dos textos literarios poéticos.
- Coñecer as características e estrutura dun contrato.
- Elaborar un contrato seguindo o seu esquema.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun contrato.
- Coñecer as características e estrutura dun currículo.
- Elaborar un currículo seguindo o seu esquema.
- Aplicar as normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun currículo.
- Elaborar parágrafos de causa/efecto e de parágrafos de comparación/contraste.
- Usar con precisión o campo léxico do mundo do traballo.
- Coñecer e entender o concepto de lingua estándar.
- Analizar os criterios para a elaboración dunha lingua estándar.
- Coñecer as cláusulas subordinadas.
- Analizar as funcións que se poden dar nunha cláusula.
- Identificar e analizar as cláusulas subordinadas substantivas, adxectivas e adverbiais.
- Coñecer os tipos de cláusulas subordinadas adverbiais.
- Coñece as diferenzas e as regras de uso de diferentes pares de palabras con dúbidas léxicas.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios poéticos.
- Análise do contido dos textos literarios poéticos.
- Coñecemento das características e estrutura dun contrato.
- Elaboración dun contrato seguindo o seu esquema.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun contrato.
- Coñecemento das características e estrutura dun currículo.
- Elaboración dun currículo seguindo o seu esquema.
- Aplicación das normas de corrección lingüística e de presentación na elaboración dun currículo.
- Coñecemento e descrición do parágrafo de causa/efecto e do parágrafo de comparación/contraste.
- Elaboración de parágrafos de causa/efecto e de parágrafos de comparación/contraste.
- Ampliación e uso con precisión do campo léxico do mundo do traballo.
- Coñecemento e entendemento do concepto de lingua estándar.
- Análise dos criterios para a elaboración dunha lingua estándar.
- Coñecemento das cláusulas subordinadas.
- Análise das funcións que se poden dar nunha cláusula.
- Identificación e análise das cláusulas subordinadas substantivas, adxectivas e adverbiais.
- Coñecementos dos tipos de cláusulas subordinadas adverbiais.
- Coñecemento das diferenzas e as regras de uso de diferentes pares de palabras con dúbidas léxicas.

Competencia matemática

- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Interpretación da información de carácter numérico presente en diferentes textos.
- Manexo e interpretación dos números nun contrato e nun currículo.
- Emprego da numeración nos parágrafos de causa/efecto e nos parágrafos de comparación/contraste.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico do mundo do traballo na vida cotiá.

- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Coñecemento das diferenzas entre os conceptos de vila e de pobo.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Pescuda de definicións a través de dicionarios electrónicos.
- Lectura de textos a través de internet.
- Ampliación de información a través da consulta de páxinas web e portais de información.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas por textos literarios poéticos.
- Elaboración dun contrato.
- Redacción dun currículo.
- Traballo co campo léxico do mundo do traballo.
- Reflexión sobre a importancia do mundo do traballo.
- Valoración positiva do galego estándar.

Competencia cultural e artística

- Coñecemento da poesía galega contemporánea: de 1976 á actualidade.
- Recoñecemento dos principais grupos poéticos contemporáneos (Xeración dos 80 e Xeración dos 90) e das súas características.
- Identificación dos principais autores e obras da Xeración dos 80.
- Identificación dos principais autores e obras da Xeración dos 90.
- Análise e coñecemento dos colectivos poéticos da Xeración dos 80 e da Xeración dos 90.
- Lectura e comprensión de textos poéticos.
- Lectura e comprensión dun contrato e dun currículo.
- Identificación e análise dun contrato e dun currículo.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios poéticos.
- Elaboración dun currículo.
- Creación de parágrafos de causa/efecto e de parágrafos de

comparación/contraste.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios poéticos para extraer conclusións.
- Lectura de maneira reflexiva dun contrato e dun currículo.
- Busca de información de maneira autónoma en internet.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos....

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar a web da AELG e os contidos dedicados Yolanda Castaño, Marta Dacosta...; CD's con poemas musicados.

UNIDADE 9

Obxectivos

- Coñecer a dramaturxia galega: de 1973 á actualidade.
- Recoñecer os principais grupos dramáticos contemporáneos (Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia, Promoción dos 80 e Promoción dos 90) e as súas características.
- Identificar os principais autores e obras da Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia.
- Identificar os principais autores e obras da Promoción dos 80 e da Promoción dos 90.
- Ler de forma comprensiva textos literarios dramáticos.
- Analizar o contido dos textos literarios dramáticos.
- Analizar as mensaxes fornecidas por un artigo de opinión.
- Coñecer e entender os xéneros periodísticos de opinión.
- Analizar as características dun editorial, dun artigo de opinión e dunha columna.

- Ler de forma comprensiva textos periodísticos de opinión.
- Coñecer as funcións de corrección e edición nos procesadores de textos.
- Elaborar revisións e edición de textos.
- Ampliar e usar con precisión o campo léxico da gastronomía e dos restaurantes.
- Coñecer a situación sociolingüística do Estado español.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural do Estado español como unha riqueza.
- Coñecer as oracións bipolares.
- Analizar os constituíntes das oracións bipolares.
- Identificar e analizar as oracións bipolares de tipo condicional, concesivo, causal, consecutivo e comparativo.
- Coñecer as oracións coordinadas.
- Analizar os constituíntes das oracións coordinadas.
- Identificar e analizar as oracións coordinadas de tipo copulativo, disxuntivo, adversativo e distributivo.
- Utilizar, con corrección, a escrita dos números.

Contidos

- O teatro dende 1973 á actualidade.
- Os xéneros periodísticos de opinión.
- Escribir co procesador de textos.
- Léxico relacionado coa gastronomía e cos restaurantes.
- A situación sociolingüística do Estado español.
- Sintaxe: as oracións.
- Uso da escrita dos números.

Criterios de avaliación

- Coñecer a dramaturxia galega: de 1973 á actualidade.
- Recoñecer os principais grupos dramáticos contemporáneos (Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia, Promoción dos 80 e Promoción dos 90) e as súas características.
- Identificar os principais autores e obras do Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia.
- Identificar os principais autores e obras da Promoción dos 80 e da Promoción dos 90.
- Ler de forma comprensiva textos literarios dramáticos.
- Analizar o contido dos textos literarios dramáticos.

- Analiza as mensaxes fornecidas por un artigo de opinión.
- Coñecer e entender os xéneros periodísticos de opinión.
- Analizar as características dun editorial, dun artigo de opinión e dunha columna.
- Ler de forma comprensiva textos periodísticos de opinión.
- Coñecer as funcións de corrección e edición nos procesadores de textos.
- Elaborar revisións e edición de textos.
- Usar con precisión o campo léxico da gastronomía e dos restaurantes.
- Coñecer a situación sociolingüística do Estado español.
- Valorar a diversidade lingüística e cultural do Estado español como unha riqueza.
- Coñecer as oracións bipolares.
- Analizar os constituíntes das oracións bipolares.
- Identificar e analizar as oracións bipolares de tipo condicional, concesivo, causal, consecutivo e comparativo.
- Coñecer as oracións coordinadas.
- Analizar os constituíntes das oracións coordinadas.
- Identificar e analizar as oracións coordinadas de tipo copulativo, disxuntivo, adversativo e distributivo.
- Utilizar, con corrección, a escrita dos números.

Contidos mínimos

Son os recollidos nos criterios de avaliación.

Competencias

Competencia en comunicación lingüística

- Lectura de forma comprensiva de textos literarios dramáticos.
- Análise do contido dos textos literarios dramáticos.
- Análise das mensaxes fornecidas por un artigo de opinión.
- Coñecemento e entendemento dos xéneros periodísticos de opinión.
- Análise das características dun editorial, dun artigo de opinión e dunha columna.
- Lectura de forma comprensiva de textos periodísticos de opinión.
- Coñecemento das funcións de corrección e edición nos procesadores de textos.
- Elaboración de revisións e edición de textos.

- Ampliación e uso con precisión do campo léxico da gastronomía e dos restaurantes.
- Coñecemento da situación sociolingüística do Estado español.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural do Estado español como unha riqueza.
- Coñecemento das oracións bipolares.
- Análise dos constituíntes das oracións bipolares.
- Identificación e análise das oracións bipolares de tipo condicional, concesivo, causal, consecutivo e comparativo.
- Coñecemento das oracións coordinadas.
- Análise dos constituíntes das oracións coordinadas.
- Identificación e análise das oracións coordinadas de tipo copulativo, disxuntivo, adversativo e distributivo.
- Utilización, con corrección, da escrita dos números.

Competencia matemática

- Interpretación da información de carácter numérico presente en textos.
- Aplicación correcta do razoamento dedutivo para solucionar actividades.
- Manexo e interpretación dos números nos xéneros xornalísticos de opinión.
- Uso dos números co campo léxico da gastronomía e dos restaurantes.
- Interpretación axeitada de gráficas e de datos estatísticos aplicados á análise da situación sociolingüística do Estado español.
- Coñecemento e utilización das regras da escrita de números.
- Emprego da numeración nos procesadores de textos.

Competencia no coñecemento e interacción co mundo físico

- Aplicación do campo léxico da gastronomía e dos restaurantes nas interaccións sociais da vida cotiá.
- Localización da toponimia presente nos textos e nos exercicios.
- Interese pola situación sociolingüística das linguas autóctonas do Estado español.
- Coñecemento da extensión xeográfica das linguas autóctonas do Estado español.
- Interese pola historia da literatura galega.

Competencia para o tratamento da información e competencia dixital

- Pescuda de definicións a través de dicionarios electrónicos.

- Lectura de artigos de opinión a través de Internet.
- Emprego das funcións de edición e corrección nos procesadores de texto.
- Busca de información na rede: enciclopedias, dicionarios ou páxinas web.

Competencia social e cidadá

- Reflexión crítica dos temas que tratan os textos de lectura.
- Análise das mensaxes fornecidas por textos literarios dramáticos.
- Participación en debates, respectando as normas que os rexen.
- Traballo co campo léxico da gastronomía e dos restaurantes.
- Reflexión sobre a importancia da gastronomía e restaurantes.
- Condena da violencia machista de xénero.
- Valoración da diversidade lingüística e cultural como unha riqueza.
- Valoración positiva da riqueza lingüística do Estado español.

Competencia cultural e artística

- Coñecemento da dramaturxia galega: de 1973 á actualidade.
- Recoñecemento dos principais grupos dramáticos contemporáneos (Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia, Promoción dos 80 e Promoción dos 90) e das súas características.
- Identificación dos principais autores e obras do Grupo Abrente ou Grupo de Ribadavia.
- Identificación dos principais autores e obras da Promoción dos 80 e da Promoción dos 90.
- Lectura e comprensión de textos dramáticos.
- Lectura e comprensión dos xéneros periodísticos de opinión.
- Identificación e análise dos xéneros periodísticos de opinión.
- Valoración positiva dos debates.

Competencia para aprender a aprender

- Manexo de dicionarios e enciclopedias e mais da orde alfabética.
- Identificación das ideas principais e secundarias de textos literarios dramáticos.
- Elaboración de textos mediante un procesador de textos centrándose na súa presentación.
- Identificación das ideas principais e secundarias dos xéneros periodísticos de opinión.

Competencia para o desenvolvemento da autonomía e iniciativa persoal

- Lectura de maneira reflexiva e crítica de textos literarios dramáticos para extraer conclusións.
- Busca de información de maneira autónoma en Internet.
- Interpretación da información fornecida por táboas de porcentaxe.

Temporalización

4 semanas ou 12 sesións.

Recursos didácticos

Textos: Ademais do libro de texto e os dicionarios, utilizaremos algunhas fotocopias achegadas pola profesora para completar ou simplificar contidos ou para realizar actividades puntuais.

Cartografía: mapas de Galiza para localizar topónimos, lugar de nacemento de autores, localización xeográfica de obras/textos....

Materiais audiovisuais e tecnoloxías da información: acceso á aula de informática para visitar a web do Centro Dramático Galego, da Sala Nasa ou do IGAEM; algunha obra de teatro en DVD do CDG, por exemplo, a adaptación teatral de “As laranxas máis laranxas...” de Carlos Casares ou “Doentes”, de Roberto Vidal Bolaño.

XI. PROCEDEMENTOS PARA AVALIAR A PROGRAMACIÓN.

O proceso de avaliación da programación ha de ser continuo e comprende tres funcións básicas, referidas a un momento determinado:

- Avaliación inicial: realizámola antes de elaborar esta programación e permítenos coñecer a nosa realidade e as necesidades do contexto no que imos intervir, o que resulta moi difícil nalgúns casos porque na data de entrega desta programación aínda non coñecemos o alumnado. Isto fai aínda máis necesaria a avaliación formativa.
- Avaliación formativa: ten lugar durante a posta en práctica da programación e permítenos facer os cambios necesarios no programado ao comezo de curso. Para realizar a avaliación e seguimento da presente programación, en cada reunión semanal do departamento os profesores imos valorando as adaptacións feitas nela, para darlles solución aos problemas atopados sobre a marcha. Unha vez ao mes este seguimento, coas modificacións realizadas, aparece reflectido na acta das reunións.
- Avaliación final: sérvenos para coñecer os resultados conseguidos ao rematar o proceso. Pretendemos valorar a funcionalidade da programación no seu conxunto e as posibles modificacións no curso seguinte para conseguir unha mellora. Para realizala, os membros do departamento no seu conxunto valorarán os resultados obtidos polos alumnos e alumnas dos distintos cursos e materias, o grao de cumprimento dos obxectivos xerais e por cursos, e a enquisa sobre a práctica docente cuberta polo alumnado.

Lousame, 23 de setembro de 2014

Fátima Miguéns Horta

Concepción Leal Gómez

Mª de Lourdes García Hermida